

Najnovije: PICULA: NEMA GOVORA O PRIJETNJI SANKCIJAMA

ZAGREB, 27. kolovoza (Hina) - Ministar vanjskih poslova Tonino Picula danas je kazao kako će se rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a o razdvajanju mandata haškog tužiteljstva zatražiti puna suradnja svih zemalja s Haškim sudom, što znači ponovno postavljanje pitanja optuženog generala Ante Gotovine, ali je zanijekao da se radi o prijetnji sankcijama protiv RH. Ministar Picula je u razgovoru za HTV i Hinu pojasnio kako je osnovni cilj rezolucije Vijeća sigurnosti, koja će najvjerojatnije biti izglasana u četvrtak u New Yorku, da razdvoji mandate tužiteljstva za zločine na području bivše Jugoslavije od onih za Ruandu te da odredi izlaznu strategiju rada Suda koji bi trebao radom završiti 2010. godine.

Među uvjetima koje rezolucija nabraja kao potrebne za dovršetak rada Suda je, uz dodatne napore tužiteljstva i suda te međunarodne zajednice, i suradnja država regije. Vijeće "poziva sve države, a posebno Srbiju i Crnu Goru, Hrvatsku, BiH te Republiku Srpsku u BiH da intenzivira suradnju i pruži svu potrebnu pomoć ICTY-ju posebno predajom Radovana Karadžića i Ratka Mladića kao i Ante Gotovine i svih drugih optuženika ICTY-ju i poziva te i druge optuženike u bijegu da se predaju ICTY-ju", navodi se u nacrtu rezolucije, koju sponzorira i Britanija.

Ministar Picula objašnjava kako je tim člankom "Velika Britanija naprosto pokazala još jednom dosljednost i kontinuitet svoje vanjske politike inzistirajući na punoj i bezuvjetnoj suradnji svih zemalja s haškim tribunalom što u hrvatskom slučaju znači i spominjanje neriješenog slučaja generala Gotovine". "Prema tome ne može se govoriti o uvođenju sankcija Hrvatskoj, ali isto tako, mi u Hrvatskoj moramo biti potpuno svjesni da je suradnja s Haškim tribunalom nešto što se treba shvatiti krajnje ozbiljno jer s uspješnim rješavanjem problema na našem putu u EU i NATO neriješeni problemi dobivaju dodatnu težinu." Ministar je napomenuo kako je očigledno da se nevinost odnosno odgovornost generala Gotovine može jedino dokazati u Haagu.

On je rekao kako će stalni predstavnik RH pri UN-u u obraćanju Vijeću, u povodu izglasavanja rezolucije, obrazložiti hrvatsku poziciju prema dosadašnjoj suradnji s Haagom, ali i "izraziti ozbiljnu rezervu prema izjednačavanju razine odgovornosti odbjeglih ratnih zločinaca kao što je Ratko Mladić ili Radovan Karadžić od osumnjičenog ali i optuženog generala Ante Gotovine". Ono što ih povezuje jest samo činjenica da su sva trojica nedostupni ovoga trenutka sudu, napominje ministar. Pojavljivanje generala Ante Gotovine pred sudom u Haagu "doista bi Hrvatsku rasteretilo sumnjičenja da li i u kojoj mjeri surađuje s Haškim tribunalom", ocijenio je Picula.

Motrište

BERMUDSKI TROKUT TRAČA

Trač kao moralna kategorija

Da li je čovjek bez trača uopće čovjek, ili još treba preći nekoliko stepenica na svojem putu da bi to postao? Tračam, dakle - jesam! Moje mjesto u društvu određeno je mojom mogućnošću izmišljanja dobrog trača. Najmaštovitiji tračeri ujedno su i najuspješniji šarmeri što svojim profinjenim talentom šire oko sebe sitne nevidljive niti u koje će se uloviti njihove tračerske mušice. Ta tko danas voli one koji nemaju svoj trač!? Takvi su sasvim bledunjav, neupotrebljivi, šonje u koje se uopće ne možeš pouzdati, smutljivci, jer trač je danas postao moralna kategorija na visokoj cijeni. Postoje cijele top-liste tračeva, pa ako barem jednom godišnje ne dodeš na tu top-listu, ti zapravo i ne postojiš. Oni se odmah od hitova pretvaraju u evergrine. Neprolazne melodije, šlagere što se pjevuše po svim kućnim sjedeljicama, zvižduču u uho, prekravaju u vlastitim aranžmanima već kako kome paše, izvode orkestralno, ili u solo-dionicama, prepričavaju na sastancima i u liftu, zvone po tržnicama i šušaju na klupi u parku. Trač je najmasovnija literatura. To je jezična književnost koju svi mogu stvarati. Usmena predaja važnija od Tutankamonove grobnice za povijest čovječanstva. Što su bestseleri prema tiražama trača? Luk i voda! Trač ima nebrojenu nakladu i brblja se u stalno ponavljanim izdanjima. Kad bi postojale biblioteke trača ni jedna nacionalna ne bi im bila ravna. Tomovi i tomovi trača leže u glavama i o pojedinim temama razmišlja se dublje i dulje, nego o početnim pitanjima ovoga svijeta. Čovjek koji ne zna tračati uopće nije društven. Njega izbjegavaju. Bježe od njega kao od okuženog, jer im je politički sumnjiv. Nitko ne voli besprijeteljke i svi pakosno uživaju kad takvom besprijeteljom mogu prići nešto što će uprljati tu reputaciju antitračera. Trača se svugdje i u svako vrijeme. Tračaju klinici u vrtiću i političari na ozbiljnim skupovima radnice za strojem i dokoni penzioneri, učiteljice i pilari, pilarice i jalni kulturnjaci, pijani pjesnici, prodavači novina, čekači deterdenta i nogometni stručnjaci, časne sestre i saobraćajci, liječnici i dokoni mesari, mucavi rogonje i sladotrasni Don Žuani....

Neke zakonitosti trača

Trač ima svoja nepisana pravila kojih se svi tračeri moraju pridržavati, jer u suprotnom gube status tračera. Onaj kojeg se trača nikada ne smije saznati da ga se trača, jer u trenutku kad on to sazna, lanac trača se prekida i trač gubi svoj smisao. Ljudi tad, svoje pakosno uživanje u traču zamjenjuju sažaljenjem, a to je za tračanog mnogo gore nego da ga i dalje tračaju.

Svaki iole maštoviti tračer će tračerskoj temi dati nešto svo, nešto što će ga pokazati da i on posjeduje tračerski talent. Naravno, onaj kojem on priča svoju verziju nikada neće saznati kakav je talent njegovog izvještivača, ali u datom trenutku to i nije važno, jer slušatelj već i sam stvara svoju verziju. Svaki tračer mora živjeti u uvjerenju da se o njemu ne trača. Kod uvida u svaki trač mora biti izvršen određeni ritual: mora biti iznuđeno bjanko-obećanje da sve ostaje u najstrožoj tajnosti i da se ni pod kojim uvjetima neće dalje širiti. Iako onaj što namjerava ispričati neki novi trač gori od želje da to što prije napravi i uopće mu nije stalo

do stvarne tajnovitosti, on će ipak inzistirati na tome da mu se takvo obećanje da. Svaki veliki tračer će se, kad ga ulovite u traču, kleti, svim što mu je najdraže, kako trač nije krenuo od njega. Možete mu vjerovati. Nitko nikad neće otkriti što je bilo povod nekom traču i odakle je on ustvari krenuo. Trač je kao živo blato; što se više koprcate da se izvučete iz trača, sve dublje tonete. Ne postoje nikakvi, ni najmanji ozgledi da bi se bilo kad, a pod bilo kakvim uvjetima, trač mogao iskorijeniti.

Trač kao duhovna kategorija

Jer, trač je osnovna živežna namirnica kojom se hrane primitivne duše. To je hibrid koji može nadomjestiti stvarnu, prirodnu hranu što je potreba svakom duhu. On je surogat, ali koga to zanima u ovo vrijeme sintetike i bezukusnosti? Trač je vrlo kreativni medij gdje svaki sudionik daje svoj doprinos. To je nešto što nikad neće postati savršeno, i svaki misli da može i sam nešto dodati kako bi se dobilo na konačnoj kvaliteti za kojom svi čeznu. Ova kategorija ne iziskuje bog zna kakve duhovne napore, a nama danas ionako nije do nekih naprezanja. Nama je do neprestane zabave, i tu se trač pokazao kao jedna disciplina za koju nisu potrebni skupi rekviziti, kojoj se svatko na svakom mjestu može odmah pridružiti, bez posebnih priprema i zagrijavanja. Postoje tračevi iz hobija, usputni, neobavezni, "tu i tamo čalabrcneš", "tek da se podigne atmosfera", "singl tri minute"... Postoje duži, studiozni tračevi, tračevi za intelektualce, podvrgni discipliniranim analizama, male doktorske disertacije u kojima je problematika osvijetljena sa sviju strana, čvrsto ukoričena, analitička, s naslovima i podnaslovima, a boga mi, postoje i tračevi koji vam mogu raditi o radnom mjestu, o dohotku, o političkoj kvalificiranosti, o glavi - jednom riječju. Takvih tračeva se treba čuvati, jer su najopasniji. Oni su u usporedbi s onim da ste jelen kapitalac, prave atomske bombe prema dječjim kapsulama. No, tu ste rijetko u mogućnosti da poduzmete kakav kontra-trač, jer obično saznajete kad je sve već gotovo. Ako ikako možete, izbjegavajte postati predmet takvog trač-hita, jer je zadržavanje na top-listi vrlo neugodno, a obično traje poprilično dugo. Naime, s top-liste vas skinuti može samo neka nova zanimljiva skladba, a velike teme se baš ne rađaju svaki dan.

Ima i tračeva koji prerastaju u jedan viši oblik, kao što novinarska reportaža može prerasti u priču, tako i trač može prerasti u intrigu. No, za stvaranje intrige trebaju i jači autori. To su tzv. genijalci trača. Oni u svojim rukama drže cijele zbrike tračeva, a uz pomoć slabijih autora, koji pojma nemaju da su upleteni u igru, stvaraju epohalne tračeve koji se, naravno, tako ne zovu.

O traču bi se moglo tračati vrlo, vrlo dugo, ali to ne bi moglo pokrenuti jednu novu lavinu trača, a kome je danas drago da bude predmet trača? I zato, prava je šteta, što smo baš svi žrtve tog prokletog trača. Pa, do trača!

(Oblook nad Podravinom")

Tako i ja mislim, *Valentina*

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Cijena \$3.00

Broj 124 - 01. IX 2003.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU:

- Požari bjesne u Hrvatskoj
- Sindikat vatrogasaca traži ostavke u Vladi
- Pančić ne zna za 5000 invalida s mirovinskog
- Žetva 38% slabija nego lani
- Dosad 7,5 milijuna turista
- Svaki hrvatski građanin dužan \$ 4,191
- Za istinu o sinu - 2.000 Eura
- Eksplozije u Sarajevu
- Selo i naši seljački književnici
- Koliko znate o Starom mostu u Mostaru
- Velebitske gradine
- Vaša pisma
- Nasmijte se s nama
- Događaji u našoj zajednici
- Motrište

S piknika Hrvatske Bratske Zajednice (HBZ-e):

Novi konzul Republike Hrvatske gosp. Mario Livaja u društvu s gosp. Jankom Perićem, članom kanadskog Parlamenta, na pikniku HBZ u Karlovačkom parku 27. srpnja ove godine.

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak,
dr. Darko Desaty, dr. Vladimir P. Goss,
Biserka Milinković

Address - Adresa
1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon
(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra@rogers.com

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$60.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:

Pismo urednice	2	Zanimljivosti	22
Vijesti iz zajednice	3	Arise Baron, Washington is calling	23
Požari bjesne u Hrvatskoj	4-5	V. Goss: Beauty, sense and Relevance	24
Granica na Dunavu, bez zamjene zemljišta	6	Pope leads prayers for rain	24
Problem sa Slovenijom	6-7	Cafes in Zagreb	25-26
U Afganistan otputovali hrvatski vojnici	7	Immunity for US Troops	26
Pančić ne zna za 5000 invalida	7	Mojim očima (i srcem)	27-28
Što poduzimamo protiv odljeva mozгова	8	Selo i naši seljački književnici	29-30
Izmjene državnog proračuna	8	Velebitske gradine	31
Turizam	8	Hrvatska povijest	32
Žetva slabija 38%	8	Stari most u Mostaru	33
Gospodarstvo	9-11	Uz blagdan Velike Gospe	33
Ludnica bez granica	11	Ljetopis važnijih događaja o Dubrovniku	34-35
Kako se živi u Hrvatskoj	12	Škola koja budi nadu u opstojnost	36-37
Incident u Vukovaru	13	Priča: Početak kraja	38
Incidenti u Hrvatskoj	14	Zagreb, glavni grad Hrvatske	39
Uz 8. Obljetnicu "Oluje"	15	Vaša pisma	40
Mladića lovili na majčinu sprovodu	15	Događaji u našoj zajednici	41-45
Susret logoraša srp. koncentracijskih logora	16	Vaše zdravlje	46
Za istinu o sinu - 2.000 eura	16	Nasmijte se s nama	47
D. Borovčak: Hello Toronto-ovdje Zagreb	17	Motrišta	48
Vijesti iz Bosne i Hercegovine	18-19	Poseban prilog:	
M. Vuković: Za čavljanje uz šalicu kave	20	Intervju: dr.Ivo Sanader, predsjednik HDZ-49-50	
Kultura	21	Ante Beljo i Dario Vukić ulaze u Hip	50
		U Hrvatskoj već 87 stranaka	50

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

U Kanadi je ovih dana vruće, a pred koji tjedan bio je i veći "blackout". Čudno je to kako je taj nestanak struje na nekoliko sati pogodio kanadsko stanovništvo. Nastala je gotovo panika ne samo na cestama, već i po dućanima. Slušala sam kako po radio postajama mnogi govore kako su tek te noći vidjeli zvijezde. Zaista koliko nam je život postao ovdje "organiziran", da čak niti zvijezde ne vidimo? Možda bi trebali malo bolje razmisliti o tome koliko ovisimo o TV-u, da smo zaboravili ona jednostavna zadovoljstva. O tome kako je gotovo sve kolapsiralo zbog jednodnevnog prekida struje ne želim niti govoriti. Mislim da bi se mjerodavni trebali upitati a što da je bila stvarno neka katastrofa, kao recimo požari u BC-u ili Alberti? Što bi se tek onda dogodilo?

Pred vama je najnovija HRVATSKA ISKRA. Potrudila sam se da vam predstavimo što više materijala, no sigurna sam da nismo pokrili niti pola onoga što se događa u Hrvatskoj ili našoj zajednici. Jer, u Hrvatskoj je vruće! Ne samo što je zaista "toplinski" vruće u Hrvatskoj - zaista je "vruć" politički život. Zakuha se sve pred izbore, koji samo što ne pokucaju na vrata.

Mnogo se toga događalo u Hrvatskoj: najvažniji i najžalosniji su ipak bili mnogobrojni požari koji su harali Hrvatskom, posebno Dalmacijom. Kad sam čitala o požarima bila sam upravo zaprepastena nesprenošću, bolje rečeno neodgovornošću onih najodgovornijih, koji nisu osigurali čak ni ono najosnovnije vatrogascima: poštene plaće, hranu i vodu. Pročitajte članke o požarima i sve će vam biti puno jasnije. Uz političke događaje o kojima vas izvješćujemo, o nekima ne želim pisati gotovo ništa. Jedan od takovih bio je odlazak predsjednika Mesića u Libiju. O tome namjerno nisam donijela vijesti jer zaista smatram da Mesiću nije bilo mjesto kraj Qadafija, jednog od najvećih zločinaca svijeta.

Zaista nije dobro u Hrvatskoj, po svemu sudeći. Život je zaista težak običnom čovjeku. Svaki članak koji smo donijeli svjedoči o tome, a koliko je toga još bilo što nije našlo mjesta na stranicama ISKRE, kao recimo prodaja Ininog vlasništva u Srbiji Rusima, a naša Vlada samo šuti.

No, zato smo se potrudili da vam donesemo što više onog lijepog materijala: šetnje po Hrvatskoj. Danas vam predstavljamo otok Šoltu, govorimo o seljačkoj poeziji, svraćamo u Dubrovnik..... i još mnogo toga. Nadam se da ćete biti zadovoljni.

Nažalost, sve više čujem o ljudima iz zajednice kako poboljevaju. Mnogi su ostarjeli, umorna su im tijela, bolest ih je poharala. Kako sam i sama prošla kroz bolest (jer moja je mama umrla pred nekoliko mjeseci od Alzheimerove bolesti) shvaćam kako je teško gledati svoje kako trpe. Danas želim zaželjati sve najbolje onima koji boluju, a onima koji se brinu za bolesnike mnogo hrabrosti i snage.

Kad dobijete ovu ISKRU u ruke, ja ću već biti u Hrvatskoj. Već čujem one koji govore: "Zar opet?" Da, opet, ali ovaj puta razlog je vjenčanje kćeri moje najbolje prijateljice, mlade djevojke koju pratim od rođenja. Kako se vraćam tek u listopadu, iduća ISKRA će kasniti. Nadam se da ćete uvažiti razlog kašnjenja, i zaželjati mi sve najbolje na mom putu u Hrvatsku. A vama, dragi čitatelji, moje najbolje želje, kao i dobre želje svih suradnika, su na 47. stranici, svakome od vas. Vidimo se u listopadu.

Srdačan pozdrav,

Valentina

Nasmijte se s nama

Kako se zove žena koja baš uvijek zna gdje joj je muž? **Udovica**

Autori komunizma

Jura: Štef, kaj ti misliš, gdo je zmislil taj komunizam? Političari ili zdravstveniki?

Štef: Ja sam ti sto posto siguran da su komunizam zmislili političari. Jer da su ga zmislili znanstveniki oni bi ga sigurno najprije isprobali na životinjama.

Proleter i svih zemalja, izvinite. Marx

Samo 12 miliona ljudi imalo je tu sreću živjeti u Jugoslaviji.

Ostali nisu imali tu sreću, ali su imali sve ostalo.

Zaboravni profesor

Stari je profesor krenuo ujutro na posao, no nedaleko od kuće primijetio je kako je počela padati kiša, pa se odlučio vratiti kući po kišobran. Pozvonio je na vrata svoga stana, jer je ključeve ionako zaboravio ponijeti, a kućna pomoćnica kroz zatvorena vrata poviče "Gospon profesor nije doma. Malo je prije otišao u školu."

Profesor na to odvrati: Lijepo ga pozdravite, doći ću drugi put.

Bog je imao smisla za humor. Stvorio je čovjeka.

Bračna prepirka

- S tobom se više neda izdržati!
- Onda lijepo idi svojoj mami!
- Nisi fer! Dobro znaš da je moja mama mrtva.
- Baš zato!

Milo za drago

Konobara su hitno dovezli u bolnicu i položili ga na operacijski stol. Prepoznavši liječnika, koji je često dolazio u njegov restoran, konobar zavapi:

- Doktore, pomozite, pomozite!
- Žao mi je - reče liječnik, ali to nije moj stol. Sad će doći moj kolega.

Da je Hamlet imao boljeg psihijatra, ne bi se toliko dvoumio.

Zapovjedni krug

Povjeravaju se dva prijatelja jedan drugome:

- Znaš, kad sam ti se ja ženio, zamišljao sam da će naša kuća biti poput nekog velikog broda na kojemu ću ja biti kapetan.
- To sam i ja mislio. A onda sam ustanovio da sam se oženio admiralom.

Domaća zadaća

- Tata, moram ti reći da je učiteljica skužila da ste mi zadaću napisali ti i stric Mirko.
- Po čemu je zaključila tako nešto?
- Rekla je da toliko gluposti nikako ne može napisati jedan čovjek.

Obiteljsko stablo

Pital klinac klinca:

- Što si ti po porijeklu?
- Po majci sam Zagorec, a Slavonac sam po jednom prijatelju mog oca.

Napatio se u životu: prevalio je preko glave dva svjetska rata, a bio je i tri puta oženjen.

Maturantske obljetnice

Na svakoj proslavi obljetnice mature ustanovim da su moji školski drugovi toliko očelavili i udebljali se, da me jedva prepoznaju.

S brijačem nikad ne raspravljaj o politici.
Čelavac

Nije nadležan

Olujno nevrijeme zahvatilo zrakoplov, putnici se uplašili, a jedna djevojka kaže svećeniku pokraj kojeg je sjedila:

- Oče, Vi ste Božji čovjek. Poduzmite nešto u vezi s tim nevremenom.
- Gospodo- odgovori svećenik - ja sam u prodajnom odjelu, a ne u upravi.

Mrav

Mrav pita gliste:- Kamo ćete ovog vikenda?

- Najvjerojatnije u ribičiju.

Kako prepoznati da ste postali alkoholičar?

- 1/ U svađama s predmetima uvijek izvlačite deblji kraj
- 2/ Morate se čvrsto držati za travu da ne padnete sa Zemlje.
- 3/ Posao vas ometa u opijanju.
- 4/ Zahodska daska učestalo vas lupa po čelu
- 5/ Lakše izoštravate pogled s jednim otvorenim okom.
- 6/ Dok ste bili u gostionici netko je premjestio parkiralište.
- 7/ Padate s poda.
- 8/ Cijela vas birtija pozdravlja, čim se pojavite na vratima.
- 9/ Svake večeri vam se sve više sviđa susjedova mačka.
- 10/ Svake večeri do kuće vas prati taj odurni ružičasti slon.

*Kako se na japanskom kaže "Tko mi ukrao odijelo?"

Komi Mako Sako

* Kako policajci prave tintu?

Tuku vodu dok ne poplavi.

Naši pinezi

Mate: Ma jesi čuja, Frane moj, ča se sinoć dogodilo? Jakov je na karte izgubija ijadu dolari.

Frane: Ajme, Gospe moja! A koliko je to u našin pinez?

Mate: Biće oko dvj ijade marki.

Udvaranje

- Gospodo, jako mi se dopadate. Vi ste prekrasni. Recite, koliko vi ustvari imate godina?
- Oh, oh! Ja sam vam svijet ugledala prije 25 godina.
- Tako znači! A kako dugo ste prije toga bili slijepi?

Kuglice protiv moljaca

Zatražio neki čovjek u ljekarni nešto protiv moljaca i apotekarica mu dala dvije kuglice naftalina. Evo njega, međutim, i sutradan i zatražio još deset kuglica. A potom došao i treći dan za redom pa zatražio još sto komada. Iznijela gospoda magistra stotinu kuglica naftalina na pult pa mu kaže:

- Nemojte se ljutiti, gospodine, ne bih htjela biti previše radoznala, ali zbog čega kupujete toliko kuglica?
- Ah, draga gospodo - odgovori kupac - zar mislite da je lako pogoditi moljca tako malom kuglicom?

A vama, dragi čitatelji, sve najbolje, s jednom lijepom hrvatskom narodnom pjesmom:

Tri ptičice goru preletele,
Vsaka nosi vu klunu znamenje:
Prva nosi vu klunu pšenice,
Druga nosi rozgvu od gorice,
Tretja nosi zdravlje i veselje.
Koja nosi latcu od pšenice,
Ona pala v ravna naša polja:
Rodila nam belica pšenica.
Koja nosi rozgvu od gorice,
Ona pala na naše gorice:
Rodila nam trsove svršice.
Koja nosi zdravlje i veselje:
Ona pala v naše dvore bele,
Vu dvoreh nam zdravlje i veselje!
Vama pesma, nam pak čaša vina,
Nama pesma, vam pak čaša vina.
Hrvatsko zagorje

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

POVRĆE KOJE POTIČE RAD JETRE I BUBREGA

Bijeli sok koji poput mlijeka salata izlučuje na mjestima zarezivanja, naziva se laktukarij. Taj sok najvrijedniji je sastojak salate poznat još od grčkih vremena. Osnovno djelovanje ovog sastojka odnosi se na njegovu smirujuću (sedativnu) aktivnost. On može ublažiti bol, napetost i otkloniti nesanicu

Salata, radič, maslačak skrivaju u sebi iznanađujuće moćne ljekovite osobine. Ta posebna svojstva nadmašuju "jednostavne" dijetološke karakteristike predstavljene zastupljenošću proteina, ugljikohidrata, masti i vode u samoj namirnici. Poput sveg povrća, tako i lisnato povrće posjeduje značajnu količinu vitamina, minerala i elemenata u tragovima (oligoelemenata). Međutim, osim toga takvo povrće izvršno je opskrbljeno posebnim spojevima koji su odgovorni za boju (pigmenti - klorofili, ksantofil i karoteni) i blago gorak okus povrća (bioflavonidi). Te tvari u našem organizmu imaju značajnu ulogu bioregulatora, a o njihovoj prisutnosti u tijelu ovisi i sposobnost organizma da se obrani od raznih infektivnih čimbenika. Nadalje, takvo povrće bogato je solima kalija, glavnog staničnog iona (kationa) odgovornog između ostalog za zdravlje mišića, živčevlja i srca. Lisnato povrće koje rabimo najčešće u obliku salate obogaćuje naša jela nekim vitaminima B skupine (B1, B2, PP) i toliko važnim vitaminom C.

Radič, maslačak i ostalo "gorko" povrće potiču rad jetre i bubrega organa odgovornih za "čišćenje" organizma, a i sami sadrže djelotvorne (aktivne) tvari (pojedine organske kiseline i enzime) koje same vežu na sebe toksične (otrovne) spojeve i na taj način omogućuju njihovo lakše izlučivanje iz tijela.

NAJVIŠE ŽELJEZA U SALATI

Salata (Lactuca sativa) - Najčešće se na našim tržnicama mogu naći četiri "oblika" ovog povrća, a to su: salata glavatica zvana putarica, hrskava salata zvana kristalka, lisnata salata za rezanje i ona druga lisnata salata za branje. Najveći dio salate (95 posto) čini voda, ali preostalu količinu od oko 5 posto čini čitav niz dragocjenih vitamina i minerala i polisaharid celuloza. Od vitamina salata sadrži vitamin C, vitamine B skupine, provitamin vitamina A i malo vitamina E. Minerali prisutni u salati jesu: kalcij i željezo u najvećim količinama, ali ona obiluje mnoštvom oligoelemenata važnih za svakodnevnu regulaciju brojnih tjelesnih zadaća. Potrebno je spomenuti: magnezij, jod, mangan, silicij, bakar, kobalt i nikal. Bijeli sok koji poput mlijeka salata izlučuje na mjestima zarezivanja, naziva se laktukarij. Taj sok najvrijedniji je sastojak salate poznat još od grčkih vremena. Osnovno djelovanje ovog sastojka odnosi se na njegovu smirujuću (sedativnu) aktivnost. On može ublažiti bol, napetost i otkloniti nesanicu. Zbog velikog sadržaja celuloze (koja čini biljna vlakna u salati) moguće je da pojedine osobe ne mogu konzumirati tu namirnicu. Preporuča se u tim slučajevima popirjati salatu sasvim lagano na maslinovom ulju ili margarinu, time se povećava njezina probavljivost, a ostaju sačuvani svi sastojci uz djelomični gubitak vitamina C.

RADIČ OBNAVLJA KRV

Radič ili cikorija (Cichorium intybus var. foliosum) - Pojedini priručnici i knjige ovu namirnicu odvajaju na dvije različite vrste. Radi se zapravo o varijetetima unutar iste biljke. Zeleni radič nalazimo najčešće na tržnicama i predstavlja biljku gorkog okusa vrlo dobro prihvaćenu u istarskoj i primorskoj kuhinji. Danas se sve više ta namirnica nudi i u kontinentalnim dijelovima Hrvatske, mada je u tim područjima više prisutan varijetet crvene boje, kojeg jednostavno nazivamo crveni radič. U Istri, na Kvarneru i duž Primorja, uzgaja se biljka velikih, širokih, perastih listova, izrazito gorkog okusa koja se naziva cikorija i ne poistovjećuje se nikada sa radičem iako se radi o istoj biljci. Jednostavno možemo reći da bez obzira posegli za zelenim ili crvenim radičem, ili cikorijom dobivamo biljku izvanrednih sposobnosti po naš organizam. Ta biljka u sebi sadrži oko 8 posto suhe tvari, 4 posto ugljikohidrata, 0,4 posto proteina i oko 0,1 posto biljne masti. Bogata je mineralima i sadrži vitamin C i u malim količinama vitamin A. Budući da u sastav radiča ulaze tonizirajuće tvari poput nekih glikozida i intibina koje biljki daju karakterističan gorak okus, konzumiranjem ove biljke potičemo izlučivanje nagomilanih otrova iz tijela i na neki način regeneriramo (obnavljamo) našu krv i ostale strukture u organizmu. Radič potiče izlučivanje žuči i eliminiranje urina. Olakšava rad jetre i zahvaljujući velikom sadržaju celuloze - polisaharida odgovornog za održavanje pokretljivosti (peristaltike) crijeva, dobro djeluje na reguliranje i održavanje normalne probave.

MASLAČAK OTKLANJA OTROVE

Maslačak (Taraxacum officinalis) - Na našim tržnicama se u rano proljeće i tijekom jeseni nudi divlja samonikla biljka koja se prodaje pod nazivom "divlji radič". U Dalmaciji je ta biljka poznata pod nazivom "žučenica". Ne radi se ni o radiču niti o cikoriji, to je jednostavno - maslačak! On spada u naše najraširenije korove i livadne biljke. Upotrebljava se u medicini i za jelo. Maslačak se bere dok biljka još ne cvate jer su tada listovi manje gorki. Izrazito je bogat sadržajem vitamina C (u mladom lišću ima ga čak do 60 mg). Bolje je ubrati lišće biljke koja raste u hladu jer je sočnije i manje gorko u odnosu na lišće one biljke koja je tijekom rasta izložena suncu. Ljekovitost ove biljke je višestruka: djeluje na poboljšanje metabolizma (izmjene tvari) i čišćenje

(detoksikaciju) krvi. Koristi se u liječenju smetnji u radu jetre i žuči, za reguliranje probave, protiv kostobolje i reumatizma i u pospješivanju izlučivanja mokraće. Olakšava izlučivanje znoja i općenito jača i osvježava organizam.

NISKOKALORIČNA BLITVA

Blitva (Beta vulgaris ssp. cicla) je lisnato povrće tamnozeleno boje koje se u pravilu povezuje sa priobalnim područjem Hrvatske. Uglavnom razlikujemo dvije glavne vrste blitve koje uzgajamo u ovom našem podneblju i nalazimo ih na tezgama prodavača. Prva vrsta blitve odlikuje se širokim mesnatim listovima u obliku "raščupanih" glavica ili rozeta sa vrlo malom stabljikom. Druga vrsta blitve građena je tako da su joj listovi relativno mali u odnosu na debelu, jako razvijenu i mesnatu peteljku. Blitva spada u niskokalorične namirnice kao i svo lisnato povrće jer pola šalice (100 grama) kuhane i ocijeđene blitve daje samo 20 kcal (84 kJ). Tih 100 grama kuhane i ocijeđene blitve sadrži: 7 grama suhe tvari, i to 2 grama proteina, 4 grama ugljikohidrata; 0,1 gram masti; te čitav niz vitamina i minerala: 3139 i.j. vitamina A (karotena); 19 mg vitamina C; 0,03 mg B1 vitamina; 0,09 mg vitamina B2; 0,3 mg niacina; 0,15 mg pantotenske kiseline; 180 mg natrija; 58 mg kalcija; 86 mg magnezija; 2,3 mg željeza; 33 mg fosfora i 550 mg kalija.

SPINAT NEOPHODAN ZA RAST

Špinat (Spinacia oleracea) je jako cijenjena biljka koja spada u lisnato povrće, a čiji je uzgoj raširen u cijelome svijetu. Ova se biljka poput blitve odlikuje niskom kaloričnošću i visokim sadržajem vitamina A i minerala. U špinatu se za razliku od blitve nalazi i određena količina folne kiseline koja ni u kojem slučaju nije zanemariva. Folna kiselina neophodna je za rast i pravilan razvoj zametka i struktura u našem organizmu i djelotvorno sredstvo u borbi protiv megaloblastične anemije. U 100 grama kuhanog i ocijeđenog špinata sadržano je 23,3 kcal (97,86 kJ), 91,2 grama vode; 0,22 grama masti (s ukupno 0,11 grama polinezasićenih masnih kiselina); 3 grama proteina; 3,8 grama ugljikohidrata; 1,88 grama dijetalnih vlakana koja su bitna za fiziološke procese vrenja, peristaltiku crijeva i eliminaciju (izlučivanje) toksičnih i otpadnih tvari iz organizma. Od vitamina u 100 grama kuhanog špinata ostaje sačuvano oko: 8190 i.j. vitamina A; 10 mg vitamina C; 0,1 mg B1 vitamina; 0,23 mg vitamina B2; 0,25 mg vitamina B6; 0,49 mg niacina; 0,14 mg pantotenske kiseline i 145,5 mcg folne kiseline. Uz to u istoj količini kuhanog špinata nalazi se 70 mg natrija; 135,6 mg kalcija; 87,8 mg magnezija; 3,5 mg željeza; 55,6 mg fosfora; 465,6 mg kalija; 0,77 mg cinka; 0,174 mg bakra i 0,935 mg mangana. (Dr. sc. Donatella Verbanac, Slobodna Dalmacija)

OSTALO ZELENO POVRĆE

Mi ovdje u Kanadi imamo zaista veliki izbor povrća tokom cijele godine i ne bi se smjeli žaliti na nedostatak vitamina i minerala. Treba napraviti plan da se svaki dan nađe na stolu jedna vrsta zelenog povrća te preporučljivo još jedna vrsta drugog povrća kao što su mahunarke, kao i mnoge vrste sezonskog i uvoznog voća.

U ovdšnjim trgovinama povrća mogu se naći i razne druge vrste povrća koje možda nisu poznate u našim kuhinjama, ali se mnogo rabe kod drugih etničkih skupina. Bok choy ili kineski kupus se može kuhati ili naglo pržiti. Collard greens, s juga SAD, kuhan u pari zadržati vitamin C, dok ga Portugalci jedu skoro svaki dan u juhi s bijelim i crvenim lukom. Ne zaboravimo naša poznata jela od kupusa, kelja, brokule, itd.

(Dr. Darko Desaty)

NATURE'S WAY CO. GRAND OPENING!

Pozivamo Vas da nas posjetite u našoj novo-otvorenoj "KUĆI MEDA I PRIRODNIH LIJEKOVA"

Lokacija: 1101 McBride Ave, Mississauga (ugao Erindale station i McBride Ave) u zgradi "Erindale Medical Centre"

Dodite i, uz kavu i domaće kolače, razgledajte široki asortiman prirodnih lijekova na bazi pravog domaćeg meda pomiješanog s ljekovitim biljnim ekstraktima, po vrlo povoljnim cijenama.

Otvoreni smo svaki dan od 10.00 - 4.00 i subotom od 11.00 - 5.00.

Nazovite nas za daljnje informacije na telefone (905) 848-5360 ili (905) 846-3060

Vijesti iz naše zajednice

DEMOCRATIC PROCESS

All Canadians have the right and responsibility to be active participants in any decisions about the most foundational building blocks of society, such as marriage.

Courts have the essential and balancing role of interpreting law, not of making law. Government lead, working with all the parties in the House of Commons, but ultimately all Members of Parliament are responsible to present the people of Canada. This is the democratic process.

In a free and democratic society, the definition and shape of core institutions and values are everyone's responsibility.

Aloysius Cardinal Ambrosic
Archbishop of Toronto

Aug 13, 2003

Ovim riječima kardinal Ambrozić poziva sve odgovorne i svjesne katolike na potpis peticije upućene na House of Commons za ispravno definiranje ženidbe u skladu s ljudskim i kršćanskim djelovanjem.

We are happy to announce that **ROSE ANDRACHUK - Bukovac** is the Progressive Conservative candidate for Etobicoke Centre in the upcoming provincial election!

Our Rose has been a Chair, & Trustee for the Toronto Catholic School Board for 9 years. She has worked tirelessly for academic excellence and fiscal responsibility. She looks after the Croatian Saturday schools.

She has intelligence, integrity and dedication. Rose is a lawyer by profession, her brother Mike Bukovac is also a well-known lawyer in Mississauga.

Rose would, I am sure, appreciate your vote and your help!

Rose can be reached at (416) 248-2662.

Na svakom od naših ljetnih piknika susreću se cijele obitelji. Tako su se u župnom parku Father Kamber sreli Janja Erić, sestra Petra Okrugića, a oni oboje su polubraća Viktorije Kavedžić (s lijeva na desno)

Hodočašće u Sv. Anu

Župljani župe Hrvatskih Mučenika iz Mississauga i Presvetog Trojstva iz Oakville-a hodočastili su u svetište Sv. Ane u Quebec 25. srpnja ove godine. Donosimo vam samo nekoliko slika sa ovog skupa župljana dvije župe, a o tome kako je bilo molimo vas pročitajte Župni vjesnik br. 32, 10. kolovoza 2003. (VK)

Poziv poslovnim ljudima naše zajednice

Gosp. Krešimir Majer, predsjednik udruge Croata International poziva sve poslovne ljude, obrtnike i poduzetnike na zajednički posjet Zagrebačkom jesenskom Velesajmu od 17.-25. rujna ove godine.

Posjet će uključiti obilazak Velesajma, sastanak s Hrvatskom obrtničkom komorom i Hrvatskom gospodarskom komorom, te ministrom za malo i srednje poduzetništvo. Također predstavnici iz Kanade sastati će se sa članovima Vlade RH te visokim dužnosnicima. Posjetiti ćemo srodne djelatnosti u po-duzetništvu, te uspješna poduzeća.

Gosp. Majer poziva sve koji su zainteresirani za povezivanje ovdašnjih s domovinskim poslovnim ljudima kroz nepo-sredne susrete, razgovor, izmjenu iskustva i znanja o međusobnoj suradnji i razvitku gospodarstva.

Molimo pozvati g. Krešimira Majera na broj 905 629-8415.

Želite zaraditi više novaca? Jedna od najboljih mogućnosti je da radite na tome da spriječite rak. Taj business je jedini, kojeg odobrava "Cancer Prevention Coalition". Više o tome pogledajte na web stranici:

www.croatianmall.com/goricanec

Pogledajte i video.

Svakako nazovite na besplatan broj: 1-888-782-5590 ili nas kontaktirajte na naš e-mail:

goricanec@rogers.com

Drago i Rozalia Goričanec

Požari bjesne u Hrvatskoj....

CRNA STATISTIKA OVOGODIŠNJEG LJETA KADA JE HRVATSKA GORJELA VIŠE NEGO IKADA

U Hrvatskoj 80 posto više požara nego lani

Požari bjesne Hrvatskom, Europom, diljem svijeta... vijesti su koje nas svakodnevno bombardiraju s malih ekrana, radija, novina. Ovogodišnja ljetna sezona zasigurno će biti trajno zapamćena po nizu plamenih stihija u kojima su nestale stotine, tisuće hektara šuma, ali i po propustima i neorganiziranosti koja im je prethodila i dodatno ih potpalila. Najveći ceh su platili oni koji se prvi sukobljuju s vatrom, tisuće vatrogasaca, profesionalaca i dobrovoljaca, koji su neumorno i do krajnje iscrpljenosti gasili, dogašivali, a zatim i čuvali opožarene površine. Uz pomoć iz zraka borili su se protiv travričnih buktinja koje su doslovno gutale sve pred sobom, ugrozile niz naseljenih mjesta i među njihovim stanovnicima posijale strah i paniku.

Požari su u hrvatskom priobalju izbijali dan za danom. Nestajale su guste stoljetne borove šume, maslinici, makija, raslinje... sve što se vatri našlo na putu. Dugotrajno, izrazito sušno razdoblje i te kako je pogodovalo razbuktavanju vatre, a vjetrovito vrijeme dodatno je pogoršavalo situaciju. Da stvar za vatrogasce bude gora, morali su se s vatrom boriti i na još uvijek miniranim područjima. Posebice je bilo teško gasiti na otocima do kojih je pomoć mogla stići samo zračnim i morskim putem.

Crni 30. srpnja

Pomoćnik glavnog vatrogasnog zapovjednika za priobalje Tomislav Vuko u zračnoj bazi Divulje, gdje je od 1. lipnja do kraja sezone smješten državni vatrogasni centar i gdje je glavni centar za koordinaciju, upozorio je na crni 30. srpnja kada je izbio čak trideset požara u priobalju i kada je trebalo promptno reagirati i na vrijeme dislocirati snage. Posebice su problematični bili otoci te su za prebacivanje vatrogasnih snaga koristili policijske glisere i brodove hrvatske momarice. Bez obzira na broj požara, u pet najalarmantnijih dana uspješno su kontrolirali vatrenu stihiju te zaštićivali naseljena mjesta i vrijedne krajolike. Usmjeravali su požare tako da nastala šteta bude što manja, a da bi se mogla kvalitetno pogasiti određena područja, trebalo ih je prethodno očistiti.

Više od 1.500 vatrogasaca gasilo je 30. srpnja požare. Iz unutrašnjosti je poslano dvadesetak vatrogasnih vozila kao ispomoć, a trebalo je uz sve ostalo osigurati svima hranu i piće. Sa zadovoljstvom ističe kako su pritom samo dva vatrogasca lakše ozlijeđena te kako su u velikom požaru na Biševu, koji je izbio u jeku najvećih požara na Braču i Hvaru, samo dvije nenaseљene kuće izgorjele iako je situacija bila vrlo teška zbog nemogućnosti pomoći iz zraka. Ne samo da je tada jak vjetar stvarao probleme, nego zbog prevelike opasnosti kanaderi nisu mogli uzimati more.

Na upit o trenutačnoj situaciji i broju požara u priobalju Tomislav Vuko nam je odgovorio da je registrirano 80 posto više požara nego prošle godine te da je samo u srpnju bilo 470 intervencija prema 315 u srpnju 2002. godine.

Gori Hrvatska

AKTIVIRALI SE POŽARI NA HVARU, BRAČU I KOD ŠIBENIKA, NA UČKI GORI TREĆI DAN

Od jučer ujutro zatvoren tunel između Hvara i Starog Grada - vatra zatvorila i cestu od Šibenika prema Zatonu. Od jučer ponovno gori na Hvaru i Braču! Na Hvaru se požarište kod Dubovice ponovno aktiviralo u utorak popodne, i to u uvali Sveti Ante. Požar je ispočetka zahvatio deset hektara borove šume i niskog raslinja, no do jučer u 13 sati proširio se na više od 500 hektara. Kuće u Dubovici obranjene su, a zaustavljeno je i širenje vatre prema mjestima Milna i Hvar. Problem gasiteljima, međutim, stvara istočni dio požarišta prema Starome Gradu i Selcima, odakle je evakuirano pet starijih osoba. Kako doznajemo, kuće nisu bile ugrožene, no ljudi su zamoljeni da odu kako ne bi gutali dim.

Od jučer ujutro zatvoren je tunel između Hvara i Staroga Grada, pa se prometuje starom cestom, koja je uža i opasnija, te se mnogi turisti vraćaju. Na terenu je 120 gasitelja, a u pomoć im stižu snage s kopna. U zraku su dva kanadera, te dva "air tractora".

Na Braču 30 vatrogasaca

Na Braču je kod Ložišća opet buknuo oko podneva. Vatra se, nošena vjetrom, kreće prema Dračevici, a riječ je o terenu koji je već gorio. Do 15 sati izgorjelo je oko stotinu hektara, a na terenu je 30 vatrogasaca i šest vozila.

Učka gori treći dan

Istarski vatrogasci i njihovi kolege iz Primorsko-goranske županije, uz pomoć interventnih vatrogasnih postrojba i djelatnika Hrvatskih šuma i Parka prirode Učka, i jučer su se, treći dan zaredom, borili s požarom na Učki. Ujutro je vatru gasio i kanader koji je morao prijedpodne ići gasiti požar

Radi se o povećanju od čak 60 posto požara na otvorenom prostoru, no iako se povećao broj požara, ukupna opožarena površina veća je za samo 3,6 posto negoli prošle godine, što govori da je učinkovitost gašenja znatno povećana.

Izuzetno sušna godina

Primorsko-goranski županijski vatrogasni zapovjednik Slavko Gauš, koji je ovih dana sa svojim suradnicima imao pune ruke posla na Učki, ističe kako je prošle godine tijekom ljetne sezone bilo kišnih razdoblja koja su uvelike smanjivala požarnu opasnost, dok je ova godina izuzetno sušna. "Neuređene površine, državne, a posebice privatne, u ovakvim uvjetima maksimalno povećavaju rizike od požara na otvorenom prostoru", kaže Gauš.

Ono što posebno zabrinjava je potpuni nemar i neodgovornost pojedinaca bez obzira na sva moguća upozorenja i medijske prikaze kakve posljedice slijede. Ove je godine bilo više apela nego ijedne prije, no ni to nije pomoglo, i požara je više nego ikada. Sasvim sigurno blago sankcioniranje i neadekvatne kazne uzročnicima požara pridonose ne samo piromanskim strastima, već i potpunoj ignoranciji pojedinaca u opasnim ljetnim mjesecima. Policijski očevidi potvrđuju sumnje da su požari izazvani najvećim dijelom ljudskom nepažnjom, uglavnom nenamjerno ili iz nehata, no šteta je golema i za to opravdanja nema, pa su protiv poznatih počinitelja podnesene kaznene prijave.

Podrška iz zraka

- Ove su godine četiri kanadera u funkciji, a s obzirom na ekstremne uvjete gašenja, njihova je podrška i te kako dobrodošla, govori Slavko Gauš o pomoći iz zraka. "Riješili bismo požare i bez pomoći kanadera, no uz veće napore, a sve bi znatno duže i potrajalo. Kanaderi su oblik kvalitetne pomoći, no bez dobre organizacije na kopnu neće biti ni kvalitetnog učinka kanadera, što je dokazano i što se, nažalost, u više navrata potvrdilo na određenim prostorima priobalja. Kanader je iznimno skup i treba ga koristiti kada je maksimalno učinkovit, a to nije moguće bez dobre organizacije na kopnu. I naša posljednja iskustva, kada je koordinacija besprijekorno funkcionirala, potvrdila su učinkovitost vrlo zahtjevnih i iscrpljujućih gašenja otvorenog prostora uz pomoć kanadera." Pred vatrogascima su zahtjevni zadaci, a da bi ih mogli obavljati, od pripadnika postrojbi traži se dobra psihofizička priprema. Visoke temperature, teški tereni i danonoćne bitke s vatrom nerijetko rezultiraju ozljedama, a nažalost i pogibijama vatrogasaca.

- Meteorolozi najavljuju i dalje vrućine i visoke temperature, pa ne bi trebalo posebno upozoravati kako treba biti maksimalno na oprezu. Vjerujem da će ovogodišnja loša iskustva s požarima u priobalju i one najtvrdoglavije i najnediscipliniranije uvjeriti da se s vatrom nije igrati, zaključuje Slavko Gauš. (Glas Slavonije 16.8.)

Hvar opet u plamenu

na Hvar. Jučer je gorjelo kod Male Učke, a prema procjenama djelatnika Parka prirode Učka, izgorjelo je petstotinjak hektara šume i raslinja u Parku, među kojima ima i rijetkih vrsta drveća i staništa životinja. Jučer je požar gasilo oko 220 gasilaca, a prema njihovoj procjeni, požar je trebao biti stavljen pod kontrolu do noći.

Gašenje šumskog požara na sjevernim padinama Biokova na 1600 metara ispod vrha Sv. Jure, otežano je zbog visine, ali širenje ne prijeti. Gasi ga pedesetak vatrogasaca Gorskog službe spašavanja.

Gori kod šibenika

Požar u Studencima ne širi se, a onaj na poluotoku Osejava pod kontrolom je. Zahvatio je 2000 četvornih metara borove šume. Gasila su ga 92 vatrogasca s makarskog primorja. Požar nedaleko od Ritna Miočići u Zadarskoj županiji ugašen je, a opožareno je deset hektara.

Nacionalni park Paklenica nije više ugrožen, požar je djelomično bio aktivan jučer poslijepodne još na zapadnom dijelu. Veliki požar izbio je nešto prije 16 sati u blizini šibenika, uz skretanje za benkovačku cestu, a vatra se širi prema Zatonu, pa je cesta zatvorena. (Večernji list 14. 15. 2003)

STARIGRAD: NAKON NADLJUDSKIH NAPORA VIŠE OD STOTINU GASITELJA

Paklenica opet obranjena

STARIGRAD, PAKLENICA - Velika Paklenica je obranjena! Stotinu i dvadeset gasitelja iz Zadarske i Ličko-senjske županije, uz pomoć

Mnogi prijatelji i cijele obitelji našli su se u parku Father Kamber za vrijeme blagdana Velike Gospe

Piknik HDZ-a, 24. kolovoza, župni park Fr. Kamber

U nedjelju 24. kolovoza HDZ je održao svoj piknik u parku Father Kamber. Došao je veći broj ljudi, po riječima članova HDZ-a više od tisuću ljudi što članova, što zainteresiranih za rad ove stranke. Hrane je bilo zaista mnogo, a kako je pečenje odojaka i janjaca nadgledavao gosp. Krijan, vrsni stručnjak u ovom poslu, hrana je bila izvanredna.

Vodstvo HDZ-a pozvalo je i goste: gradonačelnicu Mississauga gđu. Hazel McCallion, došao je i novi hrvatski konzul u Mississaugi, gosp. Mario Livaja, dr. Marko Mihić, a kao poseban gost bio je gosp. Frenk Bilaver iz Clevelanda. Voditelj programa bio je dr. Ante Pavelić.

Gradonačelnica gđa. MacCallion pozdravila je veselo "svoje Hrvate", govoreći o tome kako su Hrvati obogatili svojom kulturom i radom Mississaugu, Ontario, ali i Kanadu. Kao i obično, naša Hazel smatra da je Mississauga najbolje mjesto za Hrvate ovog područja.

Dr. Mihić je obavijestio prisutne o projektu deminiranja Hrvatske, te smatra kako bi se svi iz naše zajednice trebali uključiti u ovaj projekt. Po njegovim riječima uskoro će biti objedinjena grupa ljudi koja će raditi na tome.

Naš novi konzul, koji je upravo stigao iz Hrvatske, gosp. Mario Livaja predstavio se nazočnima riječima kako je došao ovdje s namjerom pomoći svim ljudima ove zajednice. Tu je, kako je rekao, na pomoć svim kanadskim Hrvatima, no i on očekuje podršku u svom radu.

Govor gosp. Bilavera iz Clevelanda trajao je oko 20-etak minuta u kojem je vrlo oštro govorio o ciljevima i stremljenjima HDZ-a. Posebno se kritički osvrnuo na rad Vlade premijera Račana i predsjednika RH Stipe Mesića. Njegov govor je ostavio snažan dojam na sve nazočne.

Smatram da organizatori mogu biti vrlo zadovoljni uspjehom. Čestitke organizatorima i djelatnicima. (VK)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Gosti HDZ-e i njihovog piknika: gosp. Frenk Bilaver, gradonačelnica gđa. Hazel McCallion i novi hrvatski konzul gosp. Mario Livaja

Predsjednik HDZ-a gosp. Nediljko Zebić s jednim gostom iz Clevelanda

Proslavili smo blagdan Velike Gospe, 17. kolovoza, park Fr. Kamber...

Naši mladi i svećenici domaćini i gosti za vrijeme svečanosti i procesije

triju kanadera i helikoptera, uspjelo je tijekom subote zaustaviti napredovanje vatre prema samom srcu nacionalnog parka. Nadljudska bitka s vatrom dobivena je kod Debelog brda, na sjeverozapadnom kraku požara.

- Kompletna požarna fronta je pod našim nadzorom. Napredovanje vatre je zaustavljeno - s olakšanjem nam je rekao Zoran Šikić, ravnatelj NP Paklenica. - Intenzivno gasimo područje blizu Jelovih i Rimičkih vrata koja vode u Pakleničku kotlinu. Kanaderi rade i nadamo se da bi do kraja dana taj dio mogao biti potpuno ugašen.

Već u ranim jutarnjim satima, nakon što je bura stala, počelo je prebacivanje gasitelja iz Starigrada. Vatrogasci iz Zadra, Hrvatska vojska, djelatnici Nacionalnog parka, članovi planinarskog društva Paklenica, dragovoljci iz Starigrada, turisti, svi su skočili u pomoć kako bi se spriječila katastrofa. S lijeke strane pomaže tridesetak gasitelja iz Gospića. Uspostavljen je zračni most, gasitelji imaju dovoljno vode i alata za borbu s vatrom. Situacija je puno bolja nego jučer - kaže pomoćnik glavnog vatrogasnog zapovjednika RH i zapovjednik vatrogasnih snaga za primorje Tomislav Vuko iz privremenog stožera u Starigradu. - Vatrogasci i tehnika funkcioniraju, helikopter i kanaderi rade. Idemo s maksimalnim snagama kako bismo uspjeli ugasiti požar, ako je moguće i do kraja dana.

Prema prvim procjenama, obnovljeni požar koji od četvrtka poslijepodne ponovno hara Velebitom progutao je više od 1000 hektara šume i makije. (Slobodna Dalmacija 10.8.)

IZVRŠNA VLAST PROZVANA ZBOG NEPRIPREMLJENOSTI I NEBRIGE O VATROGASNOJ SLUŽBI

Sindikata vatrogasaca traži ostavke u Vladi

ZAGREB - Zbog nepripremljene vatrogasne službe i nedostatnih sredstava za njeno funkcioniranje Odbor vatrogastva službeničkog sindikata zahtijeva ostavke. "Krajnje je vrijeme da se Vlada uozbilji, a neke osobe koje su odgovorne za stanje u vatrogastvu trebale bi podnijeti ostavke jer nisu na vrijeme osigurale novac", poručio je Mladen Magdić, predsjednik Odbora vatrogastva objašnjavajući kako je toj službi puno toga obećavano, ali ne i ispoštovano.

Magdić proziva Vladu jer je od 25 milijuna kuna predviđenih za ovogodišnju sezonu isplatila samo 10 milijuna, iako je ukupan iznos sredstava trebao biti doznačen MUP-u još u lipnju. Prošli tjedan obećanih 237 milijuna kuna koje će Ministarstvo financija doznati vatrogascima zakašnjela su sredstva, poručuje Magdić ističući kako toj službi treba "netko tko će se brinuti o sredstvima, kvalitetnoj opremi za rad i plaći vatrogasaca". Već je sada, poručuju vatrogasci, toj službi potrebno osigurati dodatnih 30 milijuna kuna za iduće ljeto.

Nositelj zaštite i spašavanja

Profesionalni vatrogasci smatraju kako ta služba treba biti nositelj zaštite i spašavanja, kao što je slučaj u drugim zemljama. Zakone o spašavanju vatrogastvu i civilnoj zaštiti ne treba žurno donositi. "Ne želimo da vatrogastvo bude uvučeno u predizborne priče i da se nešto na brzinu doneseno mijenja iduće četiri godine", poručio je Goran Franković, predsjednik Udruge profesionalnih vatrogasaca. Predstavnici te službe smatraju kako je njena sadašnja organizacija loša i zahtijeva promjene.

"Za ljeto se vatrogastvo ne priprema u lipnju ili kolovožu. Pripreme moraju započeti već u rujnu kako bi služba do lipnja iduće godine bila potpuno spremna", poručuju Magdić i Franković. Sezonu su vatrogasci, dodaje pritom Franković, odradili izuzetno kvalitetno, ali je zakazala organizacija operativne i to na svim razinama jer ne postoji zapovjedna odgovornost.

Slab materijalni položaj

"Za što je sposoban vatrogasac nakon što pet-šest sati putuje na teren", zapitao se Franković govoreći o organizaciji službe. On dodaje i kako su 31. lipnja vatrogasci imali na raspolaganju tri ispravna kanadera i jedan helikopter. Profesionalni vatrogasci ističu i kako nema dovoljno posada za upravljanje kanaderima. Unatoč tome, Ministarstvo obrane umirovalo je dva pilota koja su mogla raditi još deset godina, tvrde profesionalni vatrogasci, ocjenjujući kako su ta umirovljenja političke prirode.

Profesionalni vatrogasci nezadovoljni su i lošim materijalnim položajem nešto više od dvije tisuće vatrogasaca. Oni ne dobivaju 20 posto plaće na uvjete rada, ne plaćaju im se prekovremeni sati, a dnevnicu im nije dovoljna niti za "kutiju cigareta i dvije flaše vode". (Novi list 23. kolovoza 2003.)

Vatrogascima nedostaje hrane i vode za gašenje

ZAGREB - Je li moguće da je vatrogascima najveći problem nedostatak vode? Makar se činilo da je možda najjednostavnije na požarišta dostaviti taj resurs kojim Hrvatska obiluje, predsjednik Sindikata profesionalnih vatrogasaca Split Branko Žunić uvjerava nas u suprotno. - Ne biste vjerovali, ali često ostajemo bez vode. Na terenu radimo s brentačama koje se brzo prazne i koje punimo na autocisternama. Koliko često nam se dostavlja voda ovisi o dobroj volji gradonačelnika ili poglavara na čijem terenu gasimo. Često je slučaj da je požar nasred otoka, a voda se može napuniti tek u prvom urbanom naselju. Ali u većini slučajeva je čekamo s praznim bačvama i smatram da bi se boljom koordinacijom ti problemi mogli riješiti, rekao je Žunić našem listu.

Govoreći o problemima vatrogasaca na terenu, Žunić se, osim na nedovoljno brzu dostavu vode, žali i na druge stvari za koje drži da se mogu popraviti boljom organizacijom. Primjerice, za ovogodišnju sezonu požara angažirani su i tzv. sezanci, gasitelji zaposleni samo tijekom ljeta. Oni su loše opremljeni, a upitno je i jesu li osigurani.

Protiv požara u tenisima

- Ti ljudi trebali su potpisati ugovor o djelu, a koliko ja znam nisu ništa potpisali, pa je prema tome upitno i jesu li osigurani. Kad izađemo na teren, oni nisu dobro opremljeni. Više ili manje svi su dobili kacige, ali mnogi nemaju odijela i čizme. Znaju ići gasiti i u tenisima. Profesionalci su bar donekle opremljeni, rekao je Žunić.

Opskrba hranom na požarištu također ovisi o dobroj volji područja na kojem vatrogasci gasi požar. Žunić je ispričao kako su im na Hvaru mještani ispekli pljeskavice, ali dok su ih svi vatrogasci dobili, bilo je dvojbena koliko su jestive. - U više navrata ostajali smo gladni i žedni, nego obrnuto. Logistika često zakazuje, pa tako i prilikom izlaska na požarište. Prilikom požara na otocima dolazili smo trajektima i zamjena ljudi obavljala se u trajektnoj luci umjesto na požarištu. Da se smjena nije događala u luci, ljudi bi zakasnili na trajekt. A onda ponovno postoji problem kako doći na požarište, kazao je Žunić.

Nejasna linija zapovijedanja

Prema predsjedniku Sindikata profesionalnih vatrogasaca Split Branku Žuniću, dio problema izvire i iz nejasne linije zapovijedanja. Iako bi bilo učinkovitije da prilikom gašenja akcijom upravlja jedna osoba, sad ih na terenu bude i tri - zapovjednik lokalnog DVD-a, županijski zapovjednik i zapovjednik interventnih snaga MUP-a. Tako se ponekad događa da svaki vuče na svoju stranu, odnosno da svoje postrojbe smatra prioritetom, kako za opskrbu vodom, tako i za ostalo. - Prije prelaska pod nadležnost lokalne uprave i samouprave stvari su funkcionirale bolje. Neću reći da su bile idealne, ali bile su svakako bolje. Promjena nadležnosti nad vatrogastvom izlobrana je od Hrvatske vatrogasne zajednice koja je sad krovna udruga. A to vam je slično situaciji u kojoj bi policijom zapovijedali bobiji, izjavio je Branko Žunić.

(Glas Slavonije 18.8.2003)

VATROGASNI ZAPOVJEDNICI JADRANSKIH ŽUPANIJA PISALI DRŽAVNIM DUŽNOSNICIMA Vatrogasci ljutiti na političare

Županijski vatrogasni zapovjednici sedam primorskih županija uputili su jučer pismo državnim dužnosnicima u kojemu ističu da su "negativnu mišljenju javnosti o funkcioniranju vatrogasnog sustava pridonijeli mediji na osnovi izjava najviših državnih dužnosnika.

Pismo upućeno predsjedniku Sabora Zlatku Tomčiću, predsjedniku Vlade Ivici Račanu i ministru unutarnjih poslova šimi Lučinu potpisali su vatrogasni zapovjednici jadranskih županija te načelnik Hrvatske vatrogasne zajednice. Ističući djelotvornost vatrogasne službe, navode da je ove godine u 4710 požara koje su gasili vatrogasci izgorjelo manje od 3 ha površine po požaru, što je znatno manje u usporedbi s požarima u 2000., kad je vatrogasni sustav bio centraliziran i kad je izgorjelo 37,5 ha po požaru. Smatraju da nije riječ o neefikasnom sustavu, nego o nedostatku novca, slaboj opremljenosti postrojbi i nedovoljnom broju vatrogasaca na terenu. Vatrogasni zapovjednici pitaju i zašto glavni vatrogasni zapovjednik nije angažirao državno Vatrogasno zapovjedništvo koje je ustrojeno na osnovi Plana intervencija kod velikih požara otvorenih prostora. "Vlada, MUP i glavni vatrogasni zapovjednik imaju sve nadležnosti za provedbu protupožarne ljetne sezone, pa se ne mogu amnestirati od odgovornosti i prebacivati je na lokalnu samoupravu", kaže se u pismu.

Prebacuju li političari odgovornost za požare na vatrogasce? (Večernji list 22. kolovoza 2003.)

HRVATSKA DIPLOMACIJA ODBIJA RAZGOVORE O BEOGRADSKOM PRIJEDLOGU RAZGRANIČENJA S HRVATSKOM

Granica na Dunavu bez zamjene zemljišta

ZAGREB - Hrvatska diplomacija osporit će svaki pokušaj da granica između Hrvatske i Srbije i Crne Gore ide sredinom Dunava, kao što će ustrajati na tome da zadrži kontrolu nad jedanaest tisuća hektara zemlje koju posjeduju njezini državljani na istočnoj obali Dunava. Najnovija izjava Rade Čučka, načelnika Odjela za granice Ministarstva vanjskih poslova SİCG, o tome da je Hrvatska u pregovorima o granici "isključiva", izazvala je veliki interes i izvukla na površinu pregovore koji se odugovlače već više od godinu i pol dana.

Krajem srpnja međudržavna komisija dviju zemalja održala je sastanak u Zagrebu i zaključila da je atmosfera u rješavanju otvorenih pitanja bila konstruktivna. Prigovor Rade Čučka kako Hrvatska priznaje samo katastarsku dokumentaciju prilikom tumačenja granice na Dunavu potaknula je nove nesporedume. Odmah su reagirali predsjednik Stjepan Mesić i ministar vanjskih poslova Tonino Picula.

Mesić je pozvao na zajedničko rješavanje problema, istaknuvši kako je posebno važno da se dvije države točno dogovore o režimu koji će vladati na Dunavu. Ministar Picula bio je mnogo konkretniji. "Nema razmjene teritorija", rekao je i zalaže se da se hrvatskim građanima omogući slobodan pristup posjedima s druge strane Dunava.

- Treba osporiti svaki pokušaj da granica ide sredinom Dunava jer Hrvatska ima više teritorija na lijevoj obali, nego Srbija na desnoj - dodao je Picula, istaknuvši kako je Hrvatska napravila veliku gestu privremenim ukidanjem viza, ali da se taj čin ne smije tumačiti kao odustajanje od ozbiljnih

pregovora. Picula očekuje da Srbija makne vojsku s granice i zamijeni je policijskim patrolama.

Stručnjaci za granice u Ministarstvu vanjskih poslova trenutno se nalaze na odmoru i nisu se mogli uključiti u raspravu o problemu granice na Dunavu. Tako Hrvatska nije mogla osporiti izjave Rade Čučka o tome da zemljište uz granične općine Beli Manastir, Vukovar, Ilok i Šarengrad zapravo pripada općinama Apatin, Sombor, Bač i Bačka Palanka. Čučak kao ključni argument iznosi primjer bolnice u Principovcu koju presijeca državna granica. Tu bolnicu gradila je Srbija pa bi po toj logici ona trebala njoj i pripasti.

Hrvatska, kako se neslužbeno doznaje, nastoji poštovanjem katastarske dokumentacije prvo definirati trenutni položaj granične crte što bi moglo dati osnovu za daljnje pregovore. Srbija, međutim, želi rješavanju spornih pitanja pristupiti na praktičan način, da bi se tek nakon toga pristupilo iscrtaivanju granične crte. Stručnjaci tvrde da bi razmjena teritorija oko dunavskih rukavaca trebala biti usmjerena prema olakšavanju života ljudima koji žive na jednoj strani Dunava, a obrađuju zemlju na drugoj. Upravo zbog činjenice da Hrvatska ima u svom posjedu mnogo više teritorija s lijeve strane Dunava, razmjena teritorija po principu "metar za metar" ne bi bila moguća.

Mješovita komisija za granice u proteklih godinu dana sastala se samo jednom. Ako srpska strana nastavi davati izjave kakvu je ovog vikenda dao Rade Čučak, nastavak pregovora bit će znatno otežan.

(Slobodna Dalmacija 12.8.)

Uz granice, Krško i Ljubljansku banku, Slovenija vezala i gospodarski pojas

ZAGREB, 24. kolovoza - Tri glavna problema opterećuju odnose između Hrvatske i Slovenije. Na prvom mjestu je svakako spor oko utvrđivanja međudržavne granice, posebice razgraničenja na moru, zatim slijedi problem duga bivše filijale Ljubljanske banke u Zagrebu hrvatskim štedišama i na kraju je pitanje Nuklearne elektrane Krško.

Spor oko granica počeo je nekoliko mjeseci nakon osamostaljenja dviju država 25. lipnja 1991. godine, kada su slovenski vojnici zauzeli vojarnu na Svetoj Geri s koje su se prethodno, na temelju dogovora s hrvatskom vladom, povukli vojnici bivše JNA stacionirani u Jastrebarskom. Spor je nastavljen 1993. godine kada je slovenski parlament usvojio Memorandum kojim je ta država zatražila za sebe cijeli Piranski zaljev i suvereni koridor do otvorenog mora.

Tim dokumentom Slovenija je, de facto, izrazila teritorijalne pretenzije prema Republici Hrvatskoj. Naime, prema Memorandumu, kad bi se nogom sa savudrijskog poluotoka stupilo u more, već bi se zapravo bilo u Sloveniji. Takvu politiku slovenska vlada nastavila je i kasnije potporom prijedlogu Zmage Jelinčiča da se jednostranim aktom »anektiraju« četiri hrvatska zaselka (Škrile, škudelin, Mlini i Bužin) uz lijevu obalu rijeke Dragonje odnosno Kanala sv. Odorika na kojem je u vrijeme osamostaljenja dviju država, dakle 25. lipnja 1991., bila međudržavna granica. Slovenski parlament je i usvojio taj Jelinčičev prijedlog, međutim, slovenska policija, unatoč takvoj odluci, nikada se nije usudila pokušati preuzeti nadzor nad tim zaselcima.

Taj datum, 25. lipnja 1991., važan je i zbog sadržaja Mišljenja Badinterove komisije koja je ustvrdila da međurepubličke granice kakve su bile tog dana postaju međudržavne granice zaštićene međunarodnim pravom. Prihvatanje tog mišljenja bilo je i Hrvatskoj ali i Sloveniji uvjetom za međunarodno priznanje, i obje države su to učinile.

Unatoč spomenutim potezima, tijekom prošlog desetljeća o granici se sa Slovenijom povremeno pregovaralo, ali već je tada hrvatskim pregovaračima bilo jasno da do dogovora ne može doći zbog ekstremnih slovenskih zahtjeva u vezi s razgraničenjem na moru. Tako su se dvije strane potkraj devedesetih uspjele dogovoriti o 663 kilometra kopnene granice. Ostalo je »sporno« samo sedam kilometara uz utok Dragonje odnosno Kanal sv. Odorika u more te razgraničenje na moru.

I bivša je hrvatska vlast bila spremna dati Sloveniji veći dio Piranskog zaljeva (u omjeru 68 Sloveniji, 32 posto Hrvatskoj), međutim, Slovenci su uporno tražili i tzv. koridor do otvorenog mora, o čemu ni hrvatski stručnjaci iz komisije za pregovore kao ni predsjednik Tuđman nisu htjeli razgovarati.

Vlada je 2001. godine raspustila Državnu komisiju za granice i formirala novu. Račan se potom sastao sa slovenskim premijerom Drnovšekom i dogovorio sporazum o granici. Parafe (inicijale) na taj dogovor stavili su šefovi njihovih stručnih timova. Hrvatska javnost, stručnjaci, oporbene, a kasnije i većina stranaka vladajuće koalicije, odbacili su takav sporazum, jer je njime Hrvatska nepotrebno davala Sloveniji teritorijalne ustupke, ne samo na moru nego i na kopnu. Kasnije je i hrvatska vlada službeno obavijestila Sloveniju da odustaje od tog dogovora koji pravno nikad nije ni postojao.

Međutim, na temelju tog parafriranog dogovora, Slovenija sada želi osporiti Hrvatskoj pravo na proglašenje gospodarskog pojasa. To nastoji unatoč jasnim stajalištima međunarodnog prava. Naime, ako to Hrvatska napravi, cijela priča o slovenskom "koridoru" do otvorenog mora pada u vodu jer više u Jadranu ne bi bilo pojasa otvorenog mora. Dakle, hrvatskim proglašenjem gospodarskog pojasa slovenske teritorijalne pretenzije definirane još u Memorandumu 1993. postale bi groteskne.

Zato se službena slovenska politika toliko bori da, unatoč jasnim odredbama međunarodnog prava, onemogući Hrvatsku u toj nakani. U vezi s tim u javnosti je već obznanjeno da je Slovenija još 1995. pismom UN-u prihvatila Konvenciju UN-a o pravu mora u kojoj su i paragrafi o gospodarskom pojasu kao i oni koji govore da, ako nema sporazuma između dviju država, razgraničenje na moru treba ići "crtom sredine" između najbližih točaka dviju obala.

Također je poznato da je u slovenskoj "Reviji za međunarodno pravo" još 1996. izneseno službeno stajalište prema kojem Slovenija "nema direktni pristup otvorenom moru, čime ne ispunjava uvjete za proglašenje ni gospodarskog ni epikontinentalnog pojasa".

No, unatoč tome slovenska vlada (iako valja priznati da u tome ne sudjeluju ugledni slovenski pravni stručnjaci) i nadalje pokušava, pod raznim izgovorima, Hrvatskoj osporiti pravo na proglašenje gospodarskog pojasa dok Zmago Jelinčič, od kojeg se tamošnja vlast nije jasno ogradila, postavlja i pitanje kopnenih granica.

Tako se slovenska politika prema Hrvatskoj na kraju potpuno razotkrila, jer svoja stajališta više ni ne pokušava temeljiti na važećim normama međunarodnog prava, poput Mišljenja Badinterove komisije ili Konvencije UN-a o pravu mora, nego jedino na političkom htijenju koje počiva na teritorijalnim pretenzijama prema susjednoj zemlji.

(Vjesnik 26.8.)

Šest asova HBZ-e: Josip Brigich, Ladislav Meze, Edward Pazo, Franjo Bertović, Marijan Kružić i Bernard Luketich

Zdenko Stanko/Vuković, Ivica Hajsan i Tomica Poslun

Ladislav Meze i Sandra (Maja) Matijašić

Mlade sestre Matijašić: u sredini Sandra (Maja) Matijašić, više-struka ontarijska i kanadska prvakinja u karate-u.

Mladi na koncertu: Suzie Gaković, Rosie Pavičić, Anđela Hajsan, te momci Krešo Hajsan, John Kozina, Tommy Friščić i Mike Kozina

Kako su se zabavljali Ličani i njihovi gosti na pikniku 4. kolovoza....

Naši Ličani su i ove godine imali vrlo uspješan piknik, kako neki govore "događaj godine". Možda bi se to moglo i reći, jer je malo kada bilo toliko ljudi kao tog ponedjeljka, 4. kolovoza u župnom parku Father Kamber. Jedva sam pronašla malo mjesta za parkiranje!

Dan je zaista bio lijep, sunčan, vrlo topao, a u parku se nije osjećala užasna sparina, kao u gradu. Samo prvi pogled na gomile svijeta bio je dovoljan da se shvati koliko naša zajednica voli doći na lička događanja. Možda je to i zbog veselih igara, "kamen a ramena", ili pitezanje užeta, ili onoga prije ili poslije toga. Mnogi članovi ovog društva, kao i njihovi gosti jedva su čekali početak organiziranog dijela.

Uz veliko odobravanje svih prisutnih mnogi su se iskušali u bacanju kamena s ramena. Čelnici društva, gosp. Mile Milković, predsjednik, i Stipe Sorić, do-predsjednik, vrlo su pažljivo pratili sve rezultate i očito su dobro obavili svoj posao, jer nije bilo nekih većih prigovora. U kategoriji muških "bacača kamena" pobijedio je Nediljko Križanac, a od žena najbolja je bila Marica Nižić.

Posebno je navijanje nastalo kad je počelo natezanje konopa. Publika se podijelila i čulo se glasno dobacivanje za jednu, ili protiv druge strane, no sve je dobro završilo i pobjednici i oni drugi zajedno su slavili već na samom terenu.

Vrlo je bilo ugodno na ovom pikniku, ali ono što je bilo najljepše, bili su članovi društva i njihovi gosti iz svih krajeva Hrvatske. Kad sam prolazila kraj jednog stola, začula sam komentar prisutnih, koji su mi rekli kako su i oni, rodom iz Gorskog Kotara, danas na ovome pikniku. Vjerojatno zato što je svaki lički piknik tako uspio.

Dragi prijatelji Ličani, samo tako dalje! Hvala na ugodno provedenom popodnevnu! (VK)

Čelnici hrvatskog društva "Lika",predsjednik Mile Milković - u crnoj košulji i do-predsjednik Stipe Sorić (bijela košulja) na radu

Piknik Hrvatske Bratske Zajednice (HBZ)

Velika proslava 30. obljetnice CFU Ontario Federation (HBZ) održana je u nedjelju 27. srpnja 2003 na zemljištu Društva 'Karlovač'.

Uz himne Kanade, SAD i Hrvatske i minutom šutnje odana je počast svim poginulim za domovinu Hrvatsku, kao i umrlim članovima HBZ-a. Voditelji programa Ladislav Meze te Marijana Boljkovac pozdravili su prisutne i predstavili goste. Vlač. Milenko Kresić, koji je zamjenjivao župnika Iliju Petkovića iz župe u Oakville, blagoslovio je ovo druženje i rad društva. Franjo Bertović, sadašnji predsjednik Ontarijske Federacije HBZ, pozdravio je prisutne i čestitao svima koji su kroz 30 godina rada Federacije pridonijeli njenom uspjehu. Posebni aplauz zahvalnosti išao je počasnom bivšem predsjedniku Federacije Marijanu Kružiću, našem stogodišnjaku koji je uspješno vodio Federaciju 25 godina.

Prisutne su također pozdravili i novi konzul Republike Hrvatske u Mississaugi gosp. Mario Livaja koji je u svome kratkom pozdravu rekao da mu je posebna čast biti na ovakvom skupu. U iduće 4 godine, koliko mu je mandat, pozvao nas je sve na suradnju i podvukao da stoji na usluzi nama Hrvatima u ovom dijelu Kanade.

Gosti i domaćini na pikniku HBZ-e

Janko Perić, član Parlamenta Kanade, uz pozdrav prisutnima naglasio je da su Hrvati prisutni na ovim kanadskim prostorima od samog dolaska Europljana u ove krajeve. Kanada i Francuska će slaviti 400 godina dolaska prvih istražitelja, a među prvim istražiteljima našli su se Hrvat i Portugalac, znači Hrvati prebivaju u Kanadi 400 godina. U nastavku svog pozdrava gospodin Perić je rekao: "Puno smo kao pojedinci postigli, ali kao organizirani nije dosta i trebalo bi biti toga više. Jedino Hrvatska Bratska Zajednica (HBZ) postoji preko sto godina i nije samo najstarija nego je i najbrojnija organizacija među nama." Poziv našeg parlamentarca bio je da se treba uključivati hrvatsku djecu u hrvatske organizacije, posebno u HBZ, jer mi starimo, a djeca nam se otuđuju".

Ono što je mislim bilo važno u govoru Janka Perića je to, da nas je podsjetio da su u HBZ-i mnoge stvari, koje su bile loše, sada su ispravljene. "Čovjek mo- ra gledati u budućnost, učiti na greškama, a rad će po-kazati da li smo na pravome putu. Nisam pesimista i mislim da će živjeti duh hrvatski i dalje", završio je svoj pozdrav Janko Perić.

Oproštaj od "Patrie"

Hrvatska Bratska Zajednica (HBZ) je vrlo aktivna zajednica. Uz mnogo-brojne proslave ovog ljeta u Ontariju, imala je proslavu 30. godišnjice Ontarijske federacije te veliki vrlo uspješan piknik odsjeka 530 "Ogulin" u St. Thomasu. Odsjek 525, "Ban Jelačić" HBZ iz Mississaugae, priredio je oproštajni koncert i ples u ponedjeljak, 18. kolovoza vrlo poznate grupe "Patria" iz Županje, Hrvatska i mlade hrvatske pjevačice Jelene Martinčević iz Varaždina. Iako je bio ponedjeljak i vrijeme ograničenja električne struje u Ontariju, dvorana hrvatske župe u Mississaugi bila je puna. Posjetio su uživali u zvukovima tambura i pjevanju mladih muzičara, koji su drugi put na tumeji po Kanadi i SAD. Prvi nastup među nama Jelene Martinčević oduševio je prisutne. Svima koji su bili uključeni u organizaciju te turneje od glavnog odbora HBZ do pojedinih odsjeka kao i vrijednih pojedinaca čestitamo na izvanrednom uspjehu i želimo mnogo uspjeha u daljnjem radu povezivanja kako ovdašnjih Hrvata tako i domovine Hrvata. (BM)

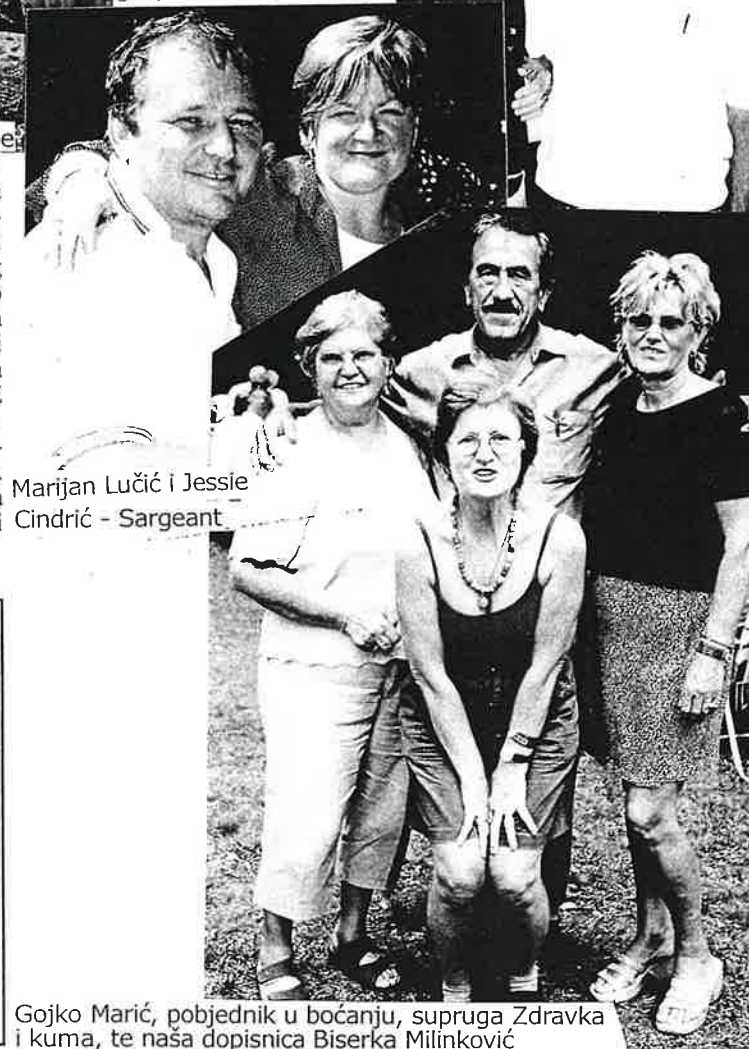
Uz ostale goste iz raznih Odsjeka Fede-racije Ontarija bili su tu "Ogulin", odsjek HBZ iz St. Thomas, članovi iz Sudburyja, pun autobus, te članovi iz glavnog ureda HBZ iz Pittsburga, Josip Brigich, Ed Pazo te Bernard Luketić, predsjednik.

Uvijek rado viđeni gost, Luketić nam je iznio neke podatke rasta HBZ. "Uz veliki izbor životnog osiguranja, HBZ je 'vrijedna' \$ 218 milijuna američkih dolara i ima najviše članova od bilo koje druge hrvatske udruge. Ali to nije sve. HBZ radi na očuvanju naše baštine i kulture u SAD". I nastavio je Bernard Luketić da iako ima nekih nesuglasica ipak se ne smijemo razdvajati, a on u ime Upravnog odbora obećaje da će raditi na daljnjem uspjehu HBZ. Dobrotvorne akcije za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, pomoć bolnicama, akcija DORA, pomoć djeci, te ostale akcije već prema potrebi još više govore kako je ta najstarija institucija svojim radom povezana s matičnom domovinom Hrvata, kao i svojim članovima u Kanadi i SAD.

U prigodnom programu nastupili su članovi folklornih grupa iz Hamiltona, London - St. Thomas, a bila je tu i izvrsna grupa koja je zabavljala goste. Bilo je tu i plesa. Organizirano je bilo i boćanje a pobjednici za muške bili su Gojko Markić i Srećko Bubalo iz odsjeka 793 Sudbury. Kod žena pobjednice su bile Draga Kristofić i Jaga Magdić iz odsjeka 530, St. Thomas.

Čestitamo svim članovima na tako uspješnom pikniku, bratskom druženju i razumijevanju, kao i iskrenom zajedništvu, te želimo mnogo uspjeha u najmanje idućih 30 godina! (BM)

Dva mladića na pikniku HBZ: gosp. Marijan Kružić, bivši predsjednik (25 godina) Ontarijske federacije HBZ-e, 100 godina mlad i gosp. Bernard Luketić

Marijan Lučić i Jessie Cindrić - Sargeant

Gojko Marić, pobjednik u boćanju, supruga Zdravka i kuma, te naša dopisnica Biserka Milinković

ŠIMONOVIĆ: HRVATSKA ZA PREKID RATA NOTAMA SA SLOVENIJOM

ZAGREB, 25. kolovoza (Hina) - Zamjenik ministra vanjskih poslova Ivan Šimonović obavijestio je u ponedjeljak slovenskog veleposlanika Petra Bekeša da Hrvatska neće pismeno odgovoriti na zadnju slovensku notu, bez obzira na ozbiljna neslaganja s dijelovima njezina sadržaja. Time ćemo na praktični način pokazati svoju opredijeljenost da se prekine rat notama te da se rješenja za sporna pitanja traže u izravnom razgovoru, rekao je Šimonović.

Ministarstvo vanjskih poslova stoga, kako je priopćeno, pozdravlja spremnost Slovenije da napokon prihvati termin bilateralnog sastanka 16. rujna 2003. godine. Istodobno, Ljubljani se poziva da se, s obzirom na značaj teme koja će se razmatrati, razina sugovornika ne spušta, te da izaslanstva osim pravnih stručnjaka obuhvate i stručnjake za pitanja ribarstva i zaštite okoliša. Samo tako, naglašava se u priopćenju, mogu se provesti uspješne konzultacije o zajedničkoj europskoj ribarskoj politici te cjelovito predstaviti vlastite ideje, stavove i nacionalne mjere, što je do sada Slovenija višekratno isticala kao predmet svog interesa.

Šimonović je upozorio da konstrukcije iz slovenske note te medijskih nastupa visokih slovenskih dužnosnika da RH treba suglasnost Slovenije za eventualno proglašenje gospodarskog pojasa te da je pretpostavka za to ratificiranje parafiranog sporazuma između dviju država, nisu pravno utemeljene.

Republika Slovenija zbog svog zemljopisnog položaja nema izlaz na otvoreno more, a sporazum koji je bio parafiran nikad nije potpisan, a kamo li ratificiran, pa stoga nije mogao proizvesti nikakve pravne učinke, ističe se u priopćenju.

S druge pak strane, Slovenija kao država s nepovoljnim zemljopisnim položajem ima legitimne interese na korištenje viškova riba u eventualnom području hrvatskog isključivog gospodarskog pojasa, ako on bude proglašen, kao što je potpuno legitiman i njezin interes za sudjelovanje u ekološkoj zaštiti Jadrana. O ovim pitanjima Hrvatska je spremna razgovarati sa Slovenijom kao s dobrim susjedom, navodi se u priopćenju.

Šimonović je na kraju sastanka sa slovenskim veleposlanikom izrazio nadu da će predstojeći bilateralni sastanak imati format koji će omogućiti uspješnu sadržajnu raspravu te da će doprinijeti boljem međusobnom razumijevanju i suradnji.

Veleposlanik Bekeš najavio je da će o hrvatskim stavovima žurno izvijestiti svoju vladu te da se nada da će bilateralni razgovori pomoći da se uspješno riješe sporna pitanja, navodi se u priopćenju Ministarstva vanjskih poslova.

NAKON ŠTO JE U VEČERNJAKU NAJAVIO OBJAVLJIVANJE POPISA VOJNIH STANOVA, MINISTRU BRANITELJA PRIJETE

Pančić ne zna za 5000 invalida s mirovinskog

- Oko pet tisuća ratnih vojnih invalida na popisu je Mirovinskog i prima mirovinu, a u Ministarstvu branitelja uopće nisu registrirani kao ratni vojni invalidi. Sve to treba provjeriti i vidjeti njihovu dokumentaciju, kao i rješenja po kojima su dobili mirovine - najavio je Ivica Pančić, ministar branitelja, još jednu akciju kojom se namjerava pozabaviti njegovo ministarstvo.

Oštro prijeteeće pismo koje je ministru jučer stiglo iz Rijeke samo je najnovije u nizu uzrokovano najavom da će biti objavljen popis stanova koji su dodijeljeni ratnim vojnim invalidima i obiteljima poginulih. Pismo će biti proslijeđeno policiji. Pančić tvrdi da slučaj Skender nije jedini i da je između više od osam tisuća kredita, stanova i kuća koji su podijeljeni posljednjih godina sigurno moguće naći i one koji su ih dobili nezasluženo.

Spremanje u ladice

- Nije bitno je li netko bio kriminalac, time neka se bave drugi organi, već je li stan dobio na temelju prave dokumentacije - kaže Pančić, ne poričući da vjerojatno postoje oni koji su godina bili, a možda su i danas, posebno zaštićeni.

- Možda su njihovi slučajevi pred revizijom, kao što bi i Skenderov ubrzo došao na red, ali ih netko namjerno sprema u ladice. Da je prije dvije godine objavljena lažna Skenderova dokumentacija, mnogi bi, uključujući i dobar dio medija, tvrdili da je to šikaniranje hrvatskog branitelja - kaže Pančić.

Invalid a dizač utega

Navodi slučajeve nogometnog suca koji redovito radi, iako ima rješenje o visokom invaliditetu, dizača utega koji prema papirima ima registrirano teško oštećenje kralježnice, "teškog invalida" kojemu je fotokopirni aparat

U AFGANISTAN OTPUTOVALA PRETHODNICA VODA VOJNE POLICIJE

ZAGREB, 11. kolovoza (Hina) - Dvanaest pripadnika Voda vojne policije otputovalo je u ponedjeljak zrakoplovom iz zagrebačke zračne luke u Afganistan kao prethodnica glavnini snaga, čiji je odlazak planiran za kraj kolovoza. Dio voda vojne policije, koji će šest mjeseci sudjelovati u međunarodnoj mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu, otputovao je u 9 sati redovnim letom za Frankfurt odakle će krenuti za Afganistan. Vojne policajce u zračnoj luci Zagreb ispratili su zamjenik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga RH general Slavko Barić i načelnik Uprave vojne policije brigadir Ivan Jurić, te savjetnik Predsjednika za nacionalnu sigurnost Imra Agotić.

Jurić je objasnio da je zadaća prethodnice da u dva tjedna sagleda stanje i pripremi cijelu zonu kako bi glavnina snaga u kratkom roku mogla preuzeti sve zadaće u Afganistanu. Hrvatski kontingent ukupno broji 36 ljudi, a glavnina snaga, njih 24, u Afganistan će otići krajem kolovoza. Iz Afganistana bi se uskoro trebalo vratiti 44 pripadnika voda vojne policije, prve postrojbe Oružanih snaga osposobljene i opremljene za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama, koja je 28. veljače otputovala u Kabul. Svi policajci dragovoljno odlaze na šestomjesečnu misiju u Afganistan, gdje rade na osiguranju pripadnika UN-a, obuci lokalnih policijskih snaga te podizanju opće razine sigurnosti u toj zemlji.

Jurić je zaključio da je drugi kontingent hrvatskih vojnih policajaca koji odlazi u Afganistan "još spremniji da na višoj vojnoj razini ispuni sve zadaće jer raspolaže iskustvom kolega".

General Slavko Barić rekao je kako vjeruje da će vojni policajci dostojno prezentirati hrvatske Oružane snage i Republiku Hrvatsku, te da će se vrlo brzo uklopiti u sve standarde koji vrijede u Afganistanu. Ove godine misiju preuzima NATO, ali i Njemačka i Nizozemska koje su držale misije radile su po standardima i utvrđenim načinima koji su hrvatskim oružanim snagama u potpunosti poznati i prihvatljivi, rekao je Barić. Dodao je da su sve ocjene o vojnim policajcima koji su sada u Afganistanu vrlo visoke. Najvažnije je izvršiti zadaću i vratiti se za šest mjeseci u Hrvatsku, poručio je vojnim policajcima Barić. Kazao je kako vjeruje da će vod vojne policije biti dio onih snaga koje će u idućih godinu dana u Afganistanu omogućiti izbore i uspostavu redovne vlasti te da više neće biti potrebe da se tamo šalju snage.

Ulazeći u sustav kolektivne sigurnosti, partnerske odnose sa zemljama članicama NATO-a i kandidirajući se za to članstvo Hrvatska kao država i njene oružane snage moraju biti spremne da podupru sve aktivnosti u okviru UN-a i NATO-a i na taj način pokaže spremnost da bude dio europske i svjetske sigurnosti, kazao je general Barić. Zaključio je da im iskustva stečena u Domovinskom ratu daju za pravo da u Afganistan dolaze samouvjereni da mogu izvršiti postavljenu zadaću. (Hina)

priklješti prst, kirurga koji radi iako ima 80-postotni invaliditet.

Krajem 1999. godine bilo je registrirano oko 32.500 RVI, a ove godine prvi put bilježe smanjivanje tog broja, tvrdi Pančić, dokazujući da i mimo očiju javosti u njegovu ministarstvu preispituju dokumentaciju. Afera sa Skenderovim stanom, kao i sve slične koje bi se ubuduće mogle pojaviti, sigurno otvaraju još jednom pitanje popisa RVI-ja. Nije se teško prisjetiti na koji su način ne tako davno i branitelji i njihove udruge reagirali na svaki pokušaj evidencije, no sada je atmosfera ipak drukčija, udruge branitelja u slučaju Skender podržavaju Pančića i Ministarstvo treba izaći s popisom ratnih vojnih invalida, jer se upravo iz tog statusa crpe mnoga prava pa je nekim očitito bilo u interesu doći do njega pod svaku cijenu. Tek bi nakon konačnog uvođenja reda u te popise branitelji mogli biti i sami sigurni da mirovine i stanove imaju samo oni koji su ih zaslužili.

Podijeljeno 8000 stanova i kredita

Od 1998. godine do danas podijeljeno je 4080 stambenih kredita te 4020 stanova i kuća. Zbrinuto je, dakle, oko 8100 stradalnika, polovica do 2000., a ostatak nakon toga. Vrijednost je kuća, stanova i kredita 2,8 milijardi kuna. Preuzeto je 200 stanova koje je MORH dodjeljivao stradalnicima, a ukupno će ih biti preuzeto oko 1100. Neriješno je još 13.650 zahtjeva, a pravilo od 2000. godine jest zbrinjavanje najtežih stradalnika (invalidi i obitelji poginulih) te se, tvrdi ministar Pančić, nije smjelo događati da 20-postotni invalid dobije stan, a da 80-postotni ili obitelj poginulog budu prekošteni.

(Večernji list 28. kolovoza 2003.)

PITANJA EUROPSKE KOMISIJE O RAZVOJU ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI DOTIČU NAJBOLNIJU TOČKU NAŠEG SUSTAVA ZNANOSTI

Europu zanima što poduzimamo protiv odljeva mozgova

ZAGREB - Pitanja Europske komisije vezana uz razvoj znanstvenoistraživačke djelatnosti sigurno su zadala glavobolju onima koji su na njih ovog ljeta morali odgovarati, jer dotiču najbolnije točke hrvatskog sustava znanosti. Iako se među pitanjima našla visina novčanih izdvajanja u sustav, što se u domaćoj javnosti uporno nameće kao najbitnije, čini se da Europu više zanima kako je sustav organiziran i na koji način se dodijeljena sredstva dijele.

Ministarstvo znanosti i tehnologije treba odgovoriti koliko Hrvatska ima znanstvenih instituta i centara izvrsnosti, koje se metode i kriteriji koriste pri raspodjeli sredstava, i kakva je uopće nacionalna politika za razvoj znanstvenoistraživačke djelatnosti. Autori upitnika kojeg ministarstva do 20. kolovoza trebaju ispuniti i predati Ministarstvu europskih integracija na "peglanje" smatraju da je za razvoj spomenutog sustava bitno i sudjelovanje u europskim i drugim inozemnim istraživačkim programima, posebno suradnja u području vojnih istraživanja. Hrvatska će morati odgovoriti i što Vlada poduzima da spriječi odlazak mladih znanstvenika iz zemlje, što se već godinama navodi kao jedan od najvećih problema u razvoju zemlje.

Cjeloživotno učenje

Strukovno obrazovanje i njegova prilagodba situaciji u gospodarstvu i tehnološkom razvoju, cjeloživotno učenje i obrazovanje nastavnika najvažnije su prosvjetne teme na koje se odnose europska pitanja Hrvatskoj.

VLADA PREDLAŽE IZMJENE DRŽAVNOG PRORAČUNA

ZAGREB, 26. kolovoza (Hina) - Vlada je s današnje sjednice, Saboru uputila zahtjev za izvanrednom sjednicom Hrvatskog sabora od 3. do 12. rujna na kojoj će se raspravljati i o izmjenama državnog proračuna, izjavila je novinarima predstojnica Vlada Ureda za odnose s javnošću Sanja Kos. Ministar financija Mato Crkvenac izjavio je da se predloženim izmjenama državnog proračuna vrše unutarnje preraspodjele u ukupnom iznosu od 2 milijarde i 443 milijuna kuna. Tim se izmjenama i dopunama ne mijenjaju ni ukupni proračunski prihodi, niti rashodi (koji iznose 78 milijardi kuna), a očekuje se i niži proračunski deficit od planiranog, izjavio je novinarima Crkvenac.

Izmjenama će se povećati proračunska sredstava Ministarstva obrane (oko 480 do 500 milijuna više), Ministarstvu unutarnjih poslova i Ministarstvu rada i socijalne skrbi.

Ministarstvo koje će pak imati najveće smanjenje je resor financija, a zbog predloženih će preraspodjela s manje novca od prvotno planiranog raspolažati ministarstva obnove, branitelja, poljoprivrede, pomorstva. Ni plaće, ni socijalna primanja, ni mirovine, zakonske i ugovorne obveze, ključni projekti i reforme ovime se ne dovode u pitanje nego se omogućuje da se nastave normalno izvršavati, istaknuo je ministar Crkvenac.

Vlada će na izvanrednu saborsku sjednicu uputiti i prijedlog izmjena Zakona o izvršenju proračuna, makroekonomsku i fiskalnu projekciju za 2004., fiskalne projekcije od 2004. do 2007., prijedlog odluke o privremenom financiranju u prvom tromjesečju iduće godine, te izmjene i dopune Zakona o financiranju lokalne i područne samouprave. Vlada Saboru za izvanrednu sjednicu predlaže i raspravu o državnom dugu, inozemnoj zaduženosti i platnoj bilanci. Također predlaže da na dnevnom redu izvanredne saborske sjednice bude paket 10 zakonskih prijedloga koji su već u Saboru i koji se odnose na usklađivanje hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Sve te teme raspravit će prethodno i Vlada uoči saborske sjednice, na svojoj izvanrednoj sjednici u ponedjeljak, 1. rujna.

ŽETVA 38 POSTO SLABIJA NEGO LANI

ZAGREB - U Hrvatskoj se ove godine očekuje da ukupan prirod pšenice bude 38 posto manji nego lani, objavio je Državni zavod za statistiku. Ove godine bit će raspoloživo 616.267 tona pšenice, tvrde statističari, pa se nameće logično pitanje hoće li nedostajati pšenice za kruh. Iz Ministarstva poljoprivrede poručuju da pšenice neće manjkati, iako su njihovi podaci o požetoj pšenici drugačiji nego oni Državnog zavoda za statistiku. "U ovogodišnjoj žetvi požeto je 583.978 tona pšenice, dok godišnja potreba za pšenicom iznosi oko 540 tisuća tona. Prijelazne zalihe pšenice i brašna, koje ne uključuju robne rezerve, procijenjene su na 85 tisuća tona, odnosno zadovoljavaju gotovo dvomjesečne potrebe. Od nestašice pšenice ne treba strahovati", rekao nam je glasnogovornik Ministarstva Nenad Matić. Svih ovih godina pšenice je, kaže on, bilo viška, a zbog suše sadašnje količine na nivou su državnih potreba.

Podaci o količini požete pšenice kojima raspolažu statističari i Ministarstvo razlikuju se za 32.280 tona. Zašto?

"Naši podaci temelje se na dojavama županijske državne uprave. Očito je riječ

U Ministarstvu prosvjete, između ostalog, trebaju pojasniti kakva je uloga socijalnih partnera i privatnog sektora u razvoju srednjoškolskog obrazovanja, suradnja između sveučilišta i poduzeća na cjeloživotnom obrazovanju i razina učenja stranih jezika za potrebe usavršavanja na poslu. Potrebno je navesti točan broj osoba koje su imale koristi od cjeloživotnog učenja, kao i mjere doškolanja nezaposlenih.

Odgovori na redigiranju

Europu također zanima prepoznaju li hrvatski poslodavci značenje takozvanog neformalnog obrazovanja poput eksperimentalnog učenja ili samoučenja. Potrebno je navesti i detaljne podatke o opremljenosti hrvatskih škola i broju učenika koji uče strane jezike. Bit će zanimljivo vidjeti odgovore na pitanja o tome kako Hrvatska omogućava uključivanje mladih ljudi na tržište rada te uključivanje u društvo osoba s posebnim potrebama i pripadnika manjinskih naroda.

Pedesetak odgovora oba ministarstva već se nalaze u Ministarstvu prosvjete koje je preuzelo organizaciju za oba sektora budući da je u zemljama EU obrazovanje smješteno u jedno ministarstvo. Kako doznajemo od Eugena Kvaternika, načelnika Uprave za međunarodnu suradnju Ministarstva prosvjete, odgovori su trenutno na redigiranju u kabinetu ministra Vladimira Strugara.

(Glas Slavonije 18.8.)

Turizam

NA JADRANSKOJ OBALI OVE SEZONE VEĆ ZA OSAM MJESECI GOSTIJU GOTOVO KOLIKO LANI ZA DEVET MJESECI

Dosad 7,5 milijuna turista

Prihod od stranih turista trebao bi narasti na 4,4 milijarde američkih dolara, što je oko 500 milijuna više nego lani

- Ovogodišnjom sezonom uistinu možemo biti zadovoljni. Gostiju će do kraja godine biti pet posto više, a zarada će rasti između deset i 15 posto prema lani. Očekujemo da se kroz turističke dolaske, investicije u turizmu i sve ono što je turizam u zemlji pokrenuo ove godine, prema satelitskoj turističkoj bilanci, okrene osam milijardi američkih dolara. Prihod od stranih turista trebao bi, pak, iznositi između 4,3 i 4,4 milijarde USD, odnosno oko 500 milijuna više nego lani.

Konkurenti podbacili

Kad pogledamo mediteranske konkurente, koji se nose s podbačajima prema prošloj godini, zapravo možemo biti i više nego zadovoljni - ocjenjuje tekuću turističku godinu ministrica turizma Pave Župan-Rusković.

Brojke hrvatskim turističkim radnicima, unatoč nekim kolebanjima u predsezoni, pa potom u srpnju, govore u prilog. Dobre su i najave za rujna, pa se ove godine mogu očekivati novi poratni turistički rekordi. Jedan je od rekorda i broj gostiju u prvih osam mjeseci. Lani je u tom razdoblju ugošćeno 6,9 milijuna turista, a ove godine oko 7,5 milijuna. Toliko ih je lani bilo tek potkraj rujna! Noćenja su dosad zbrojena za razdoblje siječanj-srpanj, bilo ih je 23,9 milijuna ili tri posto više nego lani, a kad se pribroji najposjećeniji kolovoz, past će još jedan rekord.

U sedmomjesečnom su razdoblju bili najbrojniji Nijemci (769.746 gostiju), koji su ostvarili i najviše noćenja (5,3 milijuna). Po brojnosti su slijedili gosti iz Slovenije, Italije, Austrije i Češke. Osim pada od jedan posto iz Češke, posjet je u odnosu na prošlogodišnji rastao iz svih spomenutih zemalja. Čak i iz Njemačke, odakle je u mnoge mediteranske zemlje ove sezone otputovalo manje turista. Kolovoz kao najturističkiji mjesec postotke može samo uvećati, a u redoslijedu Talijane uspeti za koje mjesto jer je to mjesec masovnih godišnjih odmora u toj zemlji.

Veći skok domaćih noćenja

Zanimljivo je da su domaći gosti, koji su od ukupnih 23,9 milijuna noćenja za sedam mjeseci ostvarili samo 2,7 milijuna, u većem plusu nego stranci. Rast stranih noćenja iznosio je tri, a domaćih četiri posto.

(Večernji list 26.8.)

o različitim metodama i točnosti metoda prikupljanja podataka", kaže Matić.

Državi zavod za statistiku objavio je da očekuje smanjenje ukupnog priroda ječma za 20 posto, zobi za 29 posto te ranog krumpira za 57 posto. Podaci o očekivanom prirodu ranog voća pokazuju da bi moglo biti 16 posto više marelica, 27 posto više višanja dok će prirast trešanja biti isti kao lani.

(Glas Slavonije 26.8.2003)

Događaji u našoj zajednici

Piknik društva "Imotski"

Ljeto je vrijeme piknika, okupljanja, druženja ali i korisnih akcija. Društvo Imotski imalo je svoj godišnji piknik u nedjelju 3.kolovoza 2003. u crkvenom parku Father Kamber u Mississaugi. Dobro, spojeno sa korisnim, odlika je i tog hrvatskog zavičajnog društva.

Društvo je, prema riječima predsjednika Ivana Čapina, osnovano 1990. godine za pomoć hrvatskom narodu za vrijeme rata, ali i širenju hrvatske kulture i običaja imotske krajine.

"Želja je okupiti sve Imočane na širem području Toronta, ali i njihove prijatelje" rekao nam je Ivan Čapin. A tko su prijatelji Imočana, mogla sam se uvjeriti na tom pikniku. Bilo nas je iz svih krajeva lijepe naše Hrvatske i Bosne i Hercegovine. A za stolom gdje sam bila počašćena pravom dobrom svinjetinom s raznja kao i ostalim prilogima bilo mi je rečeno da ima najviše Šperaca i Šperki. Bila sam začuđena jer te nazive nisam nikad prije čula. U pomoć mi je pritekao prijatelj imočana iz Ljubuškog objasnivši mi da tako oni zovu Dalmatince i Dalmatinke. Tako naučih i nešto novo. Od mnogih akcija članova društva, a kojih je bilo dosta, treba spomenuti samo jednu od zadnjih - Imočani su dali novčanu pomoć za 'Toronto Sick Children' Hospital" svjetski poznat dječji medicinski centar u svijetu.

Iako je vrijeme bilo jako sparno i povremeno kišovito oni najuporniji došli su već ujutro. Sv. Misa, koja je bila održana u parku, okupila je lijepi broj vjernika a poslije podne došlo je još više posjetioaca. Pečenje je bilo izvrsno a bilo je tu i salate i kolača i pijače, muzike i viceva i smijeha, svega onog što treba za dobar i ugodan piknik.

Čestitamo! (BM)

Vivodina, malo seoce nedaleko Karlovca, poznato je po trima stvarima u karlovačkom kraju: dobrom vinu, Sv. Lovri i dobrim ljudima. Dobro vino je tu da se čovjek okrijepi i razveseli, a svetkovina Sv. Lovre da se i duhovno okrijepimo. Blagdan se svečano proslavlja godišnjim proštenjem u župi, ali i među nama piknikom u dalekoj Kanadi. A što je to o dobrim ljudima vivodinskog kraja? Odlike su im da su očuvali svoju vjeru, te da su čvrsto povezani sa svojim rodni krajem. Tako je to i ovdje u okolici Toronta. Vivodinčani se već skoro deset godina kroz svoje zavičajno društvo 'Vivodina' drže skupa, a raznim dobrotvornim akcijama pomažu svoj rodni kraj. Prema riječima Vida Bošnjaka, jednog od članova društva, pomoć je namjenjena za obnovu glavne župne crkve Sv. Lovre ali i za ostalih pet kapelica s tog područja: Sv. Juraj, Sv. Ivan, Sv. Franjo, Sv. Nikola i kapelica Majke Božje Lurdske. Ovdášnji Vivodinčani nisu zaboravili niti one najpotrebnije u svome rodnome kraju. Pružaju im pomoć kroz župni Karitas u Vivodini.

Dok smo se mi okupljali te lijepe, sunčane, prve subote u kolovozu popodne na Sv. Misi u Karlovac parku oko vlač. Jurja Kostelca, rođenog Vivodinčana, ovdje u posjeti, doma u Vivodini, na proštenju bili su svećenici iz hrvatskih župa vlač. Ilija Petković iz župe Oakville i vlač. Ivica Kecerin is susjedne župe u Mississaugi. A Sv. Misi u Karlovac parku bio je prisutan i vlač. Milenko Kresić, koji je na'odmoru i zamjenjuje župnika iz Oakville. Kakva divna povezanost domovinske i iseljenje Hrvatske!

Vlač. Juraj Kostelac oduševio je prisutne vjernike svojom zanimljivom propovijedi, duhovitošću te djelomično govoreći i u 'pravom' vivodinskom dijalektu. Pozvao je sve vjernike da se drže Božjih zapovijedi i ne zaborave svoju vjersku i narodnu baštinu.

Nakon Sv. Mise bilo je pročitano pismo zahvalnosti svim ovdašnjim dobročiniteljima, posebno vivodinskog kraja, koje je uputio današnji vivodinski župnik vlač. Andrija Markač. Vlač. Juraj je na službi u Austriji pa nam je također donio pozdrave Hrvata iz njegove misije kao i domaćeg biskupa. Ljudi su se poslije Sv. Mise okupljali oko vlač. Jurja te mu u bratskom zagrljaju i stisku ruke izrekli zahvalnost za duhovnu brigu Hrvata kako u domovini tako i u misiji.

Piknik je bio vrlo dobro organiziran a ako se uzme u obzir da je bila subota i vrijeme je ljetnih odmora, bio je i lijepi broj posjetioaca. Sastav 'Zvuci nacije' zabavljao je na pikniku i svirao za ples. Sve pečenje je bilo prodano što znači da je bilo vrlo dobro. Čestitamo organizatorima na izvanrednom

Društvo za stolom: imočani i prijatelji pečenjari

Članovi društva "Imotski": Marija Čapin, Drago Zekić, Josie Dragičević i Michelle Capin

VIVODINA PIKNIK

pikniku, a vlač. Kostelcu mnogo snage i Božjeg blagoslova u njegovom dušobrižničkom pozivu.

I na kraju, konac djelo krasi. Vlač. Juraj se želi zahvaliti svima koji su mu na bilo koji način pomogli i učinili da mu ovaj posjet bude ugodan i koristan. Tu su posebno uključeni i mediji. Posredstvom radio programa Zvuci Hrvatske

Vel. Juraj Kostelac sa svojim Vivodinčanima

i Hrvatskog informativnog radija, te urednika Ivice Lončarića i Drage Geohelija vlač. Juraj se približio i slušaocima, posebno onima koji nisu bili na pikniku. U razgovoru s Dragom Geohelijem doznali smo da vlač. Juraj nema kompjutora pa je pokrenuta akcija za nabavku istoga. Tako će vlač. Kostelac, uz pomoć novog kompjutora, lakše obavljati svoje administrativne poslove i ujedno biti povezan sa svojim vjernicima i Vivodinčanima po svijetu.

Kakova divna akcija na kojoj čestitamo svima koji su i koji će biti uključeni u nju! (BM)

Vaša pisma

Otvoreno pismo o "Piculinim" penzijama

Štovani gosp. Picula,
Pišem Vam u svezi mirovina umirovljenika koji su ih zaradili radeći u Srbiji i Crnoj Gori. U sklopu procesa "normalizacije" odnosa između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore potpisan je sporazum o međusobnoj isplati mirovina za vlastite državljane koji su promijenili svoje prebivalište tijekom agresije Srbije i Crne Gore na Republiku Hrvatsku.

Nakon "ceremonijalnog" potpisivanja sporazuma, odmah se pristupilo njegovoj "efikasnoj" provedbi na taj način da je Hrvatskim državljanima u Hrvatskoj koji su zaradili mirovinu u Srbiji, a tu spada i moj otac, isplata mirovine iz Hrvatskog Mirovinskog Fonda trenutačno obustavljena! Ako je država Hrvatska potpisala sporazum koji se odnosi na njezine državljane ili dio njih, onda je ona trebala dalje raditi na provedbi tog sporazuma, a ne provedbu prepustiti pojedinačno osobama u čije je ime sporazum potpisan! Mirovinski Fondovi su trebali izmijeniti spiskove regulirati isplatu jednih prema drugima, a ne jadne stare umirovljenike ostaviti tim sporazumom na cijedilu. Tako su ti hrvatski državljani dobili uputu da se sami obrate srbijanskom "Penzionom Fondu" u Beogradu, kako bi dobili mirovinu, pardon penziju, iz Srbije. Od svibnja ove godine od danas moj otac nije dobio niti 1 dinar, a niti 1 kunu srpske penzije ili hrvatske mirovine. Kako je mirovina mog oca jedini oblik prihoda koji moji roditelji imaju za život, ovih zadnjih 4 mjeseca ih ja uzdržavam. Nakon 40 godina teškog rada moji otac i majka sada moraju biti na financijskoj milostinji kod sina!

Iz pouzdanih izvora znam da RH već odavno isplaćuje mirovine Srbima u Srbiji i ovdje u Canadi. Isplaćuje im se iznos od oko 300 Eura, odnosno US \$300 mjesečno. Moj je otac tek prije neki dan dobio izvješće iz Beograda da će mu biti isplaćivano 150 Eura. No, kada - to samo dragi Bog zna.

Gosp. Picula, riječ odgovornost ne predstavlja samo ovlast da se potpisuje "ceremonijalni" sporazumi i ugovori, već da se osigura i njihova provedba, pri čemu država Hrvatska, jednako kao i svaka država, mora skrbiti o zaštiti interesa svojih državljana. Ne mogu Srbi iz Hrvatske, koji najvećim dijelom nemaju državljanstvo RH, imati bolji tretman od strane države Hrvatske, nego Hrvati prognani iz Srbije i koji su svi i državljani RH u samoj Hrvatskoj. Ne mogu se vlastiti državljani RH, uz to Hrvati, ostaviti u Hrvat-

skoj bez ikakvog prihoda sve "dok ne profunkcioniraju institucije sustava" u Srbiji, jer oni nisu za to ni odgovorni! U isto vrijeme, država Hrvatska "efikasno" već isplaćuje mirovine Srbima u Srbiji i to dvostruko više nego što će izbjegli Hrvati državljani RH, tek primati iz Srbije! Svi mi znamo koliki su troškovi života u Srbiji i u Hrvatskoj i mirovina od 300 Eura mjesečno u Hrvatskoj je tek za pokriće minimalnih životnih troškova, a 150 Eura nije ni za što.

Proces "normalizacije" odnosa između RH i Srbije već je očito "daleko" otišao i RH i Srbija "moraju" razvijati "međusobno razumijevanje" što je temeljna sastavnica "normalizacije". Zbog toga Hrvatska "mora" i "treba" imati "razumijevanje" za financijske teškoće Srbije i njezinog "Penzionog Fonda", koje su najvećim dijelom posljedica besćutne agresije na Hrvatsku i progonstva Hrvata i ostalih ne-Srba iz Srbije, te prihvatiti tako mizerni iznos od 150 Eura mjesečne mirovine za vlastite državljane.

Zbog toga Vam predlažem gosp. Picula, da primjenite "masovnu humanu eutanaziju" za sve one umirovljenike koji nemaju djecu u inozemstvu da skrbe o njima, a prinuđeni su primati bezvrijednu "penziju" od svojih progonitelja i mučitelja", odnosno države Srbije. Doista je nehumano da stare osobe Hrvati i državljani RH umiru od gladi u Hrvatskoj na samom kraju svojih života. U ovu akciju mogli bi ste se i Vi osobno uključiti i "humano" vlastoručno eutanazirati umirovljenike, što bi imalo posebice golemi "moralni" poticaj samoj akciji.

O uvođenju eutanazije vode se u EU sve ozbiljnije polemike, te bi Hrvatska ovakvom akcijom, koju ste Vi i Vaša vlada praktično već započeli, bila i "ispred" EU. Time bi Hrvatska sigurno puno brže ušla u EU i umjesto 2005. godine bila bi punopravna članica EU već u 2004. godini. Gosp. Picula nemojte brinuti, eutanazija će biti sigurno usvojena u Hrvatskom Saboru, dovoljno je da samo to predložite! Ako je Hrvatski Sabor usvojio da mogu u brak stupiti stričevi i nećakinje, te tete i nećaci i da tijekom ceremonije vjenčanja "mladenci" mogu skupa sa matičarem popušiti marihuanu, onda je eutanazija izgledniji i na pola mrtvih umirovljenika, doista "crvenkapica" prema svemu tome. Samo da Vaša stranka ostane na vlasti u Hrvatskoj nakon jesenskih izbora, a na "vaskoliku" radost Srbije i njezinog "Penzionog Fonda".

U nadi da ćete s iskrenom radošću prihvatiti moju inicijativu koja je nesumnjivo u interesu izbjeglih Hrvata umirovljenika državljana RH, koji su na njihovu žalost zaradili tu bezvrijednu penziju u Srbiji, a sve to na tragu daljnje "normalizacije" odnosa RH i Srbije!

Dr. Tihomir Janjiček, Mississauga, Kanada

Draga Valentina, 10. kolovoza 2003
Zahvaljujem Vam se na uredno i na vrijeme dobivanom listu. Nije potrebno ponavljati koliko mi znači Hrvatska Iskra zato Vam velika hvala, draga i hrabra Valentina!

Hoću se na trenutak osvrnuti na stranicu Višnje Milas-Matutinović iz prošlog broja HI na kojoj joj velika hvala, o "Novim izdanjima Leksikografskog zavoda Miroslava Krleža". Budući da već imam neka izdanja ove izdavačke kuće, zato kad sam u tom članku vidio da je izišao najnoviji nedavno objavljeni Rječnik hrvatskoga jezika, knjiga neprocjenjive vrijednosti, htio sam je istog časa imati u rukama, zato sam im se odmah obratio za informacije putem e-pošte.

Evo dopisa:

Ja: Draga gospodo, molim Vas pošaljite mi sve informacije u vezi Rječnika hrvatskog jezika.

Oni: Cijena Rječnika hrvatskog jezika je 580,00 kuna. Možete ga kupiti za gotovinu-pouzećem uz 20% popusta. Također postoji mogućnost otplate u 6 obroka...

Ja: Zbog popusta od 20% ja bih knjigu kupio za gotovinu. Niste mi naznačili tko plaća poštarinu, kad mi to javite onda ću je naručiti i dostaviti Vam moju adresu...

Oni: Poštarinu plaća kupac i dodaje se na cijenu. Ja Vam ne mogu reći koliko to iznosi jer ne znam odredište. Domaća poštarina je otprilike 27,00 kuna, a za inozemstvo 16,00 EUR.

Ja: Ja živim u Kanadi. Želio bih znati, sada kad znate nešto više o meni, koliko bi me točno koštala ova knjiga sa popustom i poštarinom.

Oni: Sada kad ste mi otkrili Vašu adresu...Nažalost, za inozemne kupce ne odobravamo popust...Cijena za Kanadu bi bila 90,00 USD, poštarija 19,00 USD...

Ja: Štovani,

Nažalost, neću kupiti Rječnik hrvatskoga jezika na način na koji mi ga nudite. Ovo što administracija LZMK čini, po mom mišljenju, ne samo da je neka vrsta diskriminacije koju je nekada komunistička vlast činila, već odalječavanje od izdanja ove renomirane izdavačke kuće i mržnja prema njoj. Ovdje se ne radi o tome da li ja to mogu priuštiti ili ne, već o tome da biste Vi trebali svakom svom kupcu prodavati svoje i drugih izdavačkih kuća knjige, pod istim uvjetima, ako ne zbog ničeg drugog, onda zbog širenja hrvatske kulture. Jedina razlika koja bi trebala postojati između Hrvata iz

Kanade i Hrvata iz Hrvatske je razlika u isporuci tj. poštariji. Znam da u "free enterprise" svatko može činiti što i kako hoće, ali vjerujte mi, žalim što ste još uvijek zadržali onaj komunistički način poslovanja.

Kraj priče.

Ovo je žalosna priča, draga Valentina, za koju želim da Vi i Vaše čitateljstvo zna kako se poneke hrvatske kulturne institucije ponašaju prema onima zbog kojih oni postoje. Ja znam da sam u mogućnosti kupiti ovu knjigu, koju bih bio presretan imati među ostalim knjigama, a koja bi me koštala otprilike u CAND između 150 ili 160 dolara. Neću radi toga jer administracija LZMK pravi od hrvatskog naroda dvije klase, prvorazrednu i drugorazrednu!!!

Sa štovanjem,

Roko Tanfara, Mississauga

Pozdravljamo prijatelje iz Gorskog Kotara: gđa. i gosp. Rožman (u pozadini) gđa. Babić i gđa. Krizmanić (s lijeva na desno)

Gospodarstvo

Svaki hrvatski građanin sada dužan 4191 dolar, a prije dvije godine 2550 USD

Hrvatski inozemni dug na kraju prvog polugodišta iznosi 18,6 milijardi dolara ili 3,2 milijarde USD više nego potkraj 2002. / Na takvo povećanje s više od trećine utjecale su međuvalutne promjene pa je dug realno povećan za dvije milijarde USD

ZAGREB, 31. srpnja - Ukupni hrvatski inozemni dug na kraju prvoga polugodišta 2003., prema najnovijim privremenim podacima Hrvatske narodne banke, iznosio je gotovo 18,6 milijardi američkih dolara, što je gotovo 3,2 milijarde dolara više nego na kraju prošle godine. Na takvo povećanje s više od trećine utjecale su međuvalutne promjene. Zaduženje je realno povećano za dvije milijarde dolara, a najveći prirast duga imale su država i banke.

Ukupan inozemni dug Republike Hrvatske iznosi 18.599 milijuna dolara. Nominalni iznos zaduženja na kraju lipnja niži je nego na kraju svibnja (18.995 milijuna USD), uglavnom zato što je u međuvremenu ojačan dolar u odnosu na druge valute u kojima je znatan dio hrvatskog vanjskog duga (euro, a u manjoj mjeri jen).

Nominalni iznos duga na kraju lipnja bio je za 3199 milijuna dolara ili 20,8 posto viši nego na kraju prošle godine. No, kad se u račun uzmu međuvalutne promjene na koje otpada oko 1131 milijuna dolara, proizlazi da je u prvih šest mjeseci inozemno zaduženje realno povećano za 2068 milijuna dolara, odnosno 13,5 posto u odnosu na kraj prošle godine, objašnjavaju u HNB-u.

U apsolutnom iznosu najveći prirast duga imala je država. Njezino je zaduženje povećano nominalno za 1010 milijuna dolara. Od toga 356,2 milijuna dolara čine međuvalutne promjene, a 654,2 milijuna dolara stvarno povećani dug. To znači da je nominalni porast duga države 15,9 posto i realni 10,3 posto.

No, smanjuje se udio države u ukupnom dugu: potkraj 2002. iznosio je 41,4, a sada 39,6 posto.

HRVATSKI UVOZ I IZVOZ U ZABRINJAVAJUĆIM OMJERIMA Dužnička kriza na pragu

ZAGREB - Činjenica da je Vlada premijera Ivice Račana nakon višekratnih upozorenja monetarne vlasti konačno sjela za stol s vrhom Hrvatske narodne banke, najbolje svjedoči koliko problem inozemne zaduženosti i deficita platne bilance, ipak, zvoni na uzbunu.

Da se situacija može smatrati već paničnom, pokazuje, pak, i sadržaj prilično šturog priopćenja iz Banskih dvora nakon poduzetog sastanka u Vili Prekrizje, a u kojemu se naznačuje potreba hitnog uvođenja veće potpore izvozu i uravnoteženju razmjene roba i usluga sa svijetom. Nadu Vlada vidi i u poticanju dolaska raznovidnih stranih ulagača, no u oba slučaja riječ je o ozbiljnim i dugoročnim mjerama. Neslužbeno se čuje i da Vlada sprema paket mjera kojima bi se, koliko je to moguće (uglavnom kroz postroženje minimalne kvalitete roba), ograničio uvoz raznorazne jeftine "bofi" robe koja sada preplavljuje police hrvatskih trgovina.

U stručnim krugovima, međutim, s podsmijehom gledaju na tvrdnje koje ponavljaju na Markovu trgu - da nema razlika u stajalištima monetarne i izvršne vlasti oko pitanja inozaduženosti zemlje i platne bilance. Vladi su poruke guvernera Rohatinskog i te kako jasne, no teško je, a osobito uoči izbora, priznati odgovornost i preuzeti krivnju. S druge strane, vremena je za Vladu malo i da poduzme bilo kakve mjere koje bi mogle dati brz i vidljiv rezultat, a mjere koje najavljuje središnja banka također predizborno ne rade za stranke na vlasti, zbog najava poskupljenja kredita stanovništvu i gospodarstvu. No, premda je političarima ta politička dimenzija problema u ovom trenutku važnija, situacija zapravo zahtijeva stručan pristup i stručne mjere. Jedan od stručnjaka u Vladi premijera Račana, ministar gospodarstva Ljubo Jurčić, ističe kako uz razumnu i konzistentnu ekonomsku politiku inozemni dug ipak ne bi trebao biti velik problem u daljnjem razdoblju. Kao i neki drugi analitičari, Jurčić ocjenjuje kako se došlo do vrhunca vanjske zaduženosti.

Jurčić kaže kako je vanjski dug nastao na temelju triju elemenata - u prvom redu posljedica je cijene rata, potom investicijskih projekata i nagomilanog deficita platne bilance. Uzmu li se ti razlozi u obzir, te ekonomsku politiku, dug je po Jurčiću bio očekivan. Za budućnost je, smatra, bitno to što Hrvatska bez problema može servisirati taj dug, jer je po strukturi i ročnosti takav da ga se može vraćati. Samo međunarodnim

deviznim pričuvama, koje iznose 7 milijardi dolara, može se pokriti otplata duga u sljedeće dvije godine.

Pitanje je, međutim, koliko je Vlada spremna još dati izvoznicima, kad je ministru financija Mati Crkvencu primjerce neprihvatljiv prijedlog ministra obrta, malog i srednjeg poduzetništva Željka Peceka da se oslobodi poreza mlade poduzetnike u prvoj fazi posla, a čemu pribjegavaju i razvijanje tržišne zemlje.

Kolika je ozbiljnost problema, svjedoče i nedavna upozorenja MMF-a na hrvatsku eksternu osjetljivost, prema kojemu bi u slučaju jednokratne deprecijacije od 30 posto udjel inozemnog duga u BDP-u sa sadašnjih 68 posto dosegao čak 104,5 posto BDP-a. Ne treba niti spominjati što bi takav scenarij značio za kreditno izložene tvrtke i građane. Da postoji mogućnost "dužničke krize", de facto je MMF poručio i zahtjevom da se dijelom sredstava od prodaje lne podmiri dio duga koji dospijeva sljedeće godine.

Šira javnost, budući da se zaduženost tiče ipak svih poreznih obveznika, u svakom slučaju sklonija je vjerovati guverneru Rohatinskom (koji je inače radi promišljenog i efikasnog djelovanja i dalekovidnosti nedavno proglašen najboljim guvernerom u zemljama u tmaciji), pa makar on puhao i na hladno. (Slobodna Dalmacija 25.8.)

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENS & WALK- INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

E
YE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

Najviše uvjetnih kazni

Prošle godine za kaznena djela gospodarskog kriminala izrečena je 71 zatvorska kazna, a Državnom je odvjetništvu podnijeto ukupno 3274 prijava za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja, 16 posto manje nego godinu dana ranije, podaci su to iz izvješća Državnog odvjetništva za prošlu godinu.

Pridodaju li se i naslijeđeni predmeti iz ranijih godina, lani su državni odvjetnici radili na ukupno 5809 prijavi za gospodarski kriminal. Riješeno je pri tom 3459 prijava, i to gotovo polovica prijava (1416) bila je - odbačena. Velikim dijelom, pojašnjavaju iz Državnog odvjetništva, riječ je o prijavama koje se podnose i kada je očigledno da se ne radi o postupanju s prijevaramo namjerom, a kojemu se u Hrvatskoj pribjegava kao pritisku kako bi se osigurala naplata potraživanja.

Zbog gospodarskog kriminala lani je optuženo 1796 osoba, a doneseno je 1368 presuda, od čega 1171 osuđujućih, a samo 8,7 posto (119) bilo je oslobođajuće.

Uz 71 kaznu zatvorom, izrečeno je 320 novčanih kazni, te najviše - 737 uvjetnih kazni. U izvješću Državnog izvješća navodi se i pojašnjenje za dominaciju uvjetnih kazni - tvrdi se da se uglavnom radilo o kaznenim djelima manjeg značaja.

Kazne zatvorom izricane su, pak, uglavnom za kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju, te za kazneno djelo zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju i za izbjegavanje carinskog nadzora.

Za spomenuta se djela Državnom odvjetništvu najčešće i podnose prijave - 714 za zloporabu ovlasti u gospodarskom poslovanju, 1131 za prijevare u gospodarskom poslovanju, 287 za nedozvoljenu trgovinu, te 535 za izbjegavanje carinskog nadzora: Za sklapanje štetnog ugovora lani je podne-

seno 86 prijava, a za kazneno djelo utaje poreza 56 kaznenih prijava. Doduše, navodi se i da je Porezna uprava lani podnijela više od 9 tisuća prekršajnih prijava protiv fizičkih osoba, uz pojašnjenje da su prekršajni postupci brži i efikasniji od kaznenih.

U izvješću Državnog odvjetništva najznačajnijim se deliktom, s aspekta državnog interesa, ističe kazneno djelo zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju. U fenomenologiji tog kaznenog djela, uz izigravanje propisa koji reguliraju obveze pravnih osoba prema državnom proračunu, česti su oblici sofisticirane zloporabe u raspolaganju državnom imovinom i imovinom pravnih osoba, kojima se državi i gospodarstvu nanosi velika šteta, navodi se u Izvješću, uz napomenu da su najčešće takva djela vrlo složena za procesuiranje, jer su dobro prikrivena "simuliranim pravnim poslovima i krivotvorenom dokumentacijom".

Pretvorbeni kriminal

Što se tiče "pretvorbenog kriminala", Državni ured za reviziju lani je Državnom odvjetništvu podnio 43 kaznene prijave i 48 izvješća sa sumnjom u počinjenje kaznenog djela. No, kako Državni ured za reviziju u svom redovnom poslovanju ne podnosi kaznene prijave, požalilo se Državno odvjetništvo, te podnesene kaznene prijave nemaju potrebnu kvalitetu "u činjeničnoj i pravnoj obradi" i manjkava su u odnosu na ponuđene dokaze i dokumentaciju. Primarnim, pak, problemom zbog kojega izostaje kazneni progon i procesuiranje kriminala u pretvorbi i privatizaciji državne imovine Državno odvjetništvo ističe Zakon o pretvorbi i privatizaciji. Njime nisu sankcionirane moguće malverzacije u tijeku pretvorbe.

(Slobodna Dalmacija 6.8.)

Afera o Vinku Sindičiću

U istragu o prodaji viskih hotela bivšem Udbinu agentu Vinku Sindičiću uključen je i USKOK. Nepoznato je i dalje je li za pokretanje istrage dovoljna indicija to što se Vinko Sindičić sada pojavljuje kao milijunaš, iako mu je država plaćala odvjetnika po službenoj dužnosti kada mu se sudilo za ubojstvo Bruna Bušića i kada je oslobođen zbog nedostatka dokaza.

Sindičić je pokušao kupiti većinski paket dionica hotela, ali mu to nije pošlo za rukom jer ugovorenu svotu od 37 milijuna kuna nije u dogovorenom roku uplatio vlasniku - Brodsko-posavskoj banci. Sindičiću je propao i pokušaj upisivanja u knjigu dionica, dok su hoteli u međuvremenu ponuđeni drugim potencijalnim kupcima. Sporno je i porijeklo Sindičićeva novca, a neki tragovi vode čak do Srbije i Arkanova sina Kize. (Večernji list, 13. kolovoza 2003)

ZAGREB - Bivši udbaša Vinko Sindičić danas bi vjerojatno, i to bez ikakvih ulaganja bio većinski vlasnik viskih hotela da ga direktor hotelskog poduzeća Vis d.d. Jakša Medvidović 29. srpnja nije odbio upisati kao vlasnika oko 70 posto dionica poduzeća te da u strahu od prijetnji nije alarmirao policiju.

Mito do 500.000 eura

Premda, kako doznajemo u policiji, postoje vrlo ozbiljne naznake da je Sindičić upleten u pranje novca i daje riječ o osobi s vrlo problematičnom biografijom, naše tajne službe o drami čiji se finiš odigrao prije tjedan dana na Visu nisu imale pojma.

Naime, kako nam je prepričao policijski istražitelj dobro upućen u slučaj, Sindičić se 28. srpnja pojavio na Visu i od direktora poduzeća Jakše Medvidovića tražio da ga kao vlasnika poduzeća Vis d.d. upiše u knjigu dionica, iako ih nije platio. Kada je Medvidović to odbio, na Visu se počela odvijati prava drama. Sindičić je, kako proizlazi iz rezultata istrage, Medvidovića najprije pokušao "odobrovoljiti" s oko 500.000 eura, a kada on na to nije pristao, poslužio se drugim metodama. Direktor Visa tada se obratio predsjedniku Nadzornog odbora Brodsko-posavske banke Antunu Miloviću i predsjedniku Uprave Gabrijelu Sentiću i tražio da hitno dođu na Vis.

Osiguranje Predsjednika RH

Sentić mu je navodno odgovorio da će angažirati osiguranje predsjednika Mesića i najavio dolazak Davora Muškatele. Istoga dana gliserom s Hvara u pratnji Hvaranina Nene Škarpa i Vlade Bilondića (policajca suspendiranog zbog krađe zubaca) na Vis dolazi Muškatele i predstavljaju se kao osoba iz Mesićeva osiguranja.

Prije nego što je otišao s Visa Muškatele je navodno ostavio na terasi hotela Tamaris cmu torbu koju je preuzeo Sindičić te direktoru poduzeća Vis pokazao njezin sadržaj - pištolj. U tom trenutku Jakš Medvidović alarmira policiju koja dolazi na Vis i zapravo sprječava da se Sindičić upiše u knjigu dionica. Kasnijom policijskom provjerom pokazalo se da Muškatele nema veze s Mesićevim osiguranjem, ali da je osoba koja se često vidi u blizini

predsjednika države dok ljetuje na Hvaru. Zanimljivo je i to da Muškatele u policijskoj evidenciji nije zaveden čak ni zbog pogrešnog parkiranja.

Istraga zasad nema odgovore na sva pitanja, no ide u dva smjera. Jedan se odnosi na Sindičićevu izjavu objavljenu u Globusu da ga je zaustavila španjolska policija kada je pokušao prebaciti 5,5 milijuna dolara u Hrvatsku kako bi platio više hotele. Ako je priča da je Sindičić u Španjolskoj podigao taj novac točna, onda je, smatraju istražitelji, najvjerojatnije riječ o pranju novca. Policiji je poznato, što je Globusu potvrdio i sam Sindičić, da je posljednjih mjeseci nekoliko puta bio u Beogradu i da je tamo tražio pomoć kada su stvari zapele.

Dioničar bez garancija

Prema nekim informacijama, bio je u dobrim odnosima sa Željkom Ražnatovićem Arkanom pa bi se tu, kako sumnja naš sugovornik iz policije, mogao tražiti izvor novca. No, dok od španjolske policije ne stigne obavijest o tome jesu li doista presreli Sindičića u pokušaju transfera 5,5 milijuna dolara, nema konkretnog povoda za provjeru teze o pranju novca.

Drugi dio istrage usmjerenje na preispitivanje ugovora koji je Antun Milović sklopio sa Sindičićem. Taj je ugovor sklopljen 8. srpnja i vrlo je neobičan jer po njemu banka daje svoje nekretnine bez garancije. Prema ugovoru, Sindičić je do 18. srpnja trebao platiti 37 milijuna kuna, a vlasnik dionica ostao bi tek nakon uplate. Budući da do tog roka nije uplatio ništa, rok mu je produljen do 31. srpnja. No, članak 6 ugovora, na što se Sindičić poziva u javnim istupima, davao mu je pravo da se i prije isplate upiše u knjigu dioničara.

Da se uspio upisati kao većinski dioničar, Sindičić bi, drže istražitelji, vrlo vjerojatno zatražio kredit u nekoj od banaka, a kao garanciju mogao bi ponuditi više hotele Tamaris i Issa. Kako navodi naš sugovornik iz policije, istražitelji sumnjaju da je zapravo postojao dogovor između Brodsko-posavske i neke druge banke koja bi Sindičiću dala kredit. No, da bi dobio kredit, Sindičić bi se prethodno morao upisati u knjigu dioničara jer bi otplatu jamčio upravo viškim hotelima. To bi bilo i objašnjenje zašto bi mu Milović dopustio upis u knjigu dionica prije nego što ih Sindičić plati.

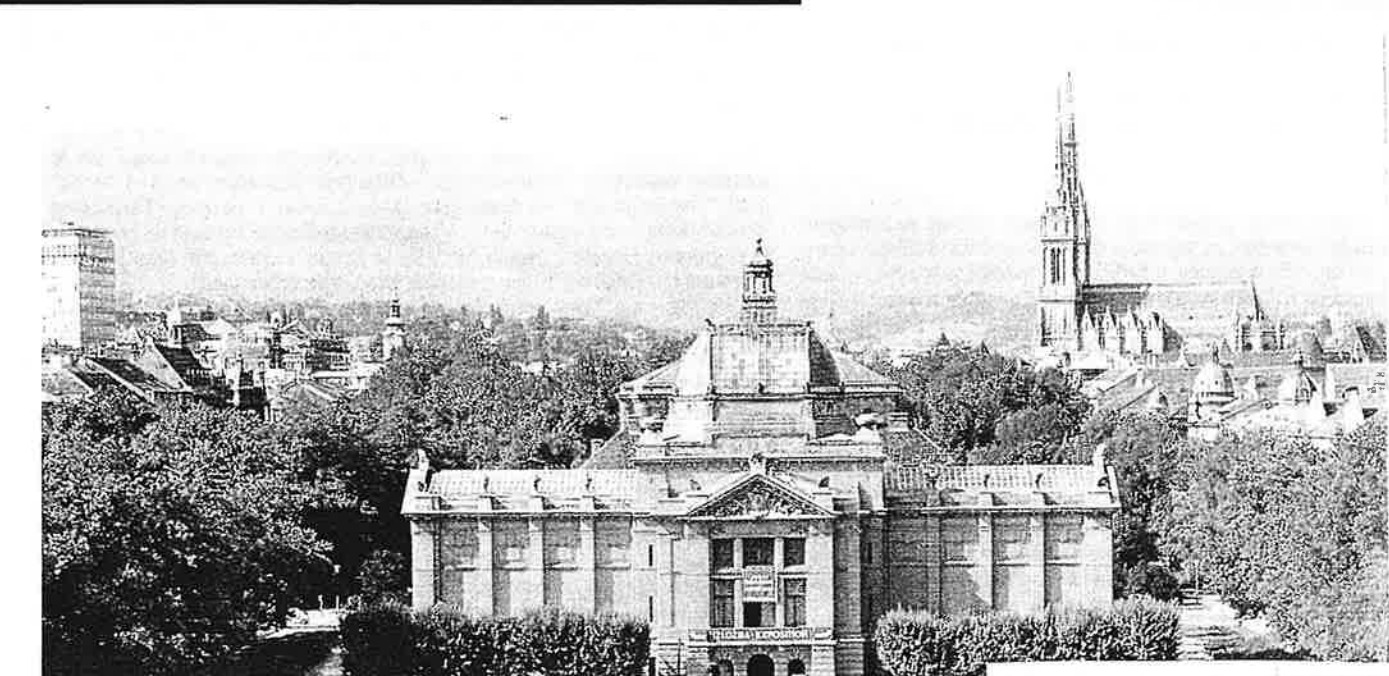
Tri kupoprodajna ugovora

Ovakav scenarij istražitelji temelje na navodno nezavidnoj situaciji u kojoj se našla Brodsko-posavska banka. Predsjednik Nadzornog odbora Milović izlaze traži u prodaji viških hotela Tamaris i Issa, pri čemu mu nije važno kome će prodati hotele, nego je jedini kriterij postizanje što bolje cijene. Zbog toga je, kako je zasad pokazala istraga, Brodsko-posavska banka sklopila tri ugovora o prodaji Visa d.d., jedan s Rusima, drugi s jednim poduzećem iz Njemačke, a treći, koji je navodno financijski bio najisplativiji, s Vinkom Sindičićem. (Jutarnji list 7. kolovoza 2003.)

Celni ljudi Brodsko-posavske banke iznose činjenice o prodaji Visa d.d. i svoje banke

SLAVONSKI BROT - Točno je da je prvi potencijalni kupac tvrtke VIS

Naš Zagreb, glavni grad Hrvatske

Zagreb je najljepši grad

Moj Zagreb, tak imam Te rad...
Za nikaj na svetu ja menjal Te ne bi,
Moj Zagreb, tak imam Te rad.
Svoj dom i veselje sem našel vu Tebi,
Za mene najlepši si grad.
Se vugle Ti poznam i vulice znam,
Vu Tebi sem srecen i nikada sam....
A gdi god bum v svetu poveval bum rad,
tu malu popevku, posluhni ju sad....
Jer Ti, ah Ti, najdrajši si mi,
najsajša popevka v življenju si Ti,
vu mojemu srcu najlepši si grad,
Moj Zagreb, tak imam Te rad.

Pjeva Drago Diklić, na vrpci "Zagreb plave oči ima"

Zagreb: Pogled na Trg kralja Tomislava u istoimenom parku, u pozadini je Umjetnički paviljon i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Na desno je Katedrala, a u pozadini, nad gradom, diže se Medvednica, "pluća" grada Zagreba i omiljeno izletišta Zagrepčana.

ZAŠTO VOLIM ZAGREB

Grad najbolje upoznaš šetajući

Sjedim na Trgaču, pijem cmu tekućinu i promatram dragu vrevu. Lijep je ovaj trg, središnje mjesto življenja moje generacije, ali sada ukrašen Banom, Manduševcom, kockama. Moja djeca i ne pamte drugačiji. Mi nismo imali Bana niti Manduševac. Roditelji su mi opisivali konja s repom koji je mahao tramvajima. Današnji konj promatra ljude na tramvajskoj stanici, a repom pokazuje put Dolca.

Što li će biti s Trgom mojih unuka? Želim da im bude ljepši, nadam se bez svjetlećih reklama na engleskom jeziku. Hoće li letjeti Trgom? Ipak, bit će to onaj isti trg na kojem su odrasli moji roditelji, moja generacija, moja djeca. Na Trg se stizalo tramvajem, često na "pulferu". Jarun je bio jako daleko. Danas je Jarun u Zagrebu.

I Sljeme. Kad u siječnju zagrebačke obitelji osvajaju Kronplatz i Kaprun, očevi djeci pričaju o svojim počecima na Crvenom spustu, o genima koje su, eto, svijetlo pokazali Kostelići. Ove je godine konačno bilo opet snijega na našoj gori!

Jeste li vidjeli novi Medvedgrad u Buzinu? Eto, Amerikanci se sjećaju kad smo mi Hrvati klicali Nixonu, pa su napravili pravu ambasadu. Doduše, po svjetskim su metropolama američke ambasade isto najveće, ali su rijetko sagrađene u industrijskoj zoni!

Jeste li opazili kako se ponovno rađaju fasade s početka stoljeća? Žute,

Zagrebu...

Rasli smo skupa i moram Ti reći, ja sam sve manji, ti postaješ veći....
Ti si dio mene, a ja dio Tebe,
Kako da Te ne volim, moj dragi Zagrebe!

Dugo je, dugo, poznanstvo naše, I možda netko i za to ne mari...
Podignimo, grade, napunjene čaše, nazdravimo svima sad - živio stari!

Ne želim da bude oproštaj s tugom, kad odem onom ulicom dugom....
Budi još veći - jer da nije Tebe - koga bih volio - moj dragi Zagrebe?

Rasti mi grade, ljubavi moja, rasti za nove, rasti za mlade...
Mi ćemo otići, njih primi u krilo, rasti moj grade, sretno Ti bilo!

Pjeva Toni Leskovar na vrpci "Zagreb plave oči ima"

Martin Tomić:

- Imamo samo još jednu.
Muškarac kao da nije dobro čuo, ispusti ruku žene i prignu se bliže staklu: - Kako, molim...?
- Rekao sam da je ostala samo još jedna - ponovi blagajnik s druge strane stakla.
Muškarac se okrenu ženi iza sebe, koja je iščekujući treptala svojim okicama, i razočaranim glasom joj saopći:
- Ostala je samo još jedna karta, dušo.
Duša ga je, trepćući i dalje svojim okicama, upitno gledala.
Muškarac naglas izreče njeno pitanje:
- Što da radimo?
Dotrčali su u zadnji čas. Upravo se zvonce za poziv prvi put oglasilo i kinoposjetitelji krenuli ulaziti u dvoranu. Nasmijani i zadihani, držeći se za ruke, muškarac i žena prišli su kinoblagajni i on je zatražio dvije ulaznice.
- Ne znam... ti odluči, ljubavi - nježno će žena, zaljubljeno ga gledajući. Ljubav ponovno priđe blagajni, iako je već znao odgovor, upita glasno da nadjača žamor kako bi ga čula i žena:
- Film igra još samo večeras?
- Da.
- I doista imate samo još jednu?
- Gospodine, - uvrijeđeno će blagajnik - mislim da sam bio dovoljno jasan.
- Pa to je da požiš - prokomentira muškarac okrećući se ponovno ženi.
- Idemo odavde, srce! - reče srdito.
Srce je prestalo treptati osjećajući kako jedna prekrasno obećavajuća večer počinje otklizavati u nešto neizvjesno. Da odobrovolji muškarca i spasi situaciju, veselo zacvrkuta:
- Srčeku, 'od' ga ti pogledati. Meni nije tako stalo, a ti si tako žarko...
- Ni govora!-odlučno reče srčeku.-Ako ne možemo skupa..Idemo nekamo!
- Ma ne budi smiješan, mucica - velikodušno će ona, ganuta njegovom odlučnošću.
- Ne dolazi u obz... - htjede nastaviti mucica sa svojom odlučnošću, ali prodoran, metalno zvuketav zvuk zvonca ogласi se drugi put, presijee ga i on osta zatečen... otvorenih usta.
Otegnut, glasan zvuk zvonceta izbrisao započetu misao, a njegova metalna jeka, polako se gaseći, u glavi hladno uobličila u novu: "Možda je u pravu", pomisli gledajući posljednje kinoposjetitelje kako nestaju kroz vrata dvorane. "Uostalom, da nije toliko razvlačila i kasnila, mogli smo stići na vrijeme."
Blagajnik iza stakla, iščekujući, lagano je lupkao vršcima prstiju po drvetu pulta...
- A, što ćeš ti? - manje odlučno upita muškarac.
"B o o o ž e e!... Kako se dao brzo nagovoriti!" iznenadi se žena i tihim glasom žrtve kaza: - Samo ti hodi i ne brini se za mene.
- Jesi li sigurna?!
- Sigurna sam - nesigurno odgovori ona.
"Dovraga!... što sad to znači?"
On osjeti promjenu u intonaciji njezina glasa, razliku između onog što je rekla i načina kako je to rekla. Taj procjep mu se učini opasnom provalijom u koju bi se mogla okliznuti njena velikodušnost žrtve (da bez nje pogleda film) skupa s njegovom žrtvom odbijanja njezine žrtve (da sam pogleda film)... I tako zajedno povuku u ambis njegovu žarku želju da svakako vidi ovaj film. Na samom rubu tog osjećaja, on zastade oprezno, i ne znajući kako dalje zašuti i mudro preпусти inicijativu ženi da ga nastavi nagovarati.
No, žena (da li iz-inata, straha, nade, povrijeđenosti, ljubavi, radoznalosti...? ili zbog svega toga zajedno) na šutnju odgovori - šutnjom!
U potpuno praznom predvorju, tišinu koja nastaje, podcrtavalo je samo nestrpljivo lupkanje prstiju blagajnika...
Muškarac osjeti kako se ta tišina počinje pretakati u njega, kao neočekivanost, nelagoda... Žena se nije micala, prestala je treptati okicama i netremice gledala u njega. Ne micati se, ne reći ništa, ničim ne ugroziti staklenu krhkost trenutka u kojem bi sve što bi se reklo ili učinilo bilo lomljivo, krivo...
I tako upadoše u zamku tišine u kojoj vrijeme što dolje traje biva sve kraće onome tko iščekuje. Tišina je rasla, bujala, njene nevidljive niti su se penjale uz njihove nepomične noge, bedra, prema glavi, sapinjući misli i tijelo, oduzimajući dah...
Blagajnik, ljubitelj vesterna, vršcima prstiju zabubnja jače o drveni pult i pred sobom, nastojeći sceni dati dramatičnost završnog obračuna:
"Netko će odjahati u zalazak sunca, ali... da li je to pobjednik... ili poraženi?" stručno se pitao.
(I pripovjedač ove priče, čija slabost je sklonost prejakim riječima u nejakim pričama, svjestan važnosti trenutka, a sam zatečen neizvjesnošću raspleta, upleće se tjeran snažnim tajanstvenim porivom da ispiše stotine i stotine stranica, koje bi svojom dužinom i brojem doslovce svjedočile dužinu trenutka. Zamislite, roman u priči: stotine i stotine stranica romana

POČETAK KRAJA

stavljene u zagradu, ubačene u priču, kao uzgredna opaska, za ovaj trenutak. Godine i godine života koji će im se tek dogoditi, smještene u ovaj jedan trenutak, koji nisu prepoznali, a koji će odrediti sudbinu muškarca i žene.
Ali, ostavimo budućnost koja će se dogoditi sukladno s onim kako će se razriješiti trenutak u kojem su se zatekli žena i muškarac. Ostavimo i sve one moguće budućnosti, sukladne sa svim mogućim pripadajućim rješenjima za ovaj trenutak, a koje se nikada neće dogoditi.
Ovo je priča o nečem trećem: o budućnosti koja se već dogodila - jer je završila prije nego je počela - i postala prošlost koja se nije dogodila.
Poput kruga vječnоти, u kojem nema početka i kraja, ali u kojem je svaki trenutak kraj i početak... Nečega.)
Odjednom razdere tišinu što se razapela između njih dvoje poput paučine, treći, posljedni poziv zvonca, metalno mlateći krilcima panikom velikog ulovljenog kukca. I kao u filmu, zaustavljeni prizor se pokrenu iz svoje ukočenosti i sve se naglo dogodi.
Oslobođeno nevidljivih niti tišine, muškarčevo tijelo, zaustavljeno trenutak prije, sada otkaćeno, po nekom od zakona fizike (o gibanju nebeskih tijela?) nastavi slijediti putanju već iscrtanu žarkom željom od ranije. Hitro priđe blagajni, zatraži jednu preostalu kartu i žureći u mrak dvorane, gdje je upravo započinjala projekcija, nježno dobaci ženi, ne pogledavši u nju:
- Vidimo se, ljubavi!
Ali... da je pogledao, vidio bi da tamo više ne stoji ljubav.
U ljupkoj crvenoj ljetnoj haljini s bijelim točkicama, na visokim petama elegantnih lakiranih sandala (na čijoj se pokosti skupljao odsjaj), s dražesno majušnom torbicom pod miškom, kose crne, kao noć crne i zabačene iza malenih ušesa ukrašenih zlatnim naušnicama u obliku zvjezdica i blijedim licem preko kojeg je upravo prešla neka blaga sjena - stajala je tuga. Zagledana u otvor mraka koji je progutao muškarca. Stajala je neko vrijeme, a njene velike oči boje ljeta koje se primicalo kraju, počese lagano treptati, lagano, pa sve brže, kao da se utrkuju s nečim sjajnim, vlažnim, što se tek naziraše u kutovima.
I ne pogledavši blagajnika koji se sveznajući cerio, ona uspravi glavu i čitavo svoje tijelo žene, pri čemu zvjezdice poskočivši bljesnuše (kao da se trgoše iz nekog sna) i polako, dostojanstveno, bez žurbe, dok su potpetice odzvanjale praznim predvorjem uz prigušenu pratnju glazbe filma iza zatvorenih vrata, polako, sasvim polako uputi se ka izlazu. Odlazeći, zlatne zvjezdice veselo su cupkale i bljeskale u ritmu koraka, a crvena prozirna haljina zaljulana na skladnim bokovima produži se njihati oko bedara, niz noge i polako izađe na ulicu prepunu šarenila boja jednog ljeta, nekog grada, nad kojim je sunce upravo zalazilo. Za to vrijeme, u dubokom mraku dvorane, sjedeći u prvom redu, muškarac je krivio vrat zureći u platno. Pokušavao je pratiti film, ali mu to nikako nije uspijevalo, ne znajući zašto. Iako je film bio izvrstan i on ga tako žarko, žarko želio vidjeti.
(Večernjakova nagradna priča)

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining

Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture

- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:

Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga

Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965

50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5

Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

d.d. bio gospodin Julich iz Njemacke. Ali s njim je ugovor razvrgnut jer nije ispunio osnovnu obvezu, tj. platio banci dionice. Kako obveza nije izvršena, ugovor smo razvrgnuli. Prema tome, prijete g. Sindičića tužbom zbog prijevare potpuno su neosnovane. Uostalom, sa Sindičićem je također razvrgnut ugovor o kupnji Visa d.d zbog istoga razloga, i mi tu priču smatramo završenom, komentirao je predsjednik NO-a Brodsko-posavske banke Antun Milović. On i predsjednik Uprave Banke Gabrijel Sentić tvrde kako je sve vezano uz prodaju Visa rađeno sukladno Zakonu.
Predsjednik NO banke Milović kaže kako je točno i to da su predstavnici Uprave i Nadzornoga odbora s g. Sindičićem, odnosno njemačkom tvrtkom Orion u ime dionicara banke pregovarali i o kupnji većinskoga paketa banke. I tog je kupca pronašao njihov posrednik, tvrtka Filinal.
- I onda mi sa Sindičićem sjedamo i razgovaramo 28. svibnja, a 10. lipnja usuglašavamo stavove, te NO donosi odluku o prihvatanju njegove ponude. Uvjet je bio da tvrtka Orion zatraži i dobije suglasnost HNB-a za kupnju više od deset posto dionica banke, što je zakonska obveza, Kako oni

Naime, sustav zagrebačke vodoopskrbe ustrojen je na mješovitom principu dostave vode. Voda koja se vadi iz pet glavnih prisavskih bunara (Mala Mlaka, Petruševac, Sašnjak, Strmec, Zapruđe) pumpa se direktno potrošačima, a radi ujednačenog protoka, višak vode puni se u 20 rezervoara razmještenih na nekoliko lokacija u gradu - u njima se nalaze jedine rezerve vode u slučajnu totalnog isušivanja spomenutih vodocrpišta
Što se događa s gradskim vodocrpištima? Koliko vode u njima ima? Hoće li biti redukcije i kada? Tko prvi ostaje bez vode, koji gradski kvartovi, kojim redoslijedom. Što je s bolnicama?
Upravo nevjerovatno zvuči podatak da odgovore na ova pitanja uz pomoć kojih bismo približno izradili razvoj situacije u slučaju ozbiljnih redukcija vode - nemaju ni najodgovorniji u tvrtkama koje gospodare vodom.
Pojednostavljeno, zbog činjenice da Zagreb »leži na vodi« ozbiljnije razrade scenarija u kojemu vode nema - ne postoji. A trebao bi. Tim više ako se zna da je kapacitet zagrebačkih rezervoara u slučaju totalne redukcije vode - kada bi presušila sva vodocrpišta - dovoljan za tek »šest sati napajanja grada«, kako tvrdi, direktor sektora vodoopskrbe Miljenko čupić.
Naime, sustav zagrebačke vodoopskrbe ustrojen je na mješovitom principu dostave vode. Voda koja se vadi iz pet glavnih prisavskih bunara (Mala Mlaka, Petruševac, Sašnjak, Strmec, Zapruđe) pumpa se direktno potrošačima, a radi ujednačenog protoka, višak vode puni se u spomenute rezervoare kojih je ukupno dvadeset a razmješteni su na nekoliko lokacija u gradu. Nadalje, iako o mogućim redukcijama vode govorimo tjednima tek ovaj tjedan u zagrebačkom Gradskom poglavarstvu trebalo bi se naći cjelovito izvješće komunalnih poduzeća o tome kada bi do redukcije moglo doći i kako bi mogao izgledati scenarij sa potpunom redukcijom, smanjenom

Bojan Divjak:

Valja bježati. Na bilo koji dio zemaljske kugle, samo što dalje od ove lude zemlje. Potpredsjednik Vlade ljetuje na jahti prijatelja-tajkuna uvjeren da je to posve normalno. Njegovi kolege radije šalju kanadere u Crnu Goru, nego na Velebit. Spomenike uništavaju, hrvatske zastave spaljuju, talijanske podižu. A svi šute
Ponekad me doista uhvati panika dok čitam hrvatske novine i tek krajnjim naporom uspijevam odoljeti želji za trenutnim emigriranjem bilo gdje. Na bilo koji dio zemaljske kugle, samo što dalje od ove lude zemlje, idiota koji ju vode i poganskih običaja koji se prakticiraju. Nisu li, uostalom, i nogometaši kao dokazani primjerci intelektualno sumnjivih bića shvatili da treba bježati, pa više ne čekaju zapadne ponude, nego trijumfalno objavljuju transfere u bivše države Varšavskog pakta. Dakle, tko može već je dao petama vjetra. Tko ne može, pati.
Pati zato jer je danima prisiljen pratiti kako, primjerice, potpredsjednik Vlade Slavko Linić ljetu provodi na jahti svog prijatelja tajkuna uvjeren da je to posve normalno. I da nije važno što svi tvrde kako inače kad nisu na odmoru slovi za jakog zaštitnika prijateljevih poslovnih interesa. SDP-ov stručnjak za spašavanje riječkih i uništavanje slavonskih tvrtki cijeli skandal bahato odbija komentirati siguran da može činiti što ga volja jer njegova stranka uporno opstruira donošenje zakona koji bi regulirao sprječavanje sukoba interesa. Uostalom, ako je mogao Račan, zašto ne bi mogao Linić? Razlika je vjerojatno tek u načinu smještaja, potpredsjednik zbog volumena teško može stati pod stolić. Ali nadam se da postoji razlika i u likvidnosti prijatelja-tajkuna jer onaj Račanov Hrvatsku je stajao nekoliko stotina milijuna u raznim valutama, što je cijena ljetovanja kakve bi se postidilo i omanski sultan koji se trenutno mota po okolici Dubrovnika.
S druge strane ništa manje zapanjujuća nije ni činjenica da su se vatrogasci na Velebitu borili s požarom bez pomoći kanadara kojega je hrvatska Vlada benevolentno poslala u Crnu Goru. Tko tebe kamenom, ti njega

nisu niti podnijeli zahtjev, njihova ponuda uopće dalje nije razmatrana. Bilo je dogovoreno da ako na račun sjedne depozit od 5,7 milijuna dolara, mi njemu dajemo u залог dionice Visa, pojašnjava Milović. Međutim, ništa se od toga nije dogodilo, nastavlja, jer tvrtka Orion nije ništa uplatila. Ipak, sa Sindičićem se poslije toga pregovaralo i o prodaji dionica Visa d.d.
- Na osnovi njegova zahtjeva - kaže Milović - napravio se ugovor u kojemu je bilo precizirano da će za uplatu 37 milijuna kuna preuzeti 71,36 posto dionica te tvrtke. Ugovor je potpisan 8. srpnja i u njemu izričito pisalo da novac treba uplatiti do 18. srpnja. Mi smo taj rok produžili do 31. srpnja. O tome smo Sindičića i pismeno obavijestili navodeći da nakon toga roka ugovor smatramo razvrgnutim.
Na upit o moralnim dvojabama pri pregovaranju s bivšim agentom Udbe Milović odgovara: - Nismo imali moralnih dvojbi. Pokazivao nam je papire koji su trebali biti korišteni za plaćanje i oni su provjeravani. A moram priznati da sam o njegovoj prošlosti tako malo znao i, jednostavno, o tome nisam ni vodio računa. (HIC)

Zagrebačke rezerve vode dovoljne za samo šest sati

dostavom ili, pak, obustavom dostave pitke vode.
Zasad je malo poznato da tri dana kiša neće ni izbliza biti dovoljna za stabilizaciju situacije, kao što se spekuliralo. Kiša bi trebala padati barem duplo više dana i to ne samo u Hrvatskoj već i u Sloveniji, kako bi se riječi tokovi, a time i prirodni podzemni rezervoari, napunili vodom. Obilnija kiša, naime, nije pala još od svibnja, prirodni rezervoari presušuju i iz Vodoopskrbe se već može čuti: »Ne znamo koliko će još dugo izdržati!«
Što će pak biti ako bunari isuše?
»O tome ćemo govoriti kada do toga dođe, a ako pitate što ćemo tada poduzeti, ni o tome zasad ne možemo govoriti. Znaite samo to da na raspolaganju imamo nekoliko varijanti... Bojimo se izlaziti u javnost s točnim podacima i predviđanjima da ne bi nepotrebno došlo do sveopće panike.«, rekao nam je šef Odjela za crpljenja i obradu vode Josip Pletikosa.
Da se scenarij redukcije u slučaju daljnjih dugotrajnijih suša ne planira, potvrdio je i direktor sektora vodoopskrbe Miljenko čupić.
»Spekulacije o redukciji vode, koje se ovih dana pojavljuju u medijima, iz naše firme nisu izašle. Mi, zasad, možemo govoriti samo o smanjenom kapacitetu na crpištu u Maloj Mlaci, jer tamo su i inače manje količine vode nego drugdje«, kaže direktor čupić.
Redukcija još nema, a ako u idućem razdoblju do njih i dođe, podjednako će je snositi svi građani, rekao je čupić. Voda će se nastaviti održavati na podjednakoj količini u cijeloj mreži, kao i prebacivati s manje ugroženih područja na ona najugroženija. Posebno zakinuti neće ostati ni oni koji stanuju u elitnim, podsljemenskim zonama, do kojih se voda dovodi pod dodatnim tlakom. (Vjesnik 26.8.)

Ludnica bez granica

kruhom. Tko ti spali hrpu sela i poneki grad, ti njemu šalji kanadere da gase vatru. Ludilo. Jasno je da susjedima treba pomoći, čak i takvima kakve mi imamo, no valjda bi prioritet trebali imati domaći požari. To je izgleda shvatio i netko u Hrvatskoj, pa su vatrogasce lagali da je zrakoplov u Puli. Ali, Crnogorci kakvi jesu našim su pilotima dali neke prastare karte na kojima dio dalekovoda uopće nije bio ucrtan i sada će hrvatski porezni obveznici platiti stotinjak tisuća dolara za popravak zrakoplova oštećenog u državi u kojoj se, zapravo, nije smio ni naći. Ako ni zbog čega drugog, onda radi činjenice da je ta ista Crna Gora 1991. godine jednostavno ukrala pet kanadara iz Hrvatske da bi ih kasnije prodala Grčkoj, dobro zaradila i danas imala obraza tražiti pomoć. Nevjerojatno. Međutim, još je nevjerojatnije da postoje tipovi koji će radije poslati kanadere u Crnu Goru, nego na Velebit.
Jednako je užasavajuće to da je ovo država u kojoj je moguće da u roku od nekoliko dana u Vukovaru bude oskrvnut spomenik jednom od najvećih ratnih heroja, a u Karlovcu srušen jarbol s hrvatskom zastavom na prostoru Muzeja Domovinskog rata dok u kampovima na Jadranu visoko podižu talijanske zastave. I da nitko ne podigne glas osim lokalnih političara koje će već sutra zbog toga proglašavati fašistima. No, kad neka budala suzavcem prekine koncert glazbenika iz Beograda strasni će komentari preplaviti novine, a cijeli jedan grad biti označen leglom rasista i ine gamadi.
Doista, hvata me panika. Zna li netko je li procedura useljenja u Novi Zeland još uvijek onako jednostavna?
P.S.U Glasu Slavonije u prolazu između dva dijela zgrade na nekih desetak stepenica postavili smo nove pločice. Lijepo molimo da u subotu do kada majstori kažu da će fugne poprimiti željenu nijansu iz Vlade pošalju nekog ministra da svečano presječe vrpцу. Ako je moguće ministricu pravosuda koja ima praksu otvaranja takovih velebnih građevinskih poduhvata. (Glas Slavonije 14.i 15.8.)

Kako se živi u Hrvatskoj

NA MINIMUMU 700.000 PENZIONERA

Umirovljenika Matu Paraća ne može utješiti podatak da je tek jedan od 710.566 hrvatskih umirovljenika s mirovinom do 2000 kuna, što kazuju posljednji podaci za srpanj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Ne tješi ga ni činjenica što je u tom zastrašujućem broju zapravo bogatiji umirovljenik, jer mu je mirovina 1832 kune, a većina od spomenutog broja, njih 486.264, ima mirovinu do 1500 kuna.

Jedva pristajući da mu objavimo ime, Mate Parać kaže da dane provodi u svom trešnjevackom, zagrebačkom parku, igrajući šah "s dečkima", ali još češće prodajući za prijatelja kavu, čarape, šampone i slične sitnice. "Nisam baš sretan što ćete me razvlačiti po novinama - kaže - jer ja sam bogat prema našem trešnjevackom šahovskom velemajestoru, koji je među onih 72.908 umirovljenika s mirovinom do 500 kuna. Razlika među nama je jedino u tome što on od svoje "goleme" mirovine živi sam, a uz mene je i moja žena. Srećom, dijete ne živi s nama i radi, pa barem ne mora i ono živjeti od mog bogatstva - u šali će gospodin Parać.

U Odjelu za odnose s javnošću Mirovinskog zavoda statistiku pravdaju činjenicom da su među umirovljenicima s mirovinom do 1000 kuna u pravilu korisnici s kratkim radnim stažem ili niskim plaćama, odnosno osnovicama. Treba dodati da su 279.823 umirovljenika s mirovinom do 4000 kuna (ali s prosječnom mirovinom od 2600 kuna), da su 17.622 umirovljenika s mirovinom do 8000 kuna (prosječnom 4624 kune), a da 156 sretnika ima mirovinu veću od 8000 kuna, u prosjeku 9405 kuna.

Umirovljenik Parać kaže da je među ovim najbogatijim umirovljenicima možda i njegov prezimenjak, bivši ministar rada i socijalne skrbi, ako je u mirovini. Jer 281 umirovljenik, zastupnik u Saboru ili član Vlade, ima prosječnu srpanjsku mirovinu 7760 kuna.

Paraća zanima hoće li u rujnu na mirovinu dobiti 18 ili 36 kuna povećanja redovitim usklađivanjem mirovina. To za njega nije malo, jer s tim on i žena imaju kruha za pola mjeseca.

Paraći od mirovine od 1832 kune odmah trebaju odvojiti 632 kune za kućne režije za srpanj. Oko 150 kuna za lijekove i vitamine za oboje, TV pretplata je 56 kuna, dnevne novine 4 puta - 16 kuna, kruh 60 kuna, mlijeko 60 kuna, troškovi higijene su oko 200 kuna. Za meso za mjesec dana treba oko 280 kuna, te za povrće, voće i ostalu prehranu ostanu oko 378,11 kuna.

DUGOTRAJNA SUŠA SMANJILA UROD

Gotovo zanemariv urod mandarinki, tek 20 posto prosječnog uroda maslina, do 200 posto skuplji mladi krumpir na veletržnicama, posljedice su dugotrajne suše koja vlada hrvatskim poljima i nasadima, ali proizvođači nerado prognoziraju hoće li takvi poremećaji u poljoprivredi utjecati na proizvodnju hrane iz sirovina voća i povrća. Ništa bolja situacija nije ni u obližnjim europskim zemljama, pa su, primjerice, u Italiji breskve, marelice i salata skuplje i do 25, a masline čak do 60 posto. Pretpostavke su zato da će se slične cijene voća i povrća u Hrvatskoj nastaviti jer ni iz uvoza neće moći stići jeftinije namirnice.

Naši poljoprivrednici nisu navikli na uvjete kakvi vladaju, primjerice, u Izraelu s ekstremno visokim temperaturama i niskom relativnom vlagom, pa na voću nastaju ožegotine i teško da će se na jesen moći prodavati pod prvom klasom. Ni navodnjavanje ne pomaže previše jer voda ishlapi za 24 sata umjesto da drži vlagu u zemlji po nekoliko dana. Talijani na oko 40 posto nasada jabuka imaju navodnjavanje, ali ni to ne spašava sezonu - kaže glasnogovornik Hrvatske voćarske zajednice mr. Frane Ivković.

Urod jabuka ove će godine najvjerojatnije biti dvostruko veći od lanskog, ali voće će biti slabije kvalitete, mandarinki će biti oko 600 vagona, dok je lani urod bio između tri i četiri tisuće vagona, a masline će pokriti samo 20 posto potreba našeg tržišta. Iz Tržišno informacijskog centra poručuju pak kako su cijene kupusa na veletržnicama više oko 90 posto, rajčica 60 posto, a krastavaca oko 80 posto. Procjene su da će cijene ostati slične i idućih tjedana zbog posljedica suše, ali i zato jer trgovci zadržavaju cijene na istoj razini iako bi namirnice na vrhuncu sezone trebale biti jeftinije. Suša ne pogoduje ni stočarima jer je proizvodnja trave 50 posto manja nego lani, a i životinje teško podnose visoke temperature.

- U lipnju je jednoj kravi stalo srce, a očekujem da će ovih dana stradati još jedno tebe zbog problema sa srcem. I količina mlijeka koju krave daju manja je dvadesetak posto od prosjeka, a ni sastav nije uobičajen jer je povećan broj mikroorganizama i somatskih stanica. Naravno da to utječe na cijenu mlijeka koju postizemo kod otkupljivača, ali nekako ćemo nadoknaditi ovogodišnja ulaganja - ipak je optimističan jedan od vodećih hrvatskih stočara, Marijan Hartman iz Sv. Ivana Žabnog, koji je povećao stočni fond oko 30 posto u odnosu na prošlu godinu i sada u štalama ima 182 životinje. Afričke vrućine, zaključio je, nisu očekivali, ali treba im se prilagoditi.

Nezavisni hrvatski sindikati izračunali su da su troškovi prehrane u srpnju

povećani 4,3 posto zbog skupljeg voća i povrća. Povećanje troškova prehrane utjecalo je i na rast potrošačke košarice 1,7 posto, a mjesečni se troškovi kreću od 6768 kuna u Zagrebu do blizu 7200 na Krku i Bolu.(VL 26. 7.)

TRŽNICE: VOĆE I POVRĆE 50-AK POSTO SKUPLJE NEGO PRIJE GODINU DANA

Cijene voća i povrća u odnosu na kolovoz prošle godine više su između 40 i 50 posto. Najviše je poskupilo zelje. Za kilogram tog povrća u ovo doba lani u prosjeku je, prema podacima Tržišnog informacijskog sustava u poljoprivredi, trebalo izdvojiti 3,37 kuna, a sada stoji šest kuna - 78,04 posto više.

Mislite li da su cijene na tržnici previsoke? Mate Šetka, umirovljenik: - Cijene su katastrofalne. Cijena krumpira od šest kuna je previsoka. No, moramo jesti pa nakraju uvijek kupim nešto na tržnici.

Ana Jug, prodavačica: - Tko hoće kupiti kvalitetnu robu mora dati više novca. Prodavači na crno prodaju krumpir jeftinije, ali ja plaćam porez državi - i moram to naplatiti.

Franjo, prodavač: - Velika je suša. Imao sam upola manji urod krumpira i luka nego prošle godine pa su zato više cijene. Banane su jeftinije jer propadaju na vrućini pa se moraju brzo prodati.

Dok se prije godinu dana moglo uživati u jeftinim lubenicama jer se kilogram već mogao kupiti i za samo kunu, na nekim tržnicama u kontinentalnoj Hrvatskoj cijena je sada i deset puta veća. Prosječna cijena kilograma lubenica je 2,75 kuna - gotovo 25 posto više od prosječne cijene početkom lanskog kolovoza. Apsurdno je, primjerice, da je na početku kolovoza prosječna cijena banana i mladog krumpira na zagrebačkim tržnicama, prema podacima TISUP-a, jednaka - sedam kuna za kilogram.

Razlozi ovako visokih cijena na tržnicama su dvojaki. Prvi je u dugotrajnoj suši koja je smanjila urod i ponudu većine sezonskog voća i povrća, pa su i cijene zbog toga više. Dio je trgovaca, međutim, iskoristilo priliku pa su jednostavno princip koji već godinama primjenjuju na Jadranu ove godine "preselili" na kontinent. Cilj takvih trgovaca je međusobni dogovor kojim drže (pre)visoke cijene voća i povrća i na taj način "deru" kupce bez imalo milosti. Ako se pojavi jeftinija konkurencija protiv nje su takvi trgovci, koje se s pravom može nazvati zelenom mafijom, spremni ići i silom, odnosno batinama. Takve sukobe posljednjih tjedana bilježe i novinske crne kronike. A na cijene za konačne kupce ne može utjecati niti jedno državno tijelo ili inspekcija. Samo u slučajevima fizičkih obračuna može intervenirati policija, ali od toga kupci nemaju nikakve koristi.

LANI 10.475 VIŠE UMRLIH NEGO ŠTO JE DJECE ROĐENO

Crne prognoze demografa ovih dana još jednom potvrđuje statistika. Prema ovih dana objavljenim podacima, naime, negativna se kretanja pojačavaju jer je lani umrlo čak 10.475 ljudi više nego što je djece rođeno. Lani je rođeno najmanje djece u Hrvatskoj do sada, samo 40.094, a umrlo je 50.569 ljudi, što je podjednako kao i proteklih godina. Negativni se trendovi pojačavaju jer je prije pet godina minus bio još oko pet tisuća, a 2001. godine 8559. Stopa prirodnog prirasta tone sve dublje, sa -1,9 promila u 2001. godini na -2,4 promila lani. Demograf s Ekonomskog fakulteta prof. dr. Anđelko Akrap najavljuje još crnju budućnost jer su idući naraštaji koji mogu radati djecu sve malobrojniji, pa će i dalje padati broj vjenčanja. Dr. Akrap vodio je i istraživanje Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, koje je obuhvatilo 1220 žena s jednim ili više djece u dobi od 20 do 35 godina. Osnovni razlog zbog kojega žene odustaju od daljnjeg rađanja, prema tom istraživanju, u domeni je materijalnog, a još nema govora o odustajanju od rađanja zbog karijere ili odabira lagodnijeg života. Nezaposlenost, loši stambeni uvjeti, trošak podizanja djeteta glavne su, većini nepremostive, prepreke. Među ispitanicama 10 posto su sa svojim obiteljima podstanari i imaju najmanje djece, a 35 posto ih živi kod roditelja. One koje žive u vlastitom stanu imaju - više djece, no i tu je u pitanju veličina stanja.

Žene zapravo i dalje žele djecu i brak ne smatraju zastarjelom institucijom, ali ih društvene i gospodarske okolnosti sile na to da se zaustave na jednom ili dvoje djece. Osim stana, prepreka je i to što nema dovoljno jaslica i vrtića, što ne osjećaju dovoljnu brigu društva. U nas su, kaže dr. Akrap, institucije za pomoć zaposlenoj ženi i majci takve kao da žene koje imaju djecu ne rade, dok zapravo kućanice iščekavaju, a najveći dio žena koje imaju djecu - gotovo 80 posto - radi. Time društvo i, ne htijući, djeluje retrogradno, ocjenjuje Akrap.

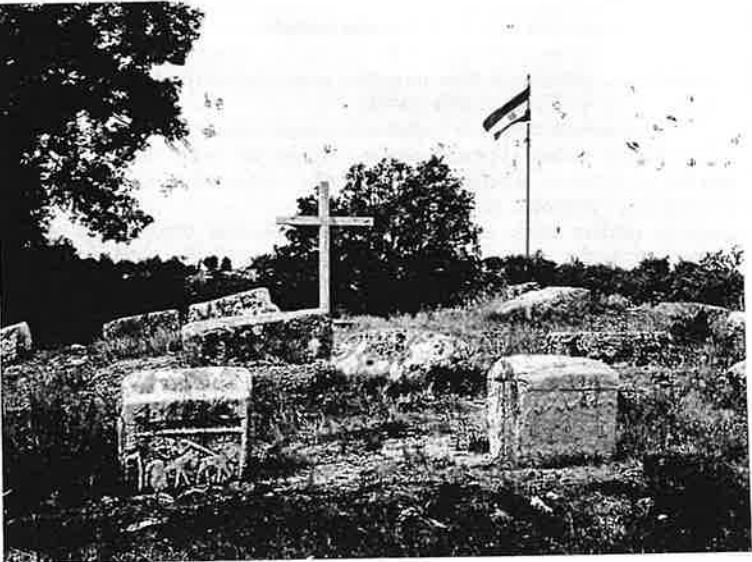
- Hrvatsko društvo još nije jako zahvaćeno sustavom vrednota čijem ostvarenju djeca čine veliku prepreku. Dapače, djeca zauzimaju vrlo visoko mjesto u vrijednosnom sustavu ispitnica, pa ih čak 59 posto smatra da je zadaća roditelja dati svojoj djeci najbolje, čak i pod cijenu vlastitog blagostanja. Međutim, to što žene pridaju veliku važnost djeci, a brak nije izgubio svoju omiljenost, ne mora dovesti i do većeg broja djece, što pokazuju primjeri Italije i španjolske - kaže Akrap.

U Hrvatskoj zapravo nema 4,4 milijuna stanovnika, nego samo 4,2 mi

Nastavak na str. 15

prošlim vremenima dok je vandalizam bio nepoznanica. Čovjek ovdje jednostavno dobiva nadu. Lovreć i njegova škola bude nadu u jednu bolju Hrvatsku. Trebali bi u stvari imati više takovih sredina i više takovih entuzijasta kao što ih je vjekovima davao jedan mali, a ipak tako veliki Lovreć.

Priča o stećcima

Stećci na lokalitetu kod Ciste Provo

Stećci su nadgrobni spomenici. Povijesno, oni su starohrvatski kulturni spomenici, svjedoci o visokom umjetničkom dostignuću stanovnika ovog kraja, svjedoci o pismenosti i književnim počecima. Naziv stećak je kraći oblik za stojećak, odnosno za stojeći oblik spomenika. Postoji više lokacija stećaka koji su posebno brojni u okolici Lovreća. Ono što povezuje sve te spomenike je njihova monumentalnost, ornamentika i natpisi. Stećci su u hrvatskom kulturom nasljeđu osobita pojava koja privlači pozornost ne samo stručnjaka i umjetnika, nego i širokog kruga turista. Njihova izvornost, porijeklo, vrijeme nastanka, značenje i poruka još su predmetom istraživanja i rasprava. Fascinirali su ljude kroz povijest, a prvi se pisani podatak o opisu stećaka spominje još 1530.g. Stećci lovrečkog kraja su i svjedočanstvo ranoga kršćanstva na ovim prostorima.

U proljeće ove godine, u sklopu županijskog natjecanja iz ekologije, iz lovrečke osnovne škole pokrenuta je akcija uređenja okoliša Bekavčevih stećaka na lokalitetu Mramor, uz državnu cestu Lovreć - Imotski. Učenici su

Stećak na lokalitetu Mramor kod sela Bekavci - Lovreć

loge za nastavak ove vrijedne akcije i buduće aktivnosti u kojoj se traži podrška svih Lovrećana ma gdje oni bili:

- Od Općine Lovreć traži se prepuštanje uređenja stećaka na Mramoru Osnovnoj školi S.S. Kranjčević u dogovoru sa Zavodom za zaštitu spomenika iz Splita i mještana zaselka Bekavci

- Traži se pomoć oko izrade i postavljanje table s osnovnim podacima na svjetskim jezicima i izvornoj bosančici koja je vidljiva na nekim stećcima, uz natpis Hvala što nam pomažete da očuvamo čistu prirodu

-Traži se postava kontejnera za otpatke i riješenje kako se ne bi nastavilo s onečišćivanjem okoliša, te se potiče izrada kamenog stola i klupa za odmor

- Inicira se istražiti gdje se nalaze odneseni stećci i pokušati ih vratiti na lokalitet, a prevaljene sljemenike postaviti na ploče

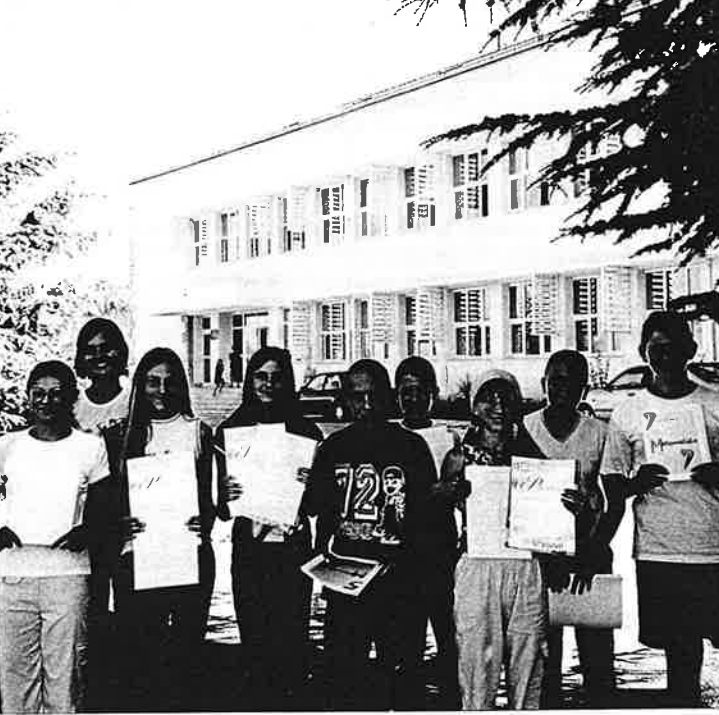
- Potiče se izrada razglednica stećaka za ponudu posjetiteljima i daljnju promociju kulturne baštine stećaka, te proširenje akcije i na druge lokalitete uključivo i one koji se nalaze na privatnim zemljištima

To nije i jedina inicijativa učenika ove škole. Oni po sličnom obrascu Istražili smo, uradili smo i predlažemo žele skrenuti pozornost i na Lovrečko-opanačke bunare kao i Lovrečko-opanačke špilje. Metodom plakata s kratkim opisima i fotografijama, koji su izloženi u prostorima škole, učenici kroz praktičnu nastavu žele učiti ali i pod vodstvom nastavnika iniciraju akcije povijesne i turističke zanimljivosti. Sve sažeto i elaborirano, od ideje do moguće realizacije! Doista dostojna i hvalje vrijedna ideja Osnovne škole S.S. Kranjčević iz Lovreća! Ostaje samo pitanje kada će se probuditi odgovorni turistički djelatnici, stručnjaci i državni službenici, koje daci tako smišljeno potiču i mole za pomoć u očuvanju vrijedne kulturne baštine i ponude turističkih atraktivnosti svoga zavičaja?

Tekst i fotografije:
Damir Borovčak

Na završetku školske godine zadovoljni nastavnici osnovne škole "S.S. Kranjčević" a.....

...a presretni učenici pokazuju svoje svjedodžbe i pohvalnice

**Služite se uslugama
poslovnih ljudi iz svoje -
kanadsko -hrvatske zajednice**

Škola koja budi nadu u opstojnost

Putujući cestom iz Zagreba preko Sinja i Trilja put Imotskog, ne može se zaobići prelijepe Lovrečki kraj. Visoravan, petstotina metara iznad mora, bogata bujnim zelenilom, plijeni prekrasnim vidicima prema vrljetima surog Biokova. Odavde se na plavo i prelijepe more Makarske rivijere stiže preko Zadvarja i kroz Vrata za dvadesetak minuta. U središtu slikovitog Lovreća posebno se impresivno ističe monumentalna župna crkva Duha Svetoga i Gospe Lurdske, dok na uzvisini povrh raskrižja, s druge strane ceste, dominira velika snježno-bijela zgrada Osnovne škole "Silvija Strahimira Kranjčevića". Obje ove građevine zapravo su posebna, ali i zajednička, priča o mukotrpnoj tradiciji ljudi ovog kraja. To je priča o upornosti, o vjeri, o nadi, o neprekidnom učenju, o ponosnom gajenju hrvatskih tradicija i vrijednosti, s koljena na koljeno.

Pogled s Gradine na Lovreć - u pozadini lijevo Biokovo, desno obrisi Brača i Hvara

Stanovništvo ovoga kraja vrlo je rano primilo prve temelje kršćanstva. U literaturi se spominje vrijeme prvih apostola, zatim mogućnost da je ovdje rođen sv. Jerolim. Križevi na stećcima kao da to potvrđuju. Lovreć se prije više od 620 godina prvi puta spominje u pisanim dokumentima u Povelji kralja Tvrtka iz 1382. godine. Utvrđeno je također kako je i prije tog vremena tu bilo vrlo živo i dinamično. Tu su otkriveni tragovi starog rimskog grada zvanog Ludrum koji se prostirao ispod brda Gradine povrh današnjeg Lovreća. Gradina je prirodna osmatračnica ovog kraja. I tu su pronađeni i tragovi rimske utvrde. Lovreć je davno bio važna prirodna raskrsnica rimskih puteva, a početkom 20. stoljeća postao je opet prometno i trgovačko središte.

U Lovreću su rođeni mnogi zaslužni ljudi. Najznačajniji je sigurno fra Šimun Milinović (1835. - 1910.), tadašnji profesor i ravnatelj Sinjske gimnazije, pisac, povijesničar i buditelj narodne svijesti. Papa Lav XIII. osobno ga je u Rimu 25. studenog 1886.g. imenovao nadbiskupom Barske nadbiskupije u vrlo složenom povijesnom i gospodarskom trenutku. Dr. fra Jožo Olujić (1888. - 1944.) bio je poznati paleontolog i istraživač radioaktivnog zračenja. Radio je kao profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, zamjenik ravnatelja a kasnije i ravnatelj. Obnašao je i druge značajne dužnosti. Bio je ugledni gradski vijećnik Sinja. Objavio je mnoge znanstvene radove. Brutalno je likvidiran od strane partizanskih krvnika. No on nije bio i jedina žrtva iz Lovreća. U Drugom svjetskom ratu izgubilo je život 284 osoba iz tog kraja, a najgrozniji zločin učinjen je u samom središtu Lovreća. Partizani su 17. srpnja upali i osvojili Lovreć, a Talijani, Njemci i kninski četnici zloglasnog popa Đujića već su 22. srpnja 1943.g. uzvratili napad. Pri tom su partizani u bijegu razbijeni, a stanovništvo je u odmazdi nastradalo. Toga dana ubijena su 42 civila, od kojih je većina živa spaljena u kući Mate Frankića. Danas je to okamina bez krova, obilježena spomen pločom i podsjećajući na tragediju usred Lovreća.

Svoj nezaboravni trag ostavljaju i svećenici koji nisu rođeni u Lovreću ali su poslani vršiti župničku službu. U vremenu prije Drugog svjetskog rata fra Josip Simić je u vrlo teškim i nezahvalnim vremenima velike neimaštine

i raseljenosti ljudi po inozemstvu, odlučio podići novu župnu crkvu u Lovreću. Uspio je u narodu ovog kraja uspostaviti povjerenje, okupiti ga i potaknuti volju, te podići novu župnu crkvu. Duhu Svetom i Gospi Lurdskoj. Crkva u Lovreću jedna od najvećih u Splitsko-makarskoj županiji, a 5. kolovoza dan Gospe Lurdske i danas se slavi kao dan općine i najveća je svetkovina u župi. Toga se dana okupljaju Lovrećani iz svih krajeva domovine i svijeta, kako bi barem jednom u godini veći dio njih bio na okupu.

Godine 1976. u svojoj 56. godini života, u župu dolazi još jedan veliki graditelj - župnik fra Anđelko Simić. On je u župi ostao pune 24 godine i u tom vremenu zabilježio ogromne uspjehe na vjerskom, duhovnom i edukativnom podizanju žive crkve kao i na graditeljskom obnavljanju sakralnih objekata. Postojeću župnu crkvu u nekoliko je faza posve obnovio izvana i iznutra, izgradio župni dvor, uredio okoliš crkve, te obnovio i staru župnu crkvu, datiranu još iz turskih vremena. Fra Anđelku Simiću treba zahvaliti što je današnji izgled i okoliš crkve besprijekoran. On je ujedno i posebno vrijedan autor značajne i opsežne monografije o Lovreću povodom 250. obljetnice postojanja župe, u kojoj opisuje sve duhovne i materijalne pothvate svojih predhodnika, prikazuje i svoj rad, te je uspio evidentirati i popisati sve značajno u prošlom i sadašnjem životu Lovrečkog kraja. Uspio je također župljane uvjeriti i okupiti u potrebi gradnje Križnog puta koji iz Getemanskog vrta ispred mjesnog groblja vodi sa svojim umjetničkim postajama na sam vrh Gradine (773 m). Križni put završava veličanstvenim križem koji danju, ali i noću rasvijetljen, dominira Lovrečkim krajem. Križ na Gradini posvećen je svim palim mještanima, u svim ratovima, za slobodu Hrvatske. Ispod križa je masivni kameni misni stol, dok se s vrha Gradine pruža prekrasan i nezaboravan pogled.

Kada se odtuda promatra Lovreć, oko stalno zapije za lijepu i veliku zgradu osnovne škole. Učenje i poticaj školovanja u ovom su kraju uvijek poticali svećenici. Oni su odgajali i podučavali, pa i onda kada je već institucija škole postala zadatak građanskog društva. Generacije koje su odgajali svećenici postale su učitelji, a generacija koju je odgajao fra Anđelko Simić kroz crkveni vjeronauk postali su danas roditelji čija su djeca daci osnovne škole u Lovreću. Vjerojatno je i zato danas OŠ S.S. Kranjčević uzorita škola u kojoj fascinira red, čistoća i urednost. Ovdje kao da ne postoji vrijeme grafitnog divljaštva, počast gotovo svih urbanih sredina. U toj školi umjesto grafitne zlorabe, učenici proučavaju umjetnička djela bivšeg učenika, a sada akademskog kipara prof. Krune Bošnjaka. Tu su poprsja književnika Silvija Strahimira Kranjčevića po kome škola nosi ime, zatim biste Fra Joze Olujića i fra Šime Milinovića, Barskog nadbiskupa, te na katu velika skulptura Tina Ujevića. U sašioj predprostoru na ulazu u školu, povećje je rasplelo koje podsjeća na temeljna načela vjere i nacije, koja je kroz vjekove odgajala i nadahnjivala učitelje i učenike ovog kraja. Pri ulazu u školu, u zasebnoj ostakljenom prostoru, pravi je mali etnografski muzej, čijela zbirka predmeta koji se već davno ne koriste, ali praktično podučavaju. Zahvaljujući voditelju Josipu Petričević, nastavniku likovne kulture, čuva se sjećanje na jedno prošlo vrijeme. Za buduće vrijeme služi pak učionica opskrbljena s desetak računala povezanih s internetom. Ovdje se radi s učenicima koji već od najranijeg doba stiču znanja 21. stoljeća. I kada upitate Petra Ujevića, nastavnika hrvatskog i francuskog jezika, kako se uspijeva održati takova bjelina zidova učionica, hodnika, pročelja, i besprijekornost sanitarnih prostora, on se samo smiješka i odgovara kako je to zasluga upravo individualnog rada s učenicima. Dobar odgoj roditelja, nastavnici koji svoje znanje prenose s ljubavlju i svećenici koji brinu za duhovnu razinu djece i roditelja, postižu rezultate koji bi bili impresivni i za puno veće sredine. Nevjerojatno da jedna osnovna škola i na kraju školske godine izgleda kao jučer obnovljena, kao najurednija apoteka. U takovoj školi nije čudno kada niti jedan dak ne završava na popravnom ispitu, kada se veselo ore dječji glasovi primajući na kraju godine svjedodžbe i pohvalnice, a kada sami nastavnici dobrovoljno organiziraju čišćenje i uređivanje školskog okoliša. U tom trenutku gledao sam zadovoljstvo nastavnika i dječje veselje, primjereno nekim davno

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Incident u Vukovaru

IŽIVLJAVANJE PO SPOMENIKU LEGENDARNOG VUKOVARSKOG HEROJA Spomenik Blagi Zadri zaliven bojom

10. kolovoza ujutro susjedi Mjesnog odbora na Trpinjskoj cesti u vukovarskoj četvrti Borovu Naselju, zamijetili su da je netko oskrnavio poprsje Blage Zadre - legendarnog vukovarskog branitelja, jedinog koji je dobio generalski čin - pa su pozvali policiju. Na Zadrino poprsje, nepoznati su vandali polili sivu boju, a na postolju su kredom ispisali natpis latinicom - "Ubiše me ustaše!". Pokušali su zapaliti i hrvatsku zastavu na zgradi Mjesnog odbora na Trpinjskoj cesti, ali u tome nisu uspjeli jer ih je, vjerojatno, netko primijetio pa su pobjegli. Oko spomenika je policija pronašla razmravljenog duhana i cigareta, što upućuje da je bilo više počinitelja i da su se zadržali dulje oko spomenika.

I ranije meta izgređenika

General bojnik Blago Zadro zapovijedao je obranom Borova Naselja i posebice se istaknuo taktikom uništavanja tenkova oskudnim sredstvima, ali je unatoč tome Trpinjska cesta postala grobljem tenkova jugovojske.

Poginuo je u Dalmatinskoj ulici nedaleko od Bobotskog kanala kada je sa sinom Robertom došao u pomoć tamošnjim braniteljima. Pogodio ga je rezervist jugovojske mađarske nacionalnosti, što su utvrdili suborci koji su Zadrino tijelo kasnije uspjeli izvući jer je i taj rezervist ubijen.

Susjedi kažu da je i ranije Zadrino poprsje bilo meta izgređenika i često je netko uništavao lampaše i cvijeće, što ih rodbina ili stradalničke udruge polažu u znak sjećanja na vukovarskog heroja.

Načelnik PU vukovarsko-srijemske Marijan Tomurađ jučer nam je rekao da policija još nije pronašla tragove koji bi upućivali na počinitelje. "I ovaj slučaj pokazuje kako su u Vukovaru mnoge stvari nedorečene kada su posrijedi izgredi, pa je krajnje vrijeme da se to zakonski regulira" - kaže Danijel Rehak, vukovarski branitelj, Zadrin suborac, i predsjednik Hrvatskog društva zatočenika srbijanskih logora, dodajući da je prošlu noć oko 3 sata prolazio kraj spomenika.

Nije, kako nam je Rehak jučer rekao, zamijetio ništa čudno. Osim, kaže što nije bio upaljen reflektor koji osvjetljava spomenik. "Sramota je oskrnaviti spomenik Zadri, koji je oličenje poštenog vukovarskog branitelja, i za sve nas branitelje je predstavljao nešto posebno. Da je oskrnavljena kakva srpska svetinja, već bi se digla galama, a sada ..."

Stanimirović krivi Hrvate

Vojislava Stanimirovića, predsjednika SDSS-a, zatekli smo u Kninu, pa nije znao za događaj na Trpinjskoj cesti. "Ako je spomenik legalno podignut, naravno da osuđujem njegovo oskrnavljenje, ma čiji bio i ma tko ga oskrnavio", kaže Stanimirović smatra da je poruka ispisana kredom znakovita. "Ne znam koliko ima istine, ali čuo sam od više ljudi kako je Zadro bio velik autoritet i to je zasmatalo nekome od njegovih ljudi pa ga je maknuo netko s hrvatske strane. Poruka ispisana kredom možda na to cilja. Počinitelj može biti ove ili one nacionalnosti, a to neka utvrdi policija". (Glas Slavonije 11.8.)

Mile Dedaković Jastrebo o Blagu Zadri:

Prvi među najboljima

ZAGREB, 11. kolovoza - Blago Zadro, legendarni zapovjednik Trpinjske ceste, čiji je spomenik vandalski oskrnut u Vukovaru, ostao je do danas neupitni heroj Domovinskog rata.

Poginuo je 16. listopada 1991. prilikom sprečavanja prodora jedinica JNA preko Trpinjske ceste u Borovo Naselje. Kada je izviđač pod nadimkom »Kamera« jasio da su vojska i rezervisti ušli u Majevičko naselje, Blago je najstarijem sinu Robertu zapovijedio da povede nekoliko ljudi prema tom položaju, a on je krenuo prema Kupskoj ulici. Tamo ga je usmrtio hitac 30-godišnjeg rezervista iz Pančeva, koji je potom i sam stradao u uzvratnoj vatri.

Robert Zadro uspio je izvući očevo tijelo i prevesti ga do bolnice gdje je dr. Juraj Njavro ustanovio smrt. Robert je oca pokopao u jednoj obiteljskoj grobnici na groblju preko puta vukovarske bolnice. Snage JNA su nakon okupacije Vukovara otkopale Zadrino tijelo, obavile identifikacijski protokol, ali i snimile fotografije koje su ubrzo osvanule u srbijanskom tisku uz potpis da je riječ o tijelu »zloglasnog ustaše Blage Zadre«.

Njegovi su posmrtni ostaci potom pokopani u masovnoj grobnici na vukovarskom Novom groblju. Sve do lipnja 1998. Zadrina supruga Katica nije znala gdje su kosti njezina supruga. Srbijanska strana dugo je oklijevala dostaviti Uredu Vlade za zatočene i nestale osobe Zadrin identifikacijski protokol.

Treći Zadrin pokop bio je svečan. Pokopan je u Aleji hrvatskih "HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

branitelja na Novome vukovarskom groblju u listopadu 1998. uz najviše državne počast. Pokojni predsjednik Franjo Tuđman ga je posthumno odlikovao činom general-bojnika i smatra ga se za prvog hrvatskog generala. Na inicijativu pokojnog ministra obrane Gojka Šuška i generala Ante Rose, Zapovjedno-stožerna škola u Hrvatskom vojnom učilištu »Petar Zrinski« nosi ime Blago Zadro.

Najstariji sin Robert, koji se sa skupinom suboraca uspio izvući iz okupiranog grada, stradao je 1992. u borbama na Kupresu. Sve do studenoga 1999. nije se znalo za njegovu sudbinu. Pokopan je u grobnici pokraj oca.

Blago Zadro je rođen 1944. u Donjim Mamićima u zapadnoj Hercegovini. Kao desetogodišnjak doselio je s roditeljima u Borovo Naselje. Radio je u kombinatu »Borovo«, a nakon prvih višestranačkih izbora 1990. učlanio se u HDZ i postao dopredsjednik HDZ-a za tadašnju vukovarsku općinu. Predsjednik HDZ-a u Vukovaru bio je Tomislav Merčep. Djelovanjem Merčepa, koji je bio i šef Ureda za obranu, bavi se i Haaški sud. Ferdinand Jukić, djelatnik SZUP-a u ratnom Vukovaru, često proziva Tomislava Merčepa za kriminal i zločine. Merčep je po nalogu ratnog predsjednika vlade dr. Franje Gregurica i predsjednika svih kriznih štabova Josipa Manolića u kolovozu 1991. morao napustiti Vukovar. Uhitio ga je upravo Ferdinand Jukić i sproveo u Zagreb. Postoji neslužbena priča da se Blago Zadro u prvo vrijeme protivio povlačenju Merčepa iz Vukovara, te da ga je par dana skrivao u nekom podrumu, ali je i on popustio, uvidjevši da će od Merčepova ostanaka u Vukovaru, obrana imati samo štetu.

Blago Zadro je predvodio obranu Borova Naselja kada su tenkovi iz vojarne u gradu pokušali proboj. U četverodnevnoj bici s tenkovima, od 14. do 18. rujna, Blagini su borci na Trpinjskoj cesti oštetili 18 tenkova, od čega ih je devet bilo potpuno neupotrebljivo.

Visoko mišljenje o Zadri imao je i Mile Dedaković Jastrebo, koji je preustrojio obranu nakon protjerivanja Tomislava Merčepa.

U svojoj knjizi »Bitka za Vukovar« Dedaković je o danu kada je Zadro poginuo napisao: »Toga je dana otišao prvi među najboljima...« (Razni izvori)

Policija otkrila počinitelja barbarskog ispada u Vukovaru

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA policija priopćila je da je utvrdila identitet osobe koja je početkom tjedna sivom bojom zalila spomen-poprsje general bojnika Blage Zadre na Trpinjskoj cesti u Vukovaru, te na postolju napisala: "Ubiše me ustaše", a nakon toga pokušala zapaliti hrvatsku zastavu.

Policija navodi da je riječ o hrvatskom državljaninu srpske nacionalnosti koji je već evidentiran kao počinitelj kaznivih djela. Protiv osumnjičenika podignuta je kaznena prijava te je danas priveden istražnom sucu Županijskog suda u Vukovaru. (Hina, 14.8.)

Preporučujemo.....

S naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

Novootvorena trgovina prehrane AGRAM MEATS nudi Vam bogat izbor suhomesnatih prerađevina: kobasice, salame, slaninu i pečenice.

U AGRAM MEATS naći ćete i sve delicatne proizvode uvezene iz domovine Hrvatske, začine za jelo, čokolade, napolitanke i još mnogo drugih artikala. Svježa jaja s vlastite farme nudi samo AGRAM MEATS, kao i pilice i patke po narudžbi.

AGRAM MEATS nalazi se na adresi 49 Queen St. South u Streetsville-u, a telefonski broj je (905) 286-4602.

Kvaliteta i svježina s naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

Incidenti u Hrvatskoj

PROVOKACIJE U SRBU POLICIJA VEĆ DANIMA SKRIVA OD JAVNOSTI Specijalci skinuli srpsku zastavu

ZADAR - Djelatnici zadarske specijalne policije proveli su tajnu akciju u mjestu Srb u gračackoj općini i s brda skinuli srpsku zastavu. Zastava s četiri ocila zavijorila se na ovom brdu prije nekoliko dana, postavljena i zabodena na vidnom mjestu. Policiji još uvijek nije poznato tko je postavio zastavu s četiri ocila na ovom području, no o svemu se provodi intenzivna istraga.

Ova akcija Interventne jedinice PU zadarske kulminacija je incidenata u mjestu Srb, koji se danima zataškavaju. Policijskoj postaji u Srbu prijavljen je veći broj incidenata, koji se za sada, barem od novinara, brižljivo skriva-ju. Naime, djeca hrvatskih prognanika koja su na nogometno igralište u Srbu došla u dresovima "Dinama" grubo su protjerana s terena, igra im je zabran-jena, te su zbog "Dinamovih" obilježja na dresovima prozvana ustašama. Isti dječaci potom su potjerani i s igrališta gdje se igra košarka, što je sve prijavl-jeno policiji. Potom su uslijedili fizički obračuni, o čemu je također

HAJDUČIJA U LICI - LJETNI SUKOBI U SRBU I LAPCU

Hrvate napadaju nasilnici iz Srbije?

ZAGREB - "Najprije da kažem da se ne radi o generalnom stanju već o pojedinačnim incidentima. Jer tih desetak slučajeva u Donjem Srbu i Donjem Lapcu pojedinačni su ekscesi za koje smatramo da će se riješiti", kazao nam je Tomo Aračić, predsjednik Zajednice udruga naseljenika Hrvatske (ZUNH), opisujući situaciju u kojoj se na desetak obitelji doseljenika Hrvata u posljednjih nekoliko tjedana provodi stalni pritisak, prijeti im se, čak ih se i fizički napada, te im se daje rok od godinu dana za iseljenje iz kuća.

Srpska i lapačka situacija specifične su po tome što tamo napadaju Hrvate doseljenike koji se nalaze u kućama koje su dobili od APN-a, dakle nalaze se u nekretninama koje su, de facto, državno vlasništvo, jer su ih bivši vlasnici prodali Agenciji. Dakle, nije riječ o, strogo govoreći, sukobu dosel-jenika i starosjedilaca. To kaže i Aračić, kad nam prenosi riječi Hrvata iz Donjeg Srba, gdje se sastao s nekoliko obitelji. "Kako su nam kazali, napadaju ih ljudi koji nisu iz Hrvatske, odnosno nije riječ o domaćim Srbima. Nešto slično dogodilo se i prošle godine i očito je riječ o ljudima koji su došli iz Srbije, a nisu starosjedioci", pojašnjava Aračić. Simptomatično je da se napadi u Srbu i Lapcu zbivaju u posljednja dva mjeseca, otprilike otkad su ukinute i vize. "Ne želim o tome spekulirati, ali se napadi poklapaju s datumom ukidanja viza. Ma, to vam je jedna hajdučija, ma tko god to radio", kaže Aračić.

Nepostojanje komunikacije

Osim toga, Aračić se žali na nepostojanje komunikacije s Milanom Đukićem, načelnikom Općine Donji Lapac, a i inače situaciju u Lapcu ocjenjuje problematičnom. "Nedavno se na lapačkoj sportskoj dvorani

izvijestila policija. Naseljenim Hrvatima, a radi se o tek 12 obitelji koje su iz Drvara doselile u Srb, poručeno je da u Srbu "neće dočekati iduću god-inu". Kada se na brdu zavijorila zastava s četiri ocila, na razgovor su u Općinu pozvani predstavnici Mjesnog odbora Srb, na čelu s predsjednikom Stevinom Medićem. Srpska strana je tom prilikom potvrdila prijavljene događaje i ustvrdila da su se incidenti, onako kako su opisani, uistinu i dogodili. Istodobno, zauzeli su stav da je "toga dosta" i da svaku eskalaciju treba spriječiti i na vrijeme zaustaviti.

U Srbu trenutačno boravi nekoliko stotina ljudi više nego tijekom osta-log dijela godine, a radi se o ljudima koji na mjesec ili dva dođu iz Srbije. Policija je navedene incidente povezala s njima, budući da inače 700 Srba i 50 Hrvata u ovom mjestu živi bez sukoba. (Slobodna Dalmacija 19.8.)

pojavio napis "Zabranjen ulaz Hrvatima". Očito se provodi pritisak za iseljavanje Hrvata iz tog kraja".

Inače, situaciju u ostalim dijelovima pod posebno državnom skrbi Aračić ocjenjuje solidnom. Spomenuo je nekoliko gradova gdje se dvije zajednice, srpska i hrvatska, uspješno dogovora-ju i zajednički sudjeluju u pilot-projektima rješavanja stambenih pitanja. Riječ je o Okučanima i Gvozdu, a planira se i slična akcija u Karinu. Uz Lapac, Aračić kao lošom ocjenjuje i obrovačku situaciju gdje lokalna vlast ne dozvoljava rad nevla-dinim udrugama, smatrajući aktivnosti tog sektora vrstom paralelne vlasti.

Podsjetimo i na to da se u posljednjih deset godina iz BiH iselilo oko 450 tisuća Hrvata, od kojih se trećina zadržala u Hrvatskoj. Aračić naglašava da se i danas nastavlja s iseljavanjem Hrvata i podsjeća na prošlogodišnji slučaj s Drvarom, kad je u samo nekoliko dana iseljeno 6,5 tisuća Hrvata.

Stvari se sređuju

Ipak, stvari se polaku sređuju, pa se, kako kaže Aračić, u mjestima poput Petrinje, Voćina, Plaškog i Ćulovca situacija može smatrati dovršenom, odnosno, tamo su svi stambeno zbrinuti. Do kraja godine isto će se moći reći i za Benkovac i Gračac."Ovo što se sada događa nikome nije potrebno, želimo da se odnosi normaliziraju, pa ćemo se u tome smislu obratiti i državnim tijelima, Vladi i svima kojih se ovo tiče", kazao je na kraju Aračić, predsjednik ZUNH-a, krovne udruge izbjeglih Hrvata iz BiH, koja okuplja 27 udruga od Benkovca do Pakraca.

Do načelnika Općine Milana Đukića pokušali smo doći, ali ni nakon opetovanih poziva nismo uspjeli stupiti u kontakt s liderom Srpske narodne stranke. (Glas Slavonije 11.8.)

NA PETROVCU, BIVŠEM SPOMEN-PODRUČJU, OSVANULI VELIKOSRPSKI GRAFITI

Srbija od Zagreba do Tokija na Petrovoj gori

VOJNIC - Nakon sknavljenja hrvatske zastave na Vojnom muzeju na Turnju u predgrađu Karlovca prije nekoliko dana, nastavljaju se provokativne akcije nepoznatih osoba koje svakako ne pridonose nor-maliziranju života na područjima gdje zajedno žive Hrvati i Srbi.

Policija sumnja da je negdje od proteklog od ovog vikenda nastalo nekoliko grafita na unutarnjem zidu bivšeg ugostiteljskog objekta spomen-područja "Petrova gora" u Vojnici. Grafiti uvredljivog sadržaja bili su ispisani na ćirilici, a poruke su glasile ...s vjerom u Boga, za kralja i otadžbinu...Srbija od Zagreba do Tokija...Krajina...Sremski Karlovci...živ je Draža, nije umro...Srbija Srbima...živio Ratko Mladić... uz popratne crteže četiri slova C.

Na prekjjučerašnjoj sjednici Poglavarstva Vojnića načelnik Branko Erečić obavijestio je članove Poglavarstva o ovom nemilom događaju i izrazio nadu da će policija obaviti svoj posao i uhvatiti počinitelja. Jučer nam je preko telefona dao izjavu.

- Oštro osuđujem ovakve incidente, s bilo koje strane da došli. Ne mogu decidirano tvrditi, ali mi se čini da je ukidanjem viza i slobod-nim protokom ljudi preko ljeta povećana opasnost da ovakve stvari čine osobe koji ne žive na ovom području. Ovo samo otežava situaci-ju što se tiče suživota koji u Vojnici pokušavamo graditi, i ovakvim

incidentima najviše su pogođeni sami Srbi iz Vojnića. Grafit 'Sremski Karlovci', gdje je nedavno održan neki skup, upućuje na to da nam prekodrinski Srbi žele voditi politiku, ali to kod nas u Vojnici neće proći. To nije naša politika. Ako su to napisali moji sunarodnjaci, onda ih se sramim", rekao je načelnik Erečić.

U Policijskoj upravi karlovačkoj danas se doznaje da policija traga za nepoznatim počiniteljima koji su između 9. i 13. kolovoza drvenim ugljenom na unutrašnjem zidu bivšega ugostiteljskog objekta spomen-područja NOB-a "Petrova gora" u Vojnici napisali grafite uvredljiva sadržaja na ćirilici te crteže s četiri ćirilična slova "C". Također polici-ja traga za nepoznatim počiniteljima koji su u razdoblju između 9. i 12. kolovoza odvili vijke s jarbola na zgradi Muzeja Domovinskog rata u karlovačkom naselju Turnju, zbog čega je hrvatska zastava pala na tlo i oštetila se. Te provokativne neprijateljske ispade jučer je oštro osudio Demokratski centar (DC) Karlovačke županije, a danas županijski odbor Zajednice povratnika i useljenika.

"Ne smijemo dopustiti raznim neprijateljima rušenje i vrijeđanje svetinja, za koje su naši branitelji dali svoj život", ističe se u prosvjed-nom pismu predsjednika Zajednice povratnika i useljenika Karlovačke županije Ivana Mateše. (Glas Slavonije 16.8.)

1254. Dubrovčani i Splićani sklapaju ugovor kojim jamče bliskost i međusobne povlastice.

1257. Dubrovčani su podnijeli žalbu Senju što se od njih zahtijevaju plaćanje lučke pristojbe, izjavljuju da su svi Dalmatinci oslobođeni plaćanja te pristojbe u dalmatinskim lukama i stoga Dubrovčani kao Dalmatinci, neće plaćati.

1258. Prvi se puta spominje dubrovačka "koka", tip broda koji se smatra jedrenjakom. Dotad su u dubrovačkoj trgovačkoj mornarici plovili brodovi na vesla i jedra.

1272. Gradski narodni zbor potvrdio je statut i Dubrovnik je dobio svoj te-meljiti zakon. U statutu se,kroz različite odredbe i dopune,kondi-ficiru pravne norme koje se odnose na unutrašnji i vanjskopoliti-čki život komune, upravu, nasljedstvo i druga prava trgovinu,po-morstvo, obrt, urbanističku regulaciju itd. Sastoji se od 8 knjiga.

1277. Objavljen je carinski statut "Liber statutom doane", koji se odnosi većim dijelom na uvoz i izvoz robe na području od Vrulja kod Omiša do rijeke Lješ u Albaniji. Iz tog statuta vidno je kako Dubrovčani trguju svim vrstama robe.

1278-1282. Sačuvani su prvi tragovi o dubrovačkim konzulima u Brskovu. Otad se dubrovačka konzulama služba uspješno razvija.

1290. Gradi se samostan Punceta (klarisa).

1296. Izbio je veliki požar koji je uništio velik dio predgrađa i grada. Nakon toga se izgrađuje detaljan urbanistički plan unutar zidina koji je sačuvao svoje glavne konture sve do danas.

1310. Kodificiran je statut otoka Lastova.

1317. Počela je gradnja franjevačkog samostana unutar zidina. Od te godine u samostanu djeluje ljekarna, najstarija u Europi po svom kon-tinuiranom djelovanju.

1318. U arhivskim se spisima, među brodskom opremom, spominje i kompas.

1332. Veliko se vijeće "Zatvorilo", tj. popisali su se svi članovi Velikog vije-ća. Iz redova "Velikog vijeća", vlastele, birali su se svi organi drža-vne vlasti, uprave, politike. Vlastela su postala jedinim predstavnici-ma vlasti iz koje su isključeni pučani. Malo je vijeće izvršna, a Veliko vijeće zakonodavna vlast. Vijeće umoljenih vodi svu vanj-sku i unutarnju politiku. Vlastelin je onaj koji je član Velikog vi-jeća, u koje ulazi s navršenih 20 godina, a od 1348. s 18. godina.

1333. Dubrovčani su stekli Ston i Pelješac za 8000 perpera i 500 perpera godišnjeg tributa koji su plaćali raškim vladarima. Stjecanjem Stona došli su do važnih solana.

1337. Počela je raditi kovnica novca u kojoj je skovan prvi "Dinar". Dub-rovnik je do 1803. godine kovao svoj vlastiti novac. Fiktivan obračunski novac bila je perpera koja je sadržavala 12 dinara.

1345. Otok Mljet je došao pod vlast Dubrovnika.

1347. Sagrađen je "hospital" (neka vrsta bolnice) "Domus Christi"

1348. Kuga je pokorisl 110 članova Velikog vijeća i 7.000 građama. Harala je 1357, 1366,1374 i 1391. Da bi se zaštitili Dubrovčani uvode karantenu za brodove. Na mjestu stare, počela je gradnja nove crkve sv. Vlaha koja je 1706. godine nastradala u požaru.Skupina bogatih građana, trgovaca, osnovala je svoju bratovštinu "Antunina".

1351. U Dubrovniku se pojavljuje vatreno oružje.

1352. Spominje se prva zajednica Židova.

1358. Ludvik I, hrvatsko-ugarski kralj, prisilio je mirom u Zadru Veneciju da napusti istočnu obalu Jadrana "od polovice Kvamera do Drača". Dubrovnik je odbacio suverenitet Mlečana. Kao sastavni dio Kraljevstva Dalmacije i Hrvatske, ugovorom u Višegradu prišao je hrvatsko-ugarskoj kruni pod kojom je ostao sve do 1526. Godine. Dubrovčani su se obvezali na vjernost kralju te da će ispunjavati sve obveze koje time dolaze. Dubrovačka mornarica otad čini glavninu ratnih brodova kraljevske hrvatsko-ugarske mornarice. Zauzvrat, kralj će štititi grad i potvrditi sve posjede na kopnu i moru. Dubrovčani mogu trgovati s Venecijom i Srbijom i onda kad kralj bude s njima u ratu. Tim ugovorn Dubrovnik stječe stvarnu slobodu i neosovnost. Vlastela sama biraju kneza iz svojih redova, time preuzimaju stvarnu vlast u gradu.

1362. Venecija je zabranila svojim brodovima da pristaju u dalmatinskim lukama, otad ti gradovi grade svoju vlastitu trgovačku flotu.

1377. Dubrovnik, kao prvi na istočnoj obali Jadrana gradi lazarete i uvodi karantenu za brodove. Godine 1466. gradi se lazaret na Dančama.

1378-1381. Dubrovnik sudjeluje u protumletačkoj koaliciji: Geona- Ludo-vik I - Dubrovnik. Prijateljstvo s Geoom otvara put brodovima u Tirensko more.

1382. Dubrovnik potiče sklopanje saveza sa Zadrom i ostalim gradovima Dalmacije u cilju obrane protiv Mlečana. Bosanski kralj Tvrtko gradi Novi (Herceg Novi) kako bi Bosna dobila izlaz na more i postala neovisna od dubrovačkih brodova i trgovaca.

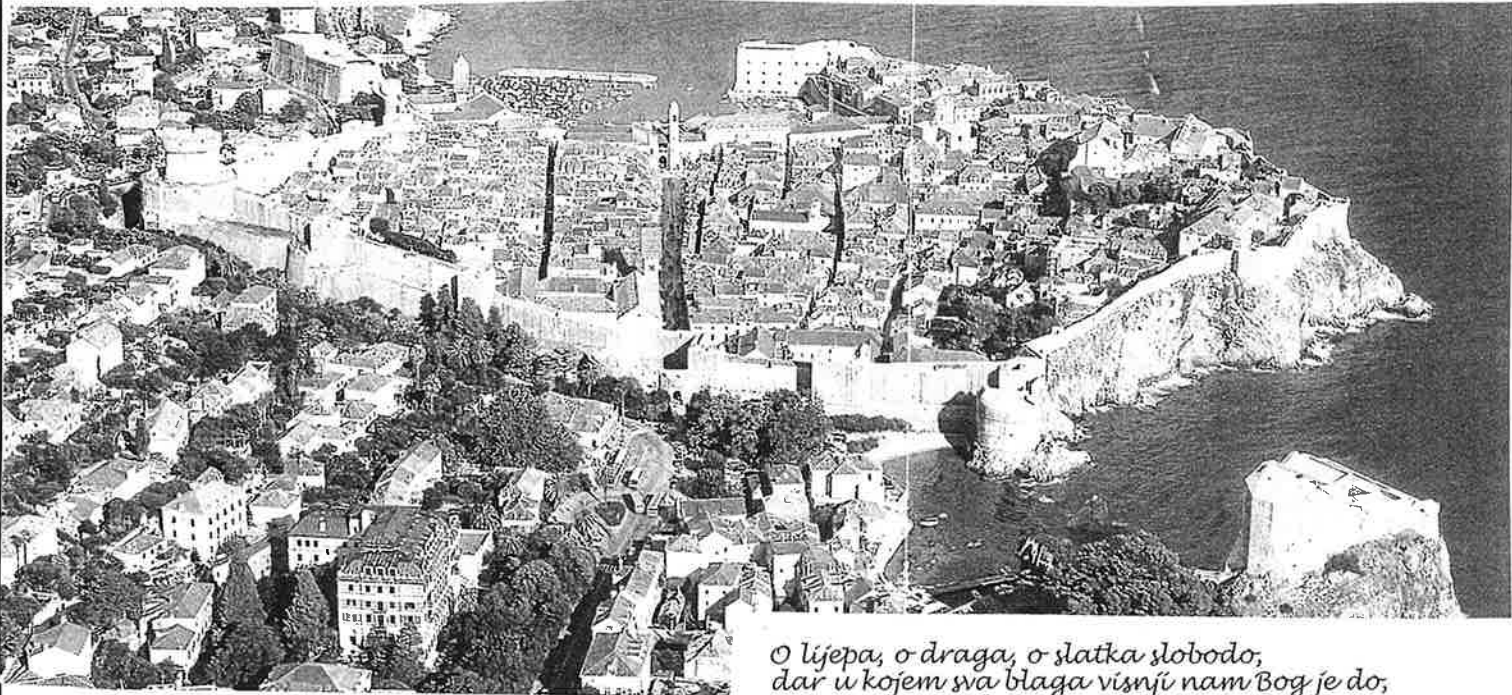
1399. Bosanski kralj Ostoja predaje Dubrovčanima kopneni pojas od Kurila (Petrovo selo) do Stona. Time se Dubrovnik povezao sa svojim posjedima na Pelješcu. Kralj Ostoja i vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić postaju dubrovačkim građanima. Turski vojvo da jamči Dubrovčanima slobodu trgovine po turskom području.

1403. - 1405. Dubrovnik ratuje s kraljem Ostojom radi nekih pohra-ničnih pitanja. Pobijedio je Dubrovnik.

1413.-1417.Dubrovnik je od hrvatsko-ugarskog kralja Žigmunda dobio otoke Korčulu, Hvar i Brač. Zbog otpora Korčulana 1417. godine Dubrovčani su napustili te otoke.

1406.-1413. Srušene su sve drvene kuće, Dubrovnik postaje "bijelim gradom", sazdanim od kamena.

1416. Dubrovnik ukida trgovinu robljem.

Grad od kamena, građen za vječnost. Grad po mjeri čovjeka koji je iznad svega volio slobodu....

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 124, 01. IX 2003.

*O lijepa, o draga, o slatka slobodo,
dar u kojem sva blaga visnji nam Bog je do,
uzroce istini od nase sve slave,
uresu jedini od ove Dubrave,
sva srebra, sva zlata, svi ljudskiivoti
ne mogu bit plata tvojoj ljepoti.*

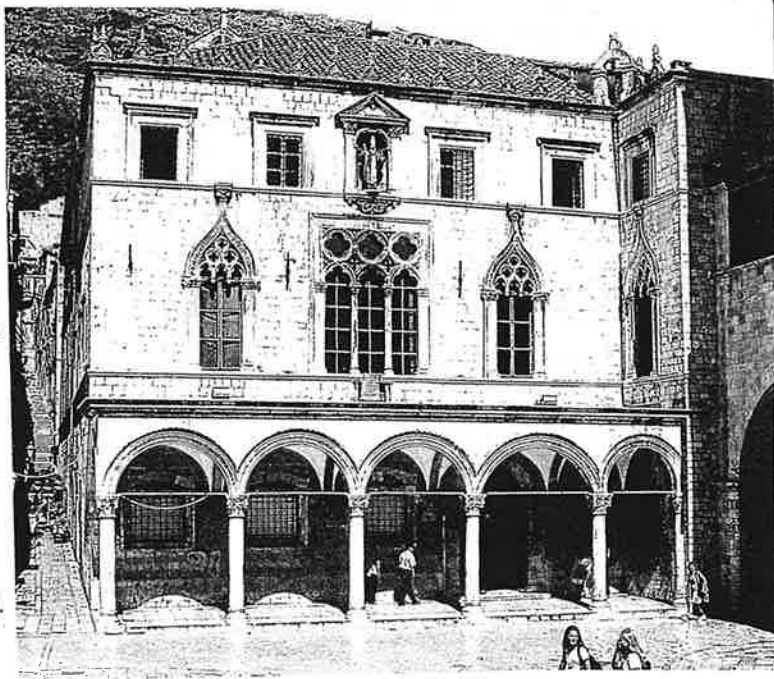
Ivan Gundulić

Ljetopis važnijih događaja iz dubrovačke povijesti do propasti Republike

- Oko 614. Skupina izbjeglica iz Epidaura (Cavtata) kojima se kasnije pridružila skupina izbjeglica iz Salone, utemeljila je na otočiću Rausij (Ragusium) istoimeno naselje koje se u hrvatskom jeziku zove Dubrovnik. Grad je geografski i politički pripadao Dalmaciji koja je u to doba bila pokrajina Bizantskoga carstva.
- Oko 667. prvi put zapisano je ime grada "Epitaurum id est Ragusium" ("Epidaur to je danas Ragusij) u jednog anonimnog kozmo grafa iz Ravenne
- VII - IX. St. Dubrovčani su potpuno naselili i zidinama opasali otočić na kojem su i prije njihova dolaska živjele male ljudske zajednice Ilira i Romana. Istodobno Dubrovnik je gospodar svoga okolnog kopnenog pojasa koji se zove Astoreja. Proteže se od Cavtata do Zatona s krajevima koji se zovu Župa, Šumet, Rijeka, Zaton, Gruž i okolica grada. On drži i tzv. Elifatske otoke: Šipan, Lopud, Koločep, Sv. Andriju, Daksu i Lokrum te niz otočića pred Cavtatom: Supetar, Mrkan, Bobaru i druge školje.
869. Dubrovčani su sa svojim brodovima prevezli čete hrvatskih i ostalih slavenskih poglavica da sudjeluju u oslobađanju Barija od Saracena. To je prvi, povijesno zajamčeni, zajednički nastup hrvatskoga i dubrovačkoga brodovlja. Otad će povijesna sudbina Dubrovnik i Hrvatske biti čvrsto povezana.
925. Na crkvenom saboru u Splitu dubrovačka je biskupija podložena splitskoj nadbiskupiji.
972. Dubrovčani su za svog zaštitnika izabrali sv. Vlaha. Otad njegov lik urezuju u žigove i novac, slikaju na zastave i klešu u kipove.
- Oko 999. Dubrovnik postaje nadbiskupijom i metropolijom. Pod svoju crkvenu vlast dobiva Kotor, Bar, Ulcinj i druge biskupije.
- X-XI. Dubrovčani zasipavaju kanal koji je djelio naseljeni otočić od kopna. Prelaze i naseljuju kopno podno brda Srđ i čitavo područje opa stuju zidinama.
1000. Mletački je dužd Petar II Orseolo zauzeo hrvatsku obalu Jadrana. Tom zgodom kod otočića Majsana kod Korčule poklonili su mu se i Dubrovčani i priznali duždevu vlast.
1018. Dubrovnik se oslobodio mletačke vlasti i vratio pod suverenitet Bizanta.
1023. Prvi puta se spominje sloj gradskog patricijata, vlastele, kao posljedice raslojavanja gradskog društva na vlastelu i puk.
1032. Dubrovačka je momarica, zajedno s bizantskom, porazila Saracene koji su gusarili uzduž obale Ilirika i Krfa.
1081. Dubrovčani su, zajedno s Hrvatima i Normanima, sudjelovali u pomorskoj bitci kod Drača protiv bizantske i mletačke flotile.
1081. - 1085. Dubrovnik priznaje suverenitet Normana. Pomoć koju su pružili Normanima u ratu (1081 - 1085) omogućila je Dubrovčanima da prođu na tržišta Južne Italije, Apulije i Sicilije.
1089. Papa Klement III utemeljio je barsku nadbiskupiju i odvojio je od dubrovačke.
1142. Papa Inocencije II ukida barsku metropoliju i podvrgava je dubrovačkoj.
1148. Dubrovčani su sklopili sporazum s gradom Molfetta. To je prvi poznati trgovački ugovor Dubrovnik, kojim se oba grada obvezuju osloboditi trgovce plaćanja lučkih pristojbi.
1167. Bizantski kralj Manojlo Komnen obnovio je vlast u Hrvatskoj. Pod nj, zajedno sa Splitom i Trogirom, spadao je i Dubrovnik.
1171. Mlečani kratkotrajno zauzimaju Dubrovnik. Grad se stavio pod zaštitu Normana, a 1172. godine oslobodio od mletačke vlasti.
1184. Dubrovčani su razbili rašku momaricu kod Poljica u Dubrovačkom primorju.
1185. Zbog pomorskog neuspjeha kod Poljica, Stefan Nemanja napada Dubrovnik s kopna. Nakratko je upao u grad, ali je na kraju istjeran. Dubrovčani se stavljaju pod zaštitu Normana.
1186. Sklopljen je mir sa Stefanom Nemanjom. Time su Dubrovčani dobili privilegije slobodne trgovine po cijeloj Raškoj, i otad, raškim se vladarima više nije pružila prilika da ugroze slobodu Dubrovnik.
1189. Kuljin ban dopušta Dubrovčanima slobodnu trgovinu po Bosni bez plaćanja danka. Zauzvrat će mu Dubrovčani nešto davati po svom nahodjenju. U ugovoru se prvi puta spominje hrvatsko ime Dubrovnik.
1192. Dubrovčani su se riješili suvereniteta Normana, opet se vraćaju Bizantu. Bizantski car Izak Angel izdaje im povelju kojom Dubrovčani dobivaju pravo na slobodnu trgovinu po Bizantu i Bugarskoj. Za uzvrat se obvezuju da neće sklapati saveze uperene protiv Bizanta. Prema dubrovačkim i engleskim kronikama engleski je kralj Rikard Lavljeg Srca na povratku s III. križarske vojne posjetio Dubrovnik. Tom je zgodom, da ispuni zavjet jer se spasio od

oluje, darovao Dubrovčanima određenu svotu novca s kojom su počeli graditi katedralu.

1204. Križari su u IV. Križarskoj vojni zauzeli Carigrad i Bizantsko je carstvo za neko vrijeme prestalo postojati. Uspostavljeno je tzv. Latinsko carstvo, a padom Carigrada suverenitet Bizanta nad Dubrovnikom zauvijek je prestao.
1205. Dubrovnik je priznao vlast Mlečana i pod tom vlašću ostaje sve do 1358. godine. Dubrovčani su pristali da im Mlečanin bude knezom i nadbiskupom i da plaćaju godišnji danak.
1232. Venecija je prisilila Dubrovnik da joj se opet pokori, te mu ugovorom nameće ograničenja u plovidbi i trgovini. Svi će se Dubrovčani, od 13. godine života na dalje, kleti duždu na vjernost. Zakletvu će obnavljati svake 10-te godine. Sudjelovati će s Mlečanima u akcijama protiv gusara pokraj Omiša. Također su im date poprilične obveze što se tiče trgovanja. Recimo, robu smiju dovesti u Veneciju godišnje s četiri broda nosivosti 70 milijara. U trgovini smiju brodit samo do Korinskog zaljeva.
- 1233-1234. U Dubrovnik se sklonio raški kralj Radoslav. Dubrovnik je poštovao pravo azila. Nikad nije ustuknuo pred bilo čijim prijetnjama da izruči bilo kojeg bjegunca prebjeglog na njegov teritorij.
1234. Dubrovnik je sklopio ugovore sa Splitom, Šibenikom, zatim s raškim vladarima Radoslavom i Vladislavom, humskim knezom Andrijom i bosanskim banom Matijom Ninoslavom.

Palača Sponza, ekonomski najvažnija zgrada Republike; carinski ured, kovnica novca, skladište oružane, žitnica. Ljubomir Karaman pretpostavlja da je starije gotičko jezgro (sredina XV. st.) pregradnjama 1516-1522, bilo obogaćeno renesansnim oblicima. Konačna obilježja su Sponze određena modelom i nacrtima dubrovačkog graditelja Paskoja Miličevića (1516). Značajan je udio korčulanskih majstora-klesara braće Nikole i Josipa Andrijiša. Noviji istraživači smatraju da nije riječ o dva historijska "sloja", starijem i novijem dijelu zdanja - nego o izvorno "heterogenom" djelu; sinhronoj kombinaciji dvaju stilova.

1235. Omišani su obećali da neće napadati dubrovačke brodove.
1236. Venecija je opet podvrgnula Dubrovnik.
- 1238 - 1240. Dubrovčani su ugovorom srediti svoje trgovačke odnose s Krfom.
1243. Srpski je kralj Stefan Uroš dopustio Dubrovčanima slobodnu trgovinu na svojem području.
1251. Dubrovčani su još jednom istjerali mletačkog kneza iz svog grada i zbacili mletačku vlast.
1252. Venecija je ponovo prisilila Dubrovnik na pokornost, obnovila ugovor o podvrgavanju iz 1232. i 1236. godine te dodala nova ograničenja: ako se Mlečanima zabrani trgovanje u Kraljevstvu Sicilije, isto će vrijediti za Dubrovčane.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Uz osmu obljetnicu vojno-redarstvene akcije Oluja

Oluja u zagrljaju Haškog suda

ZAGREB - Navršilo se osam godina od početka vojno-redarstvene akcije "Oluja". Do sada je nebrojeno puta bilo riječi o početku i tijeku te akcije, o njevoj važnosti za slamanje srbijanske agresije na Republiku Hrvatsku i BiH, o nužnosti slamanja četničkog obruča oko bihačke enklave, koja bi, da je bila prepuštena na milost međunarodnoj zajednici, doživjela sudbinu Srebrenice...

Sve je počelo 1991.

Ali, ova priča počinje pet godina prije akcije "Oluja": srpanj 1991. godine: Banovina plamt. RTV Srbije javlja se "iz oslobođenih mesta Divuše, Struge, Zamlače, Kraljevača, odakle su hrabri borci srpskog naroda zauvek proterali Tuđmanove ustaše..." - ovo su u prilogu beogradskoj televiziji izvijestili reporteri Biljana Jestić, Časlav Radović i Milorad Novaković-Nole. Iste večeri novinari HRT-a dočekuju u Petrinji konvoj prognanih Hrvata iz hrvatskog Pounja: "Zaklali su mi oca... pred mojim očima! Zaklali su i našeg psa, krave, zapalili su nam kuću, staju... Ništa više nemamo!", plače pred kamerama 12-godišnja djevojčica iz Divuše.

Dan poslije zločinačkog orgijanja u selima hrvatskog Pounja u sisačku prosekuru kasno poslijepodne dolazi kamion s tijelima ubijenih i masakriranih ljudi. Ovaj nezamislivi genocid učinili su pripadnici četničkih jedinica pod vodstvom Peđe Orlovića.

Od srpnja 1991. pa sve do okupacije Petrinje (21. rujna 1991.) spaljeno je na stotine hrvatskih sela i naselja, minirano je i srušeno stotinjak katoličkih crkvi i sakralnih objekata, na zvijerski način pobijeno je gotovo 2.000 nevinih ljudi (komisija pukovnika Ivana Grujića iz dvije masovne grobnice pokraj Hrvatske Dubice ekshumirala je 360 tijela, na samo dvije lokacije), a sa svojih ognjišta protjerano je 120 tisuća ljudi. Ovo su podaci samo za područje Banovine. Te 1991. godine Banovinom su krstarili inspiratori zločina: Dragan Vasiljković - tzv. Kapetan Dragan, dr. Jovan Rašković, Arkan, Frenki Simatović i srpski patrijarh Pavle, koji je u svom govoru nakon okupacije Gline osobno dao podršku "hrabrim srpskim sinovima, koji su oslobodili Glinu i sada su na putu da se postave kao bedem granice srpske patrijaršije".

Generali osloboditelji - danas osumnjičenici

Prije tri mjeseca Sisak i njegove građane zgrozila je strašna vijest: hrvatski državljani Slavko Ivanić iz Žabna pokraj Siska 3. svibnja 2003. godine, nakon 12 godina robovanja u Srbiji, ponovo je stupio na hrvatsku zemlju. Toga je dana nesretni Slavko preplivao Dunav i javio se policiji u Iloku. Nakon razgovora i policijskih provjera, u Ilok su po njega došla njegova braća. Policijskim službenicima u Sisku Slavko je ispričao svoje potresno svjedočanstvo o zatočeništvu: kao 19-godišnjak 1990. godine otišao je na odsluženje vojnog roka u Makedoniju. Tada je još bila JNA. Poslije povratka iz štapa, četnici su ga uhvatili na šamarici i uz batine ga odveli u glinski zatvor.

"U Glini sam sve do 'Oluje' bio rob, radio sam najteže poslove i trpio svakodnevna fizička zlostavljanja, ubode nožem, mučenje, psihološka maltretiranja", govori Slavko i pokazuje ožiljke od noževa. U "Oluji" je zajedno s ostalim zatvorenicima iz glinskog zatvora prevezen u kamp za izbjeglice kod Užica u Srbiji, gdje je također bio rob i radio najteže fizičke poslove, između ostalog, "iznajmljivan" je srpskim seljacima za teške poljoprivredne radove. Tada je čvrsto odlučio pobjeći.

Ovakvih priča ima još - sjetimo se samo slučaja Hrvata koga su jugoslavenske vlasti prošle godine predale hrvatskima, a koji je, premda zdrav, godinama bio zatočen u vršačkoj umobolnici. Stoga je oslobađanje okupiranih krajeva Hrvatske dočekano s oduševljenjem i olakšanjem. Međutim, što je danas s ljudima koji su predvodili postrojbe Hrvatske vojske?

General zbora Ante Gotovina optužen je pred haškim tribunalom da je "u dogovoru s predsjednikom Franjom Tuđmanom" odgovoran za protjerivanje Srba s oslobođenih područja.

General Rahim Ademi optužen je pred istim tribunalom za zločine nad srpskim stanovništvom u akciji "Medački džep", a suđenje čeka na slobodi. General Petar Stipetić u vezi s istom akcijom saslušan je kao osumnjičenik, kao i pomoćnik ministra unutarnjih poslova Željko Sačić, koji je saslušan i za događaje u "Oluji". Stipetić je danas savjetnik predsjednika Republike za vojna pitanja; protiv generala zbora Janka Bobetka podignuta je optužnica za zapovjednu odgovornost u akciji "Medački džep". Nakon kraće bolesti, general je preminuo u bolnici.

Hrvatsku čeka "haška jesen"

General Mladen Markač i njegov tadašnji zamjenik Željko Sačić, zapovjednici specijalnih policijskih postrojbi, saslušani su kao osumnjičenici na okolnosti iz akcija "Medački džep", "Bljesak" i "Oluja". Isto kao i general Ivan Korade, admiral Davor Domazet Lošo (koji je odbio razgovarati s

istražiteljima, jer mu nisu htjeli reći za što ga konkretno sumnjiče).

U vrijeme dok ovaj tekst nastaje, najavljena su daljnja saslušanja, a "Haag bezuvjetno traži predaju dokumenata iz arhiva MORH-a vezanih uz operacije Hrvatske vojske u BiH" - izjavila je Florance Hartmann, glasnogovornica glavne haške tužiteljice, u ožujku 2003. godine. Neimenovani izvor blizak Tribunalu navodi da su na haškoj tablici prioriteta: Medački džep, "Slučaj Osijek" (Paulin Dvor), Slučaj Sisak, djelovanje HV-a u BiH i Pakračka Poljana. Kako bi se zadovoljilo haške zahtjeve po tablici prioriteta, kako je naglasila Hartmann, Vlada pokreće "slučajeve" - Bognarov istup u Osijeku nakon 12 godina šutnje, uhićenja u Sisku te optužbe o Brodarčevoj krivnji, predaja 76 tzv. Suškovih dokumenata u Haag, što govori o koordinaciji hrvatske Vlade i Haškog tribunala. Predajom tzv. Suškovih dokumenata, naš izvor tvrdi da bi se pod sumnjom Tribunala našli: Miroslav Tuđman, Vice Vukojević, Ivić Pašalić, Željko Sačić, Ivan Brzović, Đuro Brodarac i Mladen Markač.

Po svemu sudeći, Hrvatsku čeka vruća i predizborna i haška jesen. Do studenog u Hrvatsku zasigurno stiže pet novih optužnica, a pozivanje generala Mirka Norca u haški ured u Zagrebu upravo u vrijeme održavanja Sinjske alke dovoljno govori samo za sebe. (Glas Slavonije 3.8.)

POTRAGA SFOR PRETRAŽIO KUĆU MAJKE RATNOG ZLOČINCA Madića lovili na majčinu sprovodu

BANJA LUKA - Karabinjeri SFOR-a u punoj ratnoj opremi i s 20 borbenih vozila, uz podršku četiriju helikoptera, pretresali su jučer u naselju Kasindol u Srpskom Sarajevu kuću Stane Mladić, majke Ratka Mladića, koja je preminula protekle noći. Stana Mladić umrla je prekjue, oko 14 sati, a jučer je, oko 16 sati, pokopana na groblju Miljevici u Srpskom Sarajevu. Očevici tvrde da je uz pomoć psa tragača pretresena i obližnja zgrada pošte, kao i nekoliko drugih objekata u blizini kuće Mladića. Pripadnici Sforovci su detaljno pretresli sva vozila što su se našla u blizini i legitimirali prisutne građane. Prema riječima očevidaca, SFOR-ovi helikopteri su cijele noći nadgledali kuću. Glasnogovornik Ministarstva unutrašnjih poslova RS, Zoran Glušac, potvrdio je da nisu dobili nikakvo obavještenje o pretresu kuće pokojne Stane Mladić. On je kazao da je Centar javne bezbjednosti (CJB) Srpsko Sarajevo obaviješten na osnovi dojava i negodovanja građana. Sarajevski Dnevni avaz tvrdi da su optuženi za ratne zločine Ratko Mladić i Radovan Karadžić prije šest dana ušli u BiH. Mladić je, u vozilu marke "opel vectra" metalik sive boje s tri tjelohranitelja i kuharom, viđen kako kod Zvornika ulazi u BiH, odakle se odvezao na Bilećko jezero u trening-kamp Vojske RS. List tvrdi da ratni general Vojske RS i haški optuženik ljetuje u ovome kampu. Drugi, najtraženiji haški optuženik, Radovan Karadžić, tvrdi Avaz, otišao je u Budvu na ljetovanje u vilu Tome Kovača, koji je tijekom rata bio šef policije na Ilidži. Karadžić je navodno u Budvi s devet tjelohranitelja, a njegova supruga Ljiljana Zelen-Karadžić nalazi se u Srpskom Sarajevu. Avaz tvrdi da je Mladić prije dva dana najavio dolazak u Kalinovik k rodbini. Pretpostavlja se da je SFOR potaknut ovom pričom, na dan sprovoda njegove majke, izveo blokadu i pretres njegove rodne kuće, misleći da će se Ratko Mladić pojaviti na majčinu sprovodu. (Večernji list 14., 15.8.)

Nastavak sa strane 12, Kako se živi u Hrvatskoj

lijuna, jer oko 200 tisuća ljudi obuhvaćenih popisom živi u inozemstvu, napominje dr. Akrap.

- Sve je više žena koje nisu rodile, no takve uglavnom i ne ulaze u brak. Razlozi su u sve većim socijalnim razlikama, pod pritiskom stihijski prodirućeg kapitalizma, što unosi nove momente koji utječu na odustajanje ili odgađanje ulaska u brak. Uz to, loše je utjecao Domovinski rat, gospodarska kriza, nezaposlenost. Zbog svega toga, djeca se rađaju kasnije, pa je 1980. godine 82,7 posto novorođenih imalo majku mlađu od 30 godina, a danas je ima samo 66,3 posto djece - kaže prof. Akrap. (Večernji list, 24. 7.)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Kroz srpske logore prošlo desetak tisuća ljudi

OSIJEK, 23. kolovoza - Logoraši srpskih koncentracijskih logora okupili su se u subotu, povodom Dana logoraša, u Osijeku, na susretu kojemu je domaćin osječko-baranjska podružnica Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora (HDL SKL). Upravo u Nemetinu kod Osijeka održana je 14. kolovoza 1992. godine posljednja velika razmjena ratnih zarobljenika nakon čega je na središnjem Trgu Ante Starčevića priređen doček preživjelim logorašima.

Prije svečane sjednice bivših logoraša na Centralnom groblju položeni su vijenci za pokojne koji nisu preživjeli ratno zatočeništvo kao i za poginule u Domovinskom ratu, dok je u Crkvi sv. Petra i Pavla slušana misa. Na skupu u restoranu "Bastion" okupili su se predstavnici Saveza udruga proisteklih iz Domovinskoga rata, bivši uznici Haaškoga suda braća Zoran i Mirjan Kupreškić, predstavnici HDZ-a te član Predsjedništva BiH Sulejman Tihić, koji je kao logoraš devet mjeseci proveo u Sremskoj Mitrovici, a potom je razmijenjen upravo u Nemetinu.

Pozdravljajući sve prisutne, predsjednik osječko-baranjske podružnice HDL SKL-a Tomislav Hajduković izrazio je nezadovoljstvo što se ovom prilikom nije pojavio nitko iz redova Vlade i Sabora, a posebno je zamjerio predsjedniku Hrvatske Stjepanu Mesiću koji je, kako je primijetio, "posjetio Crnu Goru, ali ne i mjesto u kojem su tijekom agresije i Domovinskoga rata stradali brojni hrvatski građani". Upozorivši kako se logoraši, kao kategorija društva, nalaze na margini

te su gotovo i zaboravljeni, dodao je da je danas najbolnije od svega to, što sve veći broj hrvatskih branitelja diže ruku na sebe.

Predsjednik Hrvatskog društva logoraša Danijel Rehak podsjetio je kako logoraši danas nemaju nikakvih prava, ne priznaje im se ni invalidnost, niti status hrvatskih branitelja a oni poboljšavaju više nego ostala populacija. Komentirajući posjet predsjednika Mesića Crnoj Gori rekao je da bi se i političari trebali ponašati u skladu odluka Hrvatskoga sabora o svim nestalim i zatočenim o kojima se do danas ne zna istina, no oni to ipak zanemaruju. Prema njegovim riječima, Hrvatsko društvo logoraša podiće će tužbu protiv bivše Jugoslavije i JNA, iako on osobno smatra da bi "trebalo tužiti hrvatsku državu jer bi se ona na međunarodnoj sceni lakše izborila za neke pozitivne odluke koje bi pomogle ljudima što su prošli pakao logora". Na koncu je rekao kako je "vrlo tužno što hrvatska država ovu kategoriju društva nije stavila na razinu kategorije ratnih šteta".

Kroz srpske logore prošlo je deset tisuća zarobljenika iz Hrvatske, od kojih osam tisuća kroz koncentracijske, a dvije tisuće kroz radne logore. Iz Osječko-baranjske županije bilo je 312 logoraša, do sada je umrlo njih 26, dok je šest osoba izvršilo suicid.

Tijekom Dana logoraša predviđeno je i otvaranje izložbe dokumentarnih fotografija u osječkom HNK te promocija knjige Zorana Kupreškića "Haaška priča".

(Vjesnik 24. kolovoza 2003.)

MANIPULIRANJE OBITELJIMA KOJE TRAŽE NAJMILIJE U RASCJEPU IZMEĐU ISTINE I TRGOVINE INFORMACIJAMA

Za istinu o sinu - 2.000 eura!

Na sastanku Udruge obitelji nestalih i nasilno odvedenih branitelja Domovinskog rata Osječko-baranjske županije u razgovoru između obitelji moglo se čuti kako, na žalost, i sada kada se ljudi slobodno kreću Srbijom i Crnom Gorom i po Bosni i Hercegovini ima pojedinaca koji bi trgovali informacijama o nestalima. U ratu i poratnih godina bilo je mnogo slučajeva plaćanja lažnih informacija, obećanja oslobođenja iz zatvora i drugih zlopotreba i manipuliranja s obitelji kojoj se dogodila tragedija. Tko ne bi dao sve da spasi bližnjega i koji roditelj ne bi sve učinio da dozna bar mjesto gdje je dijete pokopano? Umjesto iz humanitarnih i čovječinih pobuda, ima koristoljubivih koji obiteljima nastoje prodati navodno točnu informaciju o grobnom mjestu ili okolnostima nestanka. Od izvjesnog povratnika za

uslugu davanja istine o sinu, "dobronamjerni" je sa suradnikom tražio 2.000 eura, no ubrzo nakon telefonskoga uznemiravanja "sveznajući" je razotkriven i sada je pod policijskom istragom. U ovom slučaju, kao i u mnogim sličnim situacijama, osumnjičeni se htio okoristiti spoznajom da obitelj koju poznaje iz viđenja traži bližnjega, a to može biti prilika da poznate ispričane podatke o nestanku, zbog tuđe naivnosti, netko unovči. Ili pokuša uz promijenjen identitet iznuditi novac.

Zato šefica Krstić, predsjednica Udruge obitelji nestalih i nasilno odvedenih branitelja Domovinskog rata Osječko-baranjske županije, poziva građane Republike Hrvatske za pomoć u rješavanju humanitarnog problema - otkrivanju istine o sudbini nestalih osoba i točnim mjestima ukapanja. Već

dvanaestu godinu nepoznato je gdje je stradalo i pokopano 99 ljudi koje u Osječko-baranjskoj županiji traži Ured Vlade RH za nestale osobe. Naime, ponovljeni apel na savjest ljudi koji nešto znaju o nestalima uslijedio je na prošlotjednom sastanku u Udruzi gdje se Ivan Grujić, predstavnik Vladinog Ureda za nestale, susreo s članovima obitelji koje traže najmilije, pojašnjivši kako "u traženju problem više nije tehničke prirode, nego izvor informacija". Grujić je apelirao na građane koji nešto znaju o nestalima i o mogućim mjestima pojedinačnih ili masovnih grobišta da pouzdane informacije jave u najbližu policijsku postaju ili anonimno na telefon 062/111-111.

Hrvatska početkom kolovoza 2003. godine traži 1.264 osobe, među kojima su mnogi nestali ili nasilno odvedeni 1991. godine i kako vrijeme odmiče, unatoč otvorenoj komunikaciji s predstavnicima zemalja bivše Jugoslavije, sve je teže dobiti podatak o tome gdje su ukopane žrtve.

(Glas Slavonije 6.8.)

Koliko znate o Starom mostu u Mostaru?

Zaista, koliko znate o Starom mostu u Mostaru, o njegovoj povijesti i što se sada događa s tim mostom?

Mostar, glavni grad Bosne i Hercegovine, smješten je s obje strane rijeke Neretve, u podnožju planine Velež, u Mostarskoj kotlini na 59 m nadmorske visine. Kao naselje prvi se puta spominje 1452. godine. Za sultana Sulejmana II. širi se na obje strane rijeke. Tijekom turske vladavine podignuto je više istaknutih građevina, a jedna od njih je kameni jednolučni Stari most, koji svojom ljepotom i interesantnošću označava grad Mostar. Stari most je sagrađen 1566. godine i od onda je simbol Mostara.

Sve do 1993. godine Stari je most služio svim stanovnicima Mostara, no te godine, za vrijeme Domovinskog rata, za vrijeme borbi 8. i 9. studenog 1993. most je srušen. Od 23. srpnja 1994. godine grad je pod upravom EU. Tada se počelo razgovarati o popravku Starog mosta.

Ovo je prošlost, a pred nama je budućnost.... Pročitajte o se danas događa sa Starim mostom u Mostaru:

ZAVRŠEN NAJVAŽNIJI DIO STAROG MOSTA U MOSTARU

Posljednji kamen u luk

MOSTAR - Visoki je predstavnik Paddy Ashdown, koji odmor provodi u privatnoj vikendici kod Jablaničkog jezera, sa svojom obitelji i bez posebne pratnje obišao neke znamenitosti Mostara. Među ostalim razgledao je Karadžo-begovu džamiju koja se obnavlja, gradilište Starog mosta te neke druge objekte u starom dijelu grada.

Visoki se predstavnik uvjerio kako u luku Starog mosta nedostaje još samo jedan kamen, čije će postavljanje značiti potpunu obnovu simbola Mostara. Posljednji će se kamen ugraditi u petak 22. kolovoza, dva dana uoči tradicionalnih visinskih skokova sa Starog mosta. U luk mosta ugrađeno je dosad, bez posljednjeg kamenog bloka, ukupno 1087 blokova u 111 redova. U svakom su redu od dva do pet kamenih blokova spojenih vodoravno i okomito željeznim sponama ("klamfama") i trnovima od nehrđajućeg inokselika (u originalnoj verziji korišteno je obično željezo). Prije postavljanja na predviđeno mjesto kameni su blokovi natapani vodom, a na samom mjestu postavljanja zalijevani žbukom od smjese vapna i sitnog žutog pijeska s rijeke Bune. Umjesto vapna kakvo se već odavno koristi u građevinarstvu koristilo se vapno dobiveno starom metodom paljenja kamena krečnjaka. Nakon sušenja žbuke spona su učvršćivane tekućim olovom. Da bi zadržao stabilnost, luk mosta ima originalnu konstrukcijsku iskrivljenost, a u tijelu dva

kraka luka ostavljene su šupljine koje su također njegova statička karakteristika a služe i za prikupljanje viška vode. Kad bi se naime ta voda zadržavala u kamenim blokovima, bitno bi narušila čvrstoću mosta.

U završni sloj luka ispod završnih kamenih ploča bit će stavljena smjesa boksita i gline koja će spriječiti izravno prodiranje vode u šupljine luka mosta. Nakon završetka kamenog luka postaviti će se i bočni zidovi i kameni dio ograde mosta na koji će se kasnije ugraditi ograda od kovanog željeza. Uz kamen teneliju, od kojega je napravljeno tijelo luka, za završni sloj preko kojega će se hodati (kaldma) koristit će se kamen krečnjak. U stupovima luka odnosno u obalnim zidovima koristile su se dvije vrste kamena s obala Neretve - breča i konglomerat, vrste kamena nastale vezivanjem šljunka i pijeska.

(Večernji list)

Uz blagdan Velike Gospe

Zacvela vinska jagoda,
Prelepa vinska jagoda,
Pred Majkom Božjom Bistričkom.
Vesele bodi Marija,
Veseli Tvoji romari,
Veselo k Tebi ideju,
Vesele dare nosiju -
Prelepo drobno čišelce,
Prelepe žute križece.
Mariju mi darujemo
Z jednom zelenom venčekom;
Jezuša mi darujemo
Z jednom zelenom kiticom;
Mariju mi darujemo
Z lepemi drobnimi čišelci;
Jezuša mi darujemo
Z lepemi žutemi križeci.
Ponizite se vse gore
Kaj bomo vidli Zagorje
Majku Božju Bistričku.
Pred njom cvete jagoda,
Prelepa vinska jagoda,
S kem se meše služiju,
Grešne tela napajaju.
Vesela bodi Marija
Majka Božja Bistrička.
(Zbelava u Hrvatskom
Zagorju)

Crkva u Mariji Bistrici je srednjovekovno proštenije kome hodočaste Hrvati iz svih krajeva. Čudotvorni kip Majke Božje Bistričke iz 15. st. je mjesto zavjeta i darova onih koji su uslišani. Crkvu je obnovio Herman Bolle.

Potrudil se mili romar
K Majci Božjoj Bistrički.
Kad je došel k Mariji
Majki Božjoj Bistrički,
Pred oltar je pokleknuo,
Kak je već navajen bil.
Kad je Majku zagledal,
Milo se je rasplakal.
K njemu dojde Marija,
Majka Božja Bistrička:
"Kaj je tebi, mili romar,
Kaj se mило плаčeš ti?"
"Kak se ne bi plakal ja,
Kad sam mašu zamudil."
"Muči, muči, mili romar,
Maša oče druga bit:
Sam je Jezuš služil bo,
Marija pri maši bo,
Sveti Petar dvoril bo."

Okolica Brdovca

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6

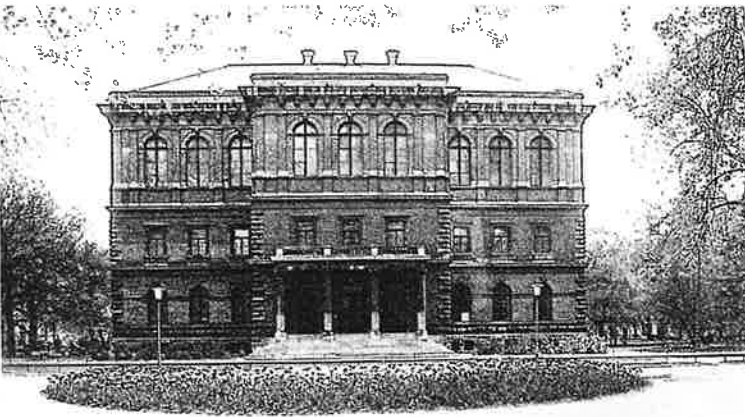
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

8. NOVINE, RADIO, TELEVIZIJA I FILMSKA UMJETNOST

Prve novine u Hrvatskoj pokrenute su na *njemačkom jeziku* u sjeverozapadnom dijelu, odnosno na talijanskom na jugu (u Dalmaciji). Doista, spominju se i prve novine u Zagrebu na *latinskom* (1771.), ali se nisu sačuvala. Prema tome, možemo uzeti da su prve novine bile *Agramer deutsche Zeitung* (Zagrebačke njemačke novine) - Zagreb 1786. Zatim slijedi još nekoliko novina na njemačkom jeziku od kojih su najduže (1826.-1912.) izlazele *Agramer Zeitung - Zagrebačke novine*. Tijekom 19. st. tiskane su novine na njemačkom i u Karlovcu, Osijeku, Varaždinu, Sisku i Puli. U Rijeci su od 1813. izlazele novine na talijanskom, najduže *La Bilancia* (1867.-1919.). Također su talijanske novine objavljivane povremeno i u Zadru, Splitu i Dubrovniku.

Na hrvatskom su jeziku prve novine počele izlaziti za francuske okupacije u Dalmaciji. Bile su to dvojezične novine: *Kraljski Dalmatin - Il Regio Dalmata* (dakle hrvatsko - talijanske). Takvih dvojezičnih novina bilo je još nekoliko. Međutim, novine pokrenute od Hrvata i samo na hrvatskom jeziku su u svezi s hrvatskim narodnim preporodom. Poslije više neuspjelih pokušaja to je pošlo za rukom Ljudevitu Gaju koji je 1835. pokrenuo *Novine hrvatzke* i njihov časopisni prilog *Danicza horvatzka*. Iduće godine su umjesto kajkavštine počele izlaziti na štokavštini i promijenile su ime u *ilirske (narodne novine)* i *Danicu ilirsku*. Izlazele su do zabrane ilirskog imena iz Beča 1843. kad su postale *Narodnim novinama*. Godine 1850. prodao ih je Gaj hrvatskoj vladi pa su postale službenim i tako se zovu i danas. Prve stručne novine su bile *Gospodarski list* koji izlazi od 1842. neprekinuto do sada.

Palaca Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Dalmatinski Hrvati pokrenuli su 1844. Zoru Dalmatinsku, istarski Hrvati u Trstu *Našu Slogu* (1870.), bački Hrvati iste godine *Bunjevačko - šokačke novine*, Gradišćanski Hrvati 1910. *Naše novine*, dok su Hrvati u dijaspori pokrenuli na talijanskom još 1859. u San Franciscu (SAD) *L' ecco della patria - Glas domovine*. Središnji hrvatski list punih 80 godina 19. i 20. st., koji je najviše učinio u duhovnoj i političkoj integraciji hrvatskog naroda je zagrebački *Obzor* koji je pokrenut poslije sloma apsolutizma 1861. i izlazio sve do 1941. kad je obustavljen (od 1871. do konca izlaženja nazivao se *Obzor*), a izdavala ga je najbrojnija hrvatska stranka - Narodna iza koje se tijekom 19. st. stajali biskup *J. J. Strossmayer* i povjesničar *Franjo Rački*.

Između dva svjetska rata najčitaniji list bile su *Novosti u Zagrebu* (od 1907. do 1941.), tijekom ratnih godina za postojanja NDH ukinuti su gotovo svi dotadanji listovi, a državno glasilo bio je *Hrvatski narod*. Istodobno partizanski pokret izdaje već od 1941., svoj bilten Vjesnik, od 1943. *Slobodnu Dalmaciju* i *Glas Slavonije* i svi ti listovi izlaze i danas kao glavni državni i regijski dnevni list uz riječki *Novi list*, a najčitaniji dnevnik danas je zagrebački *Večernji list*, *Jutarnji list* pa zatim *Slobodna Dalmacija* i dr.

Prvi list, zapravo časopis, pokrenuo je u *Bosni* franjevac Ivan F. Jukić 1850., a tiskao ga je u Hrvatskoj. Nazvao ga je *Bosanski prijatelj*, *Časopis saderžavajući potrebite, koristne i zabavne stvari*, a gotova ga je u cijelosti sam popunjavao.

U Hrvatskoj je prvi časopis na hrvatskom jeziku bila spomenuta *Gajeva Danica*, a za njom je slijedilo Kolo (Zagreb, 1842.). Bio je to povremeni časopis - almanah za literarne i stručne radove, kakav je bio i *Književnik* (Zagreb, 1864.). Bio je to književni list, časopis u širem smislu, tj. za jezik,

povijest, prirodne znanosti i sl. On je poslužio kao znanstveno opravdanje za skoro osnivanje *Akademije znanosti* koja je i utemeljena 1866. kao *Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti* (JAZU, danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti HAZU). Središnji i najugledniji hrvatski književni časopis 19. st. bio je zagrebački *Vienac* koji je izlazio od 1869. do 1903., a pokrenula ga je nacionalna kulturna ustanova *Matica ilirska* (od 1874. Matica hrvatska).

Prvi stručni časopis bio je povjesničarski *Arkiv za povjestnicu jugoslavensku* (Zagreb 1851.), a nedugo zatim učitelji i pedagozi pokreću svoj *Napredak* (Zagreb, 1859.) koji izlazi i danas kao najstariji takav časopis u ovom dijelu Europe.

Prva *radio - postaja* na području ondašnje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca otvorena je u *Zagrebu* 1926. Bila bi počela s radom i koju godinu prije da nisu iz Beograda kočili otvaranje zbog prestiža tada glavnog grada. Slično se dogodilo i sa prvom televizijskom postajom četrdeset godina kasnije. Naime, pripremali su se potajno *Zagreb, Beograd i Ljubljana*, ali je to pošlo za rukom samo *Zagrebu* 1956. godine. Naime, u to doba su poslije usvajanja zajedničkog pravopisa u Novom Sadu 1954., izdavanja zajedničke Historije Jugoslavije, nastojali sve premjestiti u Beograd (npr. Jugoslavensko dramsko kazalište, Jugoslavenski radio, Jugoslavenska televizija, Jugoslavenski arhiv, itd.) i otud sustavno raditi na *jugoslavizaciji kulturnog i političkog života*, a jugoslavizacija, kako se naknadno pokazalo, bila je samo prva stepenica potpunoj *centralizaciji, unitarizaciji*, zapravo zamišljenoj *srbizaciji Jugoslavije*. Prve radio postaje izvan Zagreba utemeljene su za NDH (1942. u Sarajevu i Dubrovniku, pojačan odašiljac u Banja Luci, u Osijeku 1943.).

Prva projekcija otkrića filma braće Lumiere održana je u *Zagrebu ujesen 1896.*, samo godinu dana poslije prve kinematografske predstave u svijetu uopće. Najstarije sačuvane filmske snimke jednog poljskog snimatelja iz Hrvatske potječu iz 1903. U *Splitu* je 1907. *J. Karaman* otvorio prvo kino, a od 1910. počeo je snimati važnije splitske događaje, pa se sačuvala snimka *Sokolskog sleta* iz iste godine i to je *najstariji filmski zapis u Hrvatskoj*. Godine 1917., potkraj I. svjetskog rata osniva se *Croatia - film* u Zagrebu i snima prvi igrani film *Brčko u Zagrebu*, ali se nije sačuvala kopija kao ni većina pokušaja snimljenih do 1930. godine. Do početka rata djelovao je u Zagrebu pionir hrvatskog filma *Oktavijan Miletić* koji je snimio više amaterskih dokumentaraca i dobio nekoliko nagrada u inozemstvu.

Tijekom rata, za postojanja NDH, snimio je nagrađeni dokumentarac *Barok u Hrvatskoj*, a 1944. i prvi cjelovečernji film u Hrvatskoj o hrvatskom skladatelju iz preporoda - *Lisinskom*. Poslije II. svjetskog rata snimio je Miletić nekoliko filmova i danas se poznata *hrvatska filmska nagrada* zove po njemu *Oktavijan*. Od 1954. održava se *festival jugoslavenskog*, danas *hrvatskog filma* u Vespazijanovoj areni u Puli, od 1979. postoji u Hrvatskoj *kinoteka*, brojni *kinoklubovi*, *Filmoteka 16* (od 1963.), nekoliko filmskih časopisa itd. Hrvatski film razvijao se do 1990. pod stalnom paskom Komunističke partije i Beograda, pa je bilo i nekoliko zabranjenih filmova. Najveći uspjesi hrvatskog filma vežu se uz *animaciju* koja postoji od 1922. Afirmirala se u svijetu *Zagrebačka škola crtanog filma*, a njen predstavnik D. Vukotić je za film *Surogat* dobio 1962. *Oscara* američke Akademije za film. (Naklada HIC, 1998.)

Preporučujemo Vam.....

modernage glass inc.

Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue
Toronto, ON, M8Z 3A5

Tel.: (416) 233 5880
Fax: (406) 233 6092

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

POTPALJIVANJA I PODVALJIVANJA

Zašto ova vlada tri godine za redom tvrdi isto - požari nastaju iz nehata i nisu na djelu podmetači požara?

Na granicama mogućnosti

Svako ljeto u Hrvatskoj, u jeku turističke sezone, ista tragična priča. Požari bijesne, a retorika odgovornih u hrvatskoj vlasti stalno je ista. Predsjednik vlade, predsjednik države i odgovorni ministri obilaze požarišta i pripovijedaju gluposti. Nagadaju o mogućnostima zaštite od požara, o potrebi bolje organizacije. Sva njihova retorika je isprazna, neodgovorna i otkriva svu nesposobnost. Hrvatska gori svake godine, a u posljednje tri sezone izgorila je više nego katastrofalno. Samo u ovoj godini računa se da je do sredine kolovoza šteta od požara 6 milijardi kuna. A sve je počelo intenzivo 2000.g. kada je nesposobna i skorojevička koalicija preuzela vlast. Tada počinje njihovo političko smanjivanje državnog proračuna. Uspjeli su 'pronaći rezerve' i umanjeti ukupni državni proračun za pet posto. Dolaskom na vlast 'reformirani' su skresali stavku za protupožarnu zaštitu zemlje čak za pedeset posto! Danas 2003.g. državni je proračun čak udvostručen u odnosu na 2000.g., a i državni dug je također dvostruko veći. No u dvostrukom odnosu nisu povećana sredstva protupožarne zaštite. Nisu nabavljeni novi kanaderi, novi protupožarni helikopteri, obučene nove zrakoplovne posade. Čak su neke posade kanadera početkom ove godine i umirovljene, bez adekvatne zamjene. Tako često imamo na raspolaganju samo dva kanadera, radi popravaka i servisa, a kada sva četiri kanadera gase požare tada se pokazuje i nedostatak odmorenih posada. Kako su izostali dvostruko veći ili dvostruko bolji rezultati u organizaciji protupožarne zaštite. Vatrogasna društva ostala su bez mnoge potrebne opreme i nabavki, a ceh plaćamo do danas. No Račan, tada kao i danas, bio je dosljedan u svojim ispraznim frazama o požarima. "Situacija nije katastrofična" - izjavljivao je u medijima prije tri godine, a to ponavlja i danas! Dan poslije te njegove izjave u kolovozu 2000.g. požari su odnijeli prvu žrtvu. Izgorio je u plamenu maturant, koji je slušavši apele o potrebi svestrane pomoći, dobrovoljno otišao od kuće spašavati svoje selo. Izgorio je u plamenu, jer nije imao potrebnu opremu za gašenje. Ove godine poginuo je profesionalan vatrogasac, jer su ljudi na požarištima iscrpljeni i na granicama svojih mogućnosti.

Blagost prema potpaljivačima

Zašto ova vlada tri godine za redom tvrdi isto: požari nastaju iz nehata i nisu na djelu podmetači požara(!?). Zato jer su požari u posljednje tri godine najveća nacionalna katastrofa poslije Domovinskog rata, koju 'reformirani' nisu u stanju zaustaviti. Vrijednost izgorjenih šuma, maslenika, voćnjaka, vinograda i druge imovine i cijena svih gašenja višestruko premašuje cijene potrebne vatrogasne opreme, uključivši i cijenu koštanja novih kanadera. Kada čelni ljudi države govore o potrebi bolje organizacije gašenja, zanemaruju mogućnost zapošljavanja ljudi na čuvanju i nadzoru šuma. Ne spominju niti zastarjelu i istrošenu tehniku za koju ni jednu godinu nisu u proračunu osigurali dostatna financijska sredstva. Na tom planu bolje organizacije protupožarne zaštite ove godine posebno naglašeno odbacuju svaku mogućnost subverzija. Ni mediji više ne pišu tako detaljno o uzrocima i podmetačima požara. Požara je toliko da ih policija više ne stigne ni obraditi. Čak je i jedna posada kanadera iz zraka primjetila potpaljivača požara i dojavila to odmah policiji, no nikada nismo doznali tko je bio taj zločinac. Teško se mogu pročitati precizne informacije o uhvaćenim potpaljivačima, iako informacija ima, ali one nisu kao 2000.g. dovoljno dostupne.

Požari u pravilu buknu na više mjesta i lokacija skoro istovremeno i to uvijek kada počinje puhati bura. U ovo predizborno vrijeme svaka žustra rasprava o požarima mora se odmah ugasiti. To nije tema koja odgovara ovoj vlasti. Nedavno na sjednici vlade raspravljalo se o požarima. SDP-ova ministrica pravosuđa Ingrid Antičević Marinović u žaru diskusije zaletjela se izrekavši kako bi subverzivne potpaljivače trebalo procesuirati kao teroriste. Odmah je skočio njezin SDP-ov kolega ministar Šime Lučin ustvrdivši kako takova kategorija uopće ne postoji i da se samo radi o neoprežu ili o poremećenim osobama. Lučin je u Vjesniku od 10. kolovoza pod naslovom "Iako je mnogo požara, nacionalna sigurnost nije ugrožena" izjavio kako svi pokazatelji upućuju na zaključak da nije riječ ni o kakvom sustavnom, organiziranom, a pogotovo ne subverzivnom ili protuhrvatskom djelovanju. Također je rekao kao "svatko tko nešto zna o požarima i o Dalmaciji nikad neće izjaviti da netko namjerno postavlja vatru". A samo dan ranije, u Vjesniku od 9. kolovoza 2003.g. objavljena je informacija kako je u Općinskom sudu u Trogiru podignuta optužnica protiv izvjesnog Svetina Gulišije (26) zbog četiri podmetanja požara na širem trogirskom području pri kojima je izgorjelo 76 hek-

tara šume. U članku stoji kako se dotični od 19. srpnja og. "nalazi u pritvoru, te kako postoji opasnost da on, s obzirom na motive zbog kojih je izazvao požare, mogao nastaviti sa svojom piromanskom akcijom". Od suda se traži da mu izrekne najveću kaznu od pet godina zatvora. Izvjesno je dakle, kako namjernih potpaljivača ima, ali i kazne su za njih neprimjereno blage. Još jedan pokazatelj nesposobnosti ove vlasti u njezinom mandatu jest taj što restriktivnom kaznenom politikom nije pokušala spriječiti potpaljivače.

Bez rasprave o subverzijama

Pravu lekciju o organiziranom i planskom pristupu rješavanja požara u Hrvatskoj pružio nam je kratki i jezgroviti elaborat autora Zorana Grgića, očito dobrog poznavatelja problematike, organizacije i prevencije požara. U članku "Ognjem i mačem" objavljenim u Hrvatskom slovu od 22. Kolovoza, autor na prvo mjesto mogućih podmetača požara stavlja organizirane grupe ljudi koji su sudjelovali u pobuni protiv RH, kao i islamske fundamentaliste iz raznih motiva, pa zatim osobe s psihičkim poremećajima, organizirani kriminal radi preuzimanja zemljišta, ali i motive konkurentskih turističkih destinacija. Kao drugu grupu uzroka nastanka požara Grgić vidi u nesavjesnosti poljoprivrednika, turista i neiskusnih mladih izletnika, pa tek zatim uzroke iz milijea tehničko-tehnoloških uzročnika. Autor izvršno uočava kako se "Lučin bavi kliničkim procjenama počinitelja, gotovo da im gura alibi u usta, jer tko je piroman, a tko terorist određuje sud na osnovi dokaza i vještaka, a ne čelni čovjek MUP-a."

Paralelno sa stihijom požara ovog ljeta pojavila se i stihija grafita koji svakom pametnom mogu ukazati na vezu subverzivne djelatnosti protiv Hrvatske. Tako je nedavno prolijevanjem boje i grafitom oskrvnjen spomenik nacionalnom junaku Domovinskog rata Blagi Zadri u Vukovaru, zapaljena hrvatska zastava u Vukovaru, uništena hrvatska zastava na Turnju kod Karlovca, ispisana cijela serija četničkih grafita po mjestima u Baranji i na Petrovoj gori, uništen i oskrvnjen crkveni prostor u Gvozdu, razbijena ploča i oskrvnjeno spomen obilježje u Kninu na Gradini, a na kninskoj tvrđavi u spomen knjizi upisano veličanja 'krajine' i velikosrpstva. Nakon toga Milan Đukić održava tiskovnu konferenciju na kojoj proglašava hrvatske redarstvene akcije 'Bljesak' i 'Oluja' "najvećom hrvatskom povijesnom sramotom" i izjednačuje sadašnju SDP-ovu i koalicionu vlast s ustaškom i s vremenom NDH. Iako su u različitim strankama, srpski se političari uvijek dobro slažu i nadopunjuju. Tako su Stanimirović i Đukić ustvrdili isto: Hrvati sami ispisuju četničke grafite! Koje li sličnosti s ponudnom Lučinovom tezom: Hrvati sami potpaljuju požare! Počinitelj polijevanja bojom spomenika Blagi Zadri u Vukovaru je pronađen i policija objavljuje njegovu srpsku nacionalnost, ali ne i ime. Privedeni su i autori grafita u Jagodnjaku i oni su također srpske nacionalnosti. Na izjave o počiniteljima djela četničkih napada na hrvatsku zastavu i spomenike, hrvatska vlast je suzdržano i mlako reagirala. Povezanost antihrvatskih grafita i požara posve je jasna svakom tko je proživio početak velikosrpske agresije na Hrvatsku. Ova vlast to ne povezuje niti se adekvatno prema tim problemima postavlja. To je interes i taktika njihove predizborne kampanje i zadataka koje provode po nalogu međunarodne zajednice. Naime, granice sa Srbijom i Crnom Gorom, 'republikom srpskom' i BiH moraju ostati trajno otvorene. Prolazi se bez viza, samo s osobnim iskaznicama, u RH može doslovno ući svatko tko poželi. Tako je Hrvatska postala prava cjelina zapadnog Balkana, kako su to i tražili u EU. Tako mora ostati i ubuduće, a koliko će pri tome Hrvatska stradati i imati štete - to nije važno! Važan je samo interes novog bratstva i jedinstva koje se izgrađuje po nalogima iz Bruxellesa i Londona. Tek ako se promjeni Lučinov, Račanov i Mesićev režim obmane i laži, moći ćemo objektivnije prosuđivati i o namjernih potpaljivačima. Jer oni koji negiraju subverzivno potpaljivanje i oni koji raspiruju laži o četničkim grafitima, očigledno se skladno upotpujuju na istom projektu omogućavanja i poticanja stalne destrukcije Hrvatske. Potreban im je još jedan mandat na tom zadatku, pa vlada i Lučin ne dozvoljavaju nikakovu raspravu o subverzivnim potpaljivačima.

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

DIPLOMATSKI SKANDAL: PREDSEDNIŠTVO BIH UPUTILO ODBIJENICU HRVATSKOJ NA KONFERENCIJI ZA NOVINARE

Sarajevo odbilo usuglašeni protokol o luci Ploče

SARAJEVO - Odbivši jučer odobriti međuvladin protokol o luci Ploče, koji je trebao omogućiti ratifikaciju Sporazuma o luci Ploče u Saboru, Predsjedništvo BiH odgovorilo je rješenje dugogodišnjega problema na neodređeno vrijeme. Predsjedništvo je odbilo odobriti protokol koji su već usuglasile obje vlade jer je nezadovoljno time što u protokolu nije preciziran rok za ratifikaciju sporazuma, a nedostaje i procedura biranja člana arbitražnoga povjerenstva u slučaju sporova, kao i sama procedura arbitraže.

"Odlučili smo još jednom analizirati tekst kako bi se postigao konačni dogovor. Imali smo različita mišljenja, ali smo ipak dali zajedničku izjavu. Najviše primjedaba imao je predstavnik BiH Sulejman Tihić, koji je čak predložio novi protokol", kazao je srpski član Predsjedništva Borislav Paravac.

Predstavnik hrvatskog veleposlanstva u Sarajevu Krešimir Starčević kazao nam je jučer kako "sad slijedi usuglašavanje" te kako ovaj problem "u načelu nema veze s hrvatskom ponudom za gradnju autoceste". Ipak - s mukom su krili nezadovoljstvo.

"Račan istrčao pred rudo"

U Sarajevu neslužbeno doznajemo da je Terzić upozorio Račana neka pričekaj konačni pravorijek Predsjedništva BiH. "Račan je istrčao pred rudo", neslužbeni je komentar u Sarajevu.

Na pres konferenciji bio je i predstavnik hrvatskog veleposlanstva Krešimir Starčević kako bi, rekao nam je, "iz prve ruke čuo odluku Predsjedništva, jer ima naznaka da bi mogla biti negativna."

Banski dvori jučer su suzdržano reagirali na činjenicu da će Hrvatska i Bosna i Hercegovina odgoditi potpisivanje Sporazuma o luci Ploče, koje je trebalo biti upriličeno danas u Kostajnici. "Predsjedništvo BiH imalo je neke primjedbe na tekst protokola o izmjeni tog Sporazuma" - bila je jedina izjava i objašnjenje koje je naš list jučer poslijepodne mogao dobiti u Vladinom Uredu za odnose s javnošću, uz podsjećanje da premijer Ivica Račan u četvrtak nije tvrdio da će sporazum biti potpisan u petak, nego je današnji dan naveo kao mogućnost.

Paravac: Autocesta na međunarodni natječaj

Član Predsjedništva BiH Borislav Paravac izjavio je jučer na konferenciji za tisak nakon redovite sjednice Predsjedništva kako gradnja autoceste kroz BiH "mora na međunarodni natječaj" dodajući da "onaj koji daje novac za projektnu dokumentaciju snosi rizik hoće li dobiti posao na natječaju ili ne". "Nijedan prijedlog neće biti odbačen. Gradnja europskog cestovnog koridora 5C kroz BiH sudbonosan je posao za ovu zemlju, i zato smo spremni razgovarati sa svakim tko se spreman uključiti", izjavio je Paravac. Precizirao je da Predsjedništvo do sada o autocesti nije razgovaralo "jer nismo dobili službene materijale". "Danas smo razgovarali prvi put u kontekstu skoroga posjeta bošnjačkog člana Predsjedništva Sulejmana Tihića Maleziji. Dogovorili smo se da se Tihić susretne s predsjednikom malezijske vlade Mohamadom Mahatirom i malezijskom ministrom financija kako bi se ocijenila realnost ponude 'Bosmala'. želimo, naime, provjeriti je li malezijski kapital uistinu spreman poduprijeti gradnju autoceste u BiH", objasnio je, potaknut novinarskim pitanjem, Paravac.

Tko daje riskira

On je naglasio "kako treba razlikovati izradu projektne dokumentacije i otkup zemljišta, što košta 300 milijuna eura, od gradnje same autoceste, koja stoji 3 milijarde USD". "Dobijemo prvo projektnu dokumentaciju i riješene imovinsko-pravne odnose, što je obećao učiniti 'Bosmal', a poslije toga posao mora na međunarodni natječaj", kazao je Paravac.

Dodao je da "tko god dobije posao, onih 300 milijuna eura svakako će vratiti, jer taj novac ulazi u 3 milijarde USD, koliko košta gradnja cijele ceste. Tko daje novac za projektnu dokumentaciju, riskira hoće li dobiti

Terzić: Neka se Račan ne brine za BiH

SARAJEVO - Predsjedatelj Vijeća ministara Bosne i Hercegovine Adnan Terzić izjavio je kako hrvatski premijer Ivica Račana "ne treba brinuti za BiH" odnosno način na koji će ta zemlja graditi autocestu te da bi mu umjesto toga bilo bolje založiti se za povratak izbjeglica iz Hrvatske koji još uvijek borave u BiH. U izrazito negativno intoniranom tekstu u kojemu se jučerašnji "Dnevni avaz" na naslovnoj stranici bavi analizom priprema hrvatske Vlade da u Sarajevo pošalje pismo namjere o gradnji dijela koridora 5C kroz BiH, Terzić je kazao kako se "premijer Račan ne treba brinuti za BiH i posljedice koje će snositi zbog odluka koje bude donosila". (Hina)

posao ili ne", upozorava Paravac, naglašavajući kako "ne treba zadirati od toga da netko daje 300 milijuna eura. Trebamo biti sretni da ih netko ima", kazao je. (Novi list 22. kolovoza 2003.)

ZA SARAJEVO JE NAJSPORNIJE PITANJE DVOJNOG DRŽAVLJANSTVA Lakše je s Beogradom

- Pitanje statusa Luke Ploče, rješavanje međudržavnih imovinskopравnih odnosa i potpisivanje Međudržavnog ugovora o dvojnog državljanstvu, iz bosanskohercegovačke političke perspektive, najspornije su točke koje remete, nikad idealne, međudržavne odnose između BiH i Hrvatske. Uza ova, prema mišljenju političke nomenklature iz BiH krucijalna međudržavna pitanja, koja se godinama ne rješavaju, još nije završena identifikacija međudržavne granice, nije riješen status graničnog prijelaza u Kostajnici, a obostrani povratak izbjeglica ide presporo. Rješavanje tih pitanja dodatno usporavaju političke različitosti u vrhu državne vlasti BiH. One su bile najvidljivije na prekjučerašnjem pokušaju rješavanja statusa Luke Ploče, kojim BiH strana ucjenjuje Hrvatsku provedbom Dogovora o slobodnom prolazu kroz Neum. Dok je aktualni predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović izrazio spremnost prihvatiti rješenje koje nudi Hrvatska, bošnjački član Predsjedništva BiH Sulejman Tihić tome se usprotivio. Srpski član Predsjedništva BiH Borislav Paravac u svemu tomu je neutralan jer to nije previše zanimljivo pitanje za srpske interese u BiH. Bez obzira na vidljive razlike, politički vrh u BiH zamjera kolegama iz Zagreba to što ne žele do okončanja izbora u Hrvatskoj riješiti pitanje potpisivanja dvojnog državljanstva. Slično pitanje prije nekoliko mjeseci, primjerice, glatko je riješeno sa Srbijom i Crnom Gorom.

Na kraju svega, ponuda Vlade RH da sudjeluje u gradnji koridora 5C kroz BiH bošnjački politički vrh shvatio je kao izravno miješanje druge države u državne poslove BiH. Znakovito je što ista politička struktura ponudu malezijske vlade, preko bosansko-malezijske tvrtke Bosmal, ne vidi kao miješanje Malezije u državne poslove BiH. (Slobodna Dalmacija 24.8.)

RAČAN: OČEKUJEM NORMALAN RAZVOJ ODNOSA SA BIH

ZAGREB, 25. kolovoza (Hina)- Predsjednik SDP-a i hrvatski premijer Ivica Račan izjavio je danas kao očekuje da će se odnosi Hrvatske i BiH razvijati normalno i da ne treba dramatizirati sadašnje prepreke u vezi s cestovnim koridorom V.c."Naša ponuda je iskrena jer nismo tajili da smo zainteresirani za taj razvojni projekt, kao ni to da je koristan za nas", izjavio je Račan prije današnje sjednice Predsjedništva SDP-a.

Naš je interes vrlo logičan, a jedini uvjet za ulaganje u projekt je javni natječaj. Mi time nismo uvjetovali tko je najbolji na natječaju. To će najbolje ocijeniti tijela BiH. To nije naša stvar, rekao je Račan.

Očito smo time, dodao je, dimuli u jedan dogovoreni posao. Odatle samo mogu stići nerazumne ljutnje na moj osobni i na račun hrvatske Vlade. Samo tako mogu razumjeti prigovore pa čak i uvrede koje idu na naš račun. Mislim da su neki, misleći da je posao gotov, pomalo ljuti jer im ga mi kvarimo. Naša namjera nije da kvarimo ničiji posao u BiH, ali je, bona fide pomoći susjednoj zemlji da se jedan razvojni projekt dobro ostvari.

Pošto je izgradnja autoceste po koridoru V.c stvar i BiH i Hrvatske i Mađarske bilo bi logično kada bi u toj izgradnji sudjelovale te susjedne zemlje, a ne zemlje na raznim kontinentima. No, to je već stvar ukusa, zaključio je Račan.

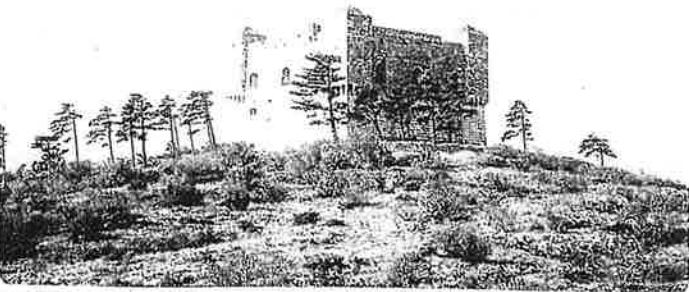
Hrvatska Vlada je prošlog tjedna utvrdila tekst pisma namjere o modulu sudjelovanja Hrvatske u izgradnji autoceste kroz BiH na koridoru V.c od Budimpešte, preko Hrvatske i BiH do Ploča. Izražena je namjera da je Hrvatska spremna financirati troškove pripreme dokumentacije za raspisivanje međunarodnog javnog natječaja koji se procjenjuju na 7 do 9 milijuna dolara, neovisno o tome tko bi na međunarodnom natječaju dobio posao.

Prema pisanju pojedinih medija u BiH, kao potencijalni graditelji s kojima su vlasti BiH navodno već dogovorile posao spominje se tvrtka Bosmal, koja je uz bosansko navodno i malezijsko vlasništvo.

Velebitske gradine i kako do njih doći

Planine u sjevernoj Hrvatskoj poznate su po nizu srednjovjekovnih gradina koje su i popularne točke na planinarskim izletima. Na Ivanšćici i Medvednici, primjerice, one čine neprekidan niz, koji je na ovoj posljednjoj čak povezan obilaznicom "Po starim gradovima Ivanšćice". Sličan niz postoji i na Velebitu, premda je posjetiteljima manje poznat, možda zato što ih Velebit zasjenjuje ljepotom svoje prirode i vidicima, a svakako i zato što ih mimoilaze markirane staze. Ljubitelji Velebita obogatit će na planini doživljaje ako svoj pohod trasiraju tako da usput posjete i neku od gradina. Koje su to gradine i kako do njih stići? Niz gradina na Velebitu počinje doslovno na najsjevernijoj točki (Nehaj) i završava na najjužnijoj (Zvonigrad), a gradina ima i na primorskoj i na ličkoj padini.

Obidimo neke od njih, a počnimo s primorskim nizom!

Nehaj-grad: Zahvaljujući brizi Senjana to i nije gradina, nego jedna od najsaučuvnijih i najljepših tvrđava u Hrvatskoj. Nalazi se na visini od 64 m i uspon do nje iz Senja laka je šetnja koja se isplati ne samo radi vidika, nego i muzejskih izložaka u gradu. Nehaj je sagradio zapovjednik Vojne krajine barun Ivan Lenković 1558. godine od ostataka obližnjih crkava i samostana te predstavlja fortifikacijsko remek-djelo. Ima pravilan oblik četverokuta, a na svakom uglu utvrdu na konzoli. U njemu su Uskoci desetljećima odolijevali turskim i mletačkim napadima.

Klašnica (ili Klačenica) u Jablancu. Arheološka iztraživanja su pokazala da je to prije dva milenija bio ilirski, pa zatim vjerojatno i rimski grad. Ne zna se kako se zvao. Nalazi se na koti 120 m desetak minuta iza planinarskog doma "Miroslav Hirtz", ali se je do njegovih ostataka teško uspeti jer su zarasli u neprohodnu makiju.

Vegium iznad Karlobaga. U rimsko doba bio je dobro utvrđeni grad s forumom i grobljem u kojem su nađeni razni natpisi, a i danas je svuda naokolo puno antičkih keramičkih ulomaka. Do nalazišta se treba iz Karlobaga penjati kojih dvadesetak minuta. U Zaleđu Karlobaga ima još nekoliko gradina, pa tako i na vrhu Vidovcu, gdje je u srednjem vijeku vjerojatno bio oppidum Serissi kojim su vladali knezovi Tugomirići, Šubići i Kurjakovići.

Argyrunum. Taj se rimski grad nalazio u današnjem Starigradu-Paklenici,

ali se ne zna točno gdje. Većka kula na obali, stotinjak metara južno od hotela Alan, imenom podsjeća na Vegium iznad Karlobaga, a vjerojatno je ostatak Večkog grada koji je u srednjem vijeku bio središte staro-

hrvatske župe plemena Tugomerića.

Vlaški grad.

Osim imena, nema dokaza da je to bio grad, ali se sigurno zna da su oko te hridine (1385 m) pod Sv. brdom do Turaka živjeli Vlasi na polunomadski na-čin. Njihove kolibe bile su na Li-binju, a na Vlaškome gradu, koji dominira nad

visoravni, sigurno su imali utvrdu. Pred Turcima su izbjegli najprije na otok Rab, zatim u Istru, gdje su njihovi potomci, poznati pod imenom Čići, do danas sačuvali vlaški jezik. Prilaz Vlaškome gradu ne treba opisivati jer je pod njim novo planinarsko sklonište (na mjestu gdje je nedavno izgorjelo staro).

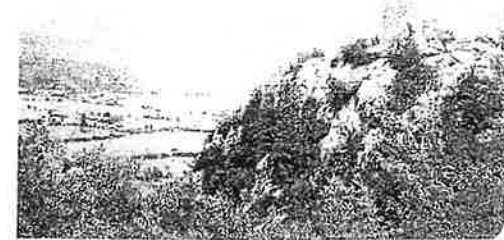
Obrovac. Taj se grad nalazi nepo-sredno iznad gradića Obrovca, a vrijedi se uspeti do njegovih ruševina radi lijepa vidika na Velebit i korito rijeke Zrmanje. U srednjem vijeku bili su mu vlasnici knezovi Kurjakovići, do 1647. Turci, a zatim do 1797. Mlečani.

Sada ćemo prijeći u velebitsko zaleđe, te krenuti od juga prema sjeveru. Prvi će nam se na putu naći Zvonigrad.

Zvonigrad. Diže se na stožastom vrhu iznad gornjeg toka rijeke Cetine, odakle se moglo nadzirati velik dio porječja Cetine. Bio je to najveći od ovdje opisanih gradova. Prvi se puta spominje u 13. stoljeću kao sjedište Šubića. Pred turskom najezdom stanovništvo se preselilo u Premanturu u Istri. Grad je porušen za vrijeme Kandijskog rata, ali se prema ostacima i prema nacrtu koji se čuva u bečkom ratnom arhivu i danas vidi njegova nekadašnja veličina. Otkad je probijena nova cesta iz Knina za Gračac, lako je pristupačan - od Knina 25 km cestom i samo desetak minuta uspona, no putnici obično projure ni ne opazivši ga.

Rakovnik. Bila je to tvrđava na vrhu stme stijene (380 m) iznad rijeke

Cetine 5 km sjeverno od Zvonigrada, od koje se danas sačuvala prilično visoka kula u obliku valjka. O njoj se prošlosti zna vrlo malo. Uspon je težak nego na Zvonigrad, ali vidik ljepši.

Počitelj. (Danas poznatiji kao Vuksanova gradina) nalazio se na velebitskom izdanku iznad istoimenog sela, na visini od 791 m. Prvi put se spominje 1203. kao posjed knezova Mogorovića, zatim Nelipića, Palizne, Kurjakovića. Do njegovih ruševina penje se šumski put, no potkraj se treba probijati kroz šumski gustiš (danas možda minsko područje? Bio je to prilično velik grad. Zna se da ga je opsjedao i osvojio Ivan Frankopan da bi oslobodio pristaše kralja Sigismunda koji su ovdje bili zatočeni nakon poraza u bitki kod Gorjana 1386. Pred Turcima su arhiv i knjižnica preneseni u Rab, odakle su s vremenom razneseni.

Kosinj-grad ili Bočaj nalazio se na 660 m visokom brijegu iznad današnjeg Kosinja. Bio je u posjedu Frankopana koji su tu, prema putopisu senjskog biskupa Sebastijana Glavinića, imali tiskaru (Kosinjski misal?), a u dolini pod gradom bilo je sedam crkava. Turci su ovdje vladali stoljeće i pol (1527. - 1689.) Put do ruševina grada teško je naći bez pomoći mještana. **Karin-grad** je mala tvrđava na brdu Karinu 1 km jugozapadno od mosta na Gacki u Ličkom Lešću. O njezinom se prošlosti gotovo ništa ne zna, a i malo je zidina preostalo, dobrim dijelom i zato što su je, po pričanu mog djeda (rod Kovačića iz Lešća), seljaci potkopavali tražeći blago.

Gusića grad. Ova četverokutna tvrđava s kulom Šimšanovkom, nalazi se na brdu Sinovcu blizu ponora rijeke Gacke kod Brloga. Do 1575.g. bio je sjedištem plemena Gusića, koji su pred Turcima izbjegli u Belu Krajinu (Mahično). Njihov potomak, akademik Branimir Gušić (1901.- 1974.) bio je šef Ušne klinike na Šalati u Zagrebu, prvi predsjednik Planinarskog saveza Hrvatske (1949.) te planinarski i medicinski učitelj mnogih.

Na Velebitu i oko njega ima još mnogo manje poznatih gradina o čemu svjedoči i čest toponim Gradina. Koga ova tema više zanima najviše će podataka naći u knjizi Gjüre Szaboa "Sredovječni gradovi u Hrvatskoj i Slavoniji" (Zagreb 1920.), knjizi Rudolfa Horvata "Lika i Krbava", I i II dio (Zagreb 1941), u pojedinim svescima "Senjskog zbornika" u kojima su objavljeni rezultati terenskih istraživanja po Velebitu što ih je vodio ravnatelj Senjskog muzeja prof. Ante Glavičić i u mojoj knjizi "Velebit" (1969) u kojoj je spomenuti akademik Gušić napisao poglavlje "Naseljenje oko Velebita do Turaka".

Željko Poljak, "Lički planinar", br. 4, 2002

Pjesme su mu beste-matične, lirske impresivne, mu-zikalne i bliske dikciji i formi kajkavske narodne pjesme. Na-vest ću samo jednu od njih, koja nije lošija od dobrih Domja-ničevih pjesama i koja se pri čitanju i protiv volje preljeva u pjevanje i muzički takt.

Rožica

Ze s tija i s tija
Jug je popeval
Ze soncem kak skupa
Zimu bo steral.

A onda bu sonce
Grela i grela
Ar srčke cvetju
Zbuditi bi štelu.

Črlene već rože
Dižu si glave
Za njima se slažu
Bele i plave.

I jedna od druge
Lepše s' oblekla
Kak sonca bi više
K sebi privlekla.

Al Rožice moje
Nigde još nema...
Kaj dela, kaj čaka?
Spava il drema?

Ah, v zemlju gliboko
Deli ju ljudi:
Nit sončece ne mre
Da mi ju zbudi.

Idejama Miškininim u prozi bliz je u svojim pjesmama **Mijo Stuparić**, također seljak, iz Volodera, kojemu je pjesme iz mladih dana izdao u svoje vrijeme pokojni Milan Ogrizović. Drugu mu je zbirku izdala "Seljačka prosvjeta" pod natpisom "Izabrane pjesme". Stuparić je čitao neke naše pjesnike stare škole, na pr. Arnolda, koji je na njega utjecao, no mora se bez sustezanja priznati, da za njim ne zaostaje, razumije se u okviru svojih interesa, izvan kojih ne izlazi i koji su svi životno sirovi i zemaljski opipljivi. Za čast svoga pluga i sreću svoga staleža!

Seljače moj! Ti nekadanji kmete!
Tvoj dan se bijeli, tvoja zora rudi!
A duša tvoja -- ko sokolji lijet -
Za suncem teži, za visinom žudi...

Iz zemlje eto iskrsnuo čovjek
I čovječnost. Taj alem, suho zlato;
što jedni mukom tražili su dovjek,
Dok drugi krili, gazili u blato.

(Iz pjesme "Seljače moj!")

Kod Stuparića je rijetko koja pjesma rezultat zanosa za bezinteresnu ljepotu (na pr. takove su "Prve laste" i "Prvi sanik"). On je kao pravi primitivac zaljubljen u kreposti i ljepote svoje Zemlje i pjeva joj lijepe georgike u širokom ritmu, na pr. u "Kmetu", gdje se sporošću ritma oponaša težak hod kmeta i volova pri oranju. "Rezač" pjesma lozi pri obrezivanju, zanosom svojim povlači za sobom od slutnje, da je ta biljka roditeljka nekoga osobito-ga i cijenjenoga ploda. "Pčele" su mu pedagozijska pjesma (otac upućuje sina u tajni život pčela), ali spontanost i prijemljivost te pjesme za sva osjetila pretvara je u snažnu lirsku poemu. Zbivanje je u tim pjesmama vanjsko zbivanje, oživljeno i pokrenuto osjećajnim temperamentom. Evo jedne njegove pjesme, koja je čisti pejzaž. Ona nije njegova prava manira, a navodim je radi kratkoće i što opet nije lošija od drugih većih, koje ga bolje karakteriziraju, jer su brojnije.

Kod Stuparića je rijetko koja pjesma rezultat zanosa za bezinteresnu ljepotu (na pr. takove su "Prve laste" i "Prvi sanik"). On je kao pravi primitivac zaljubljen u kreposti i ljepote svoje Zemlje i pjeva joj lijepe georgike u širokom ritmu, na pr. u "Kmetu", gdje se sporošću ritma oponaša težak hod kmeta i volova pri oranju. "Rezač" pjesma lozi pri obrezivanju, zanosom svojim povlači za sobom od slutnje, da je ta biljka roditeljka nekoga osobito-ga i cijenjenoga ploda. "Pčele" su mu pedagozijska pjesma (otac upućuje sina u tajni život pčela), ali spontanost i prijemljivost te pjesme za sva osjetila pretvara je u snažnu lirsku poemu. Zbivanje je u tim pjesmama vanjsko zbivanje, oživljeno i pokrenuto osjećajnim temperamentom. Evo jedne njegove pjesme, koja je čisti pejzaž. Ona nije njegova prava manira, a navodim je radi kratkoće i što opet nije lošija od drugih većih, koje ga bolje karakteriziraju, jer su brojnije.

VEĆ ŠUMA BUBRI.

Već šuma bubri, visibaba cvate -
I kos na grani fučkati je stao,
U zraku ptice pjevice se jate,
Na zemlju sunca trag se nasmijao.

Gle, vinograd će skoro da propupa,
Čokoti sočni!... Sječaš li se, lane,
Ko lozu kada sadismo ih skupa
U one prošle i medene dane?..

I onda šuma bubrila je, cvala
I kos na grani fučkao je živo --
A ja uza te -- brigo moja mala -
Čar proljeća i sreću sam uživo...

Od obojice naprijed spomenutih pjesnika razlikuje se i osnovnim nas-trojenjem i vrstom stvaranja **Stjepan Novosel**, seljak iz zagrebačke oko-lice. On je dosad napisao dramatizaciju svadbenih običaja u Prigorju pod natpisom "Prigorska svadba", koja je bila 1926. izvedena na zagrebačkom kazalištu kao seljačka predstava s mnogo uspjeha. I režija i gluma bila je u rukama samih seljaka: Taj je uspjeh priznala odmah i ondašnja kritika, pa kako je to bilo prvo priznanje građanskih kritičara seljačkom stvaranju, treba tu hrabrost istaknuti. U "Jutamjem Listu" napisao je M. Nehajev, da je ta dramatizacija "dokaz znatnog talenta pozoriškog", a Stanko je Tomašić u "Narodom Djelu" ustvrdio, da stvar pokazuje "veliki pozorišni instinkt autora Novosela" i da djelo može u prostoru, koji mu odgovara, podnijeti "najstrožu kritiku".

Te tvrdnje nisu bile nikakva nezasažena hvala, a nisu ni danas, ako ih tko ponovi, već su priznanje talenta. Ne može se nikako reći, da je Novoselovo djelo puko prepisivanje narodnih običaja, već da su oni samo poslužili njemu za bazu, na koju je postavio svoje žive i plastične figure. Nigdje se nije udaljavao od objektivne istine niti je pribjegavao fantaziji, ali lica nisu mrtve figure folklore, nego se kreću prema volji autorovoj. Dialozi su mu živi i plastični, a u akciji se lica osjeća čistota i nepatvorenost kolek-tivne duše sela, koju još nije prekrio sloj tvorničkog dima ni primljene, često besadržajne manire civilizacije. Što je tu, to je samo naše i ničije više, a u svakoj je kulturi najvrijednije ono, što je njezino vlastito, pa makar bilo i slabije od primljenoga tuđega.

Novosel piše i pjesme. One su mu pune lirske emotivnosti i vrlo blize kajkavskim narodnim pjesmama, koje su nažalost slabo poznate, jer se putem škola kod nas ukorjenilo mišljenje, da samo štokavci imaju dobre narodne pjesme. Isto je tako slabo poznata činjenica, da kajkavci imaju također narodne guslare, koji gude svoje pjesme na crkvenim proštenjima, sajmovima i drugim narodnim sastancima, ali se još nitko nije sjetio, da bi zabilježio takove pjesme, a kamo li da bi ih stavio u gramofon, kako je to bilo učinjeno s pravom s pjesmama crnogorskog guslara Atanasije Vučića.

U Novoselovim je pjesmama sačuvan kao ostatak neki elemenat plesa, objest, poskakivanja i igre tako, da nam čitajući njih dolazi sama od sebe u sjećanje Schillerova tvrdnja, da korjen umjetnosti leži u igri. Te se pjesme ne mogu do kraja dočitati, a da se ne pređe u pjevanje, deklamiranje ili bar u glasno čitanje prema taktu. To je više poezija uha nego oka, jer ona raste iz neke drevne arije i slušana je unutarnjim uhom. Ona je izazvana kakovim slavljem prirode: proljećem, jesenju, berbom, dozorijevanjem, a oslobođena je od svake unapred postavljene teme i aluzije. Za nju se može reći, da je podsvijesni ostatak one primitivne umjetnosti, koja je bila odraz kolektiva i zajedničko dobro njegovo, dok je današnja umjetnost odraz individua i pripada samo gornjim slojevima, koji predstavljaju kulturu. Ta primitivna. umjetnost bila je savjest zajedničke duše, dok je današnja umjetnost savjest (vrlo često i nesavjest) individua. To što sam rekao o Novoselovim kajkavskim pjesmama, može dobrim dijelom da vrijedi i za kajkavske pjesme drugih seljačkih pjesnika.

Evo jedne Novoselove pjesme, primitivne ali lijepe, koja pokazuje, kako kajkavština ima u sebi mnogo lirskih mogućnosti i kako je možda od velike važnosti za naš budući lirski izraz, što je općim književnim jezikom postala štokavština, opora i teška za suptilnije lirske zahtjeve.

DOZRELE SU DOZRELE.

Dozrele su dozrele
Ruške i kupine
Vesele su vesele
Snehe i deklinae.

Tancale su tancale
Snehe i deklinae,
Pojele su pojele
Ruške i kupine.

Črne zube imale
Jesu od kupine;
Cielu noć su tancale
Doma niese bile.

Špotali su mamica
Snehe i deklinae
Tukli su ih japica
S trnem od kupine.

Vse su bile pisane
Od trneka šare;
Kaj su vsu noć tancale,---
Baš za to ne mare.

Zabile su zabile
I već se ne plaču
Kaj su bile pisane
Još i danas skaču.

Završetak u idućem broju
(Iz hrvatskog književnog mjesečnika
"Književnik", Zagreb, lipanj 1930.)

HRVATSKA ISKRA- Vaše zadovoljstvo

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Nova eksplozija u Sarajevu raznijela autobus

SARAJEVO, 12. kolovoza (Od Vjesnikova dopisnika) - Glavni bosansko-hercegovački grad nastavljaju potresati eksplozije. Najnovija se dogodila u noći između ponedjeljka i utorka na parkiralištu u sarajevskom naselju Mojmiilo. U zrak je odletio autobus švedskih registracijskih oznaka, vlasništvo Tahira Šelave iz Travnika. Stanari okolnih zgrada u Olimpijskoj ulici svjedoče da se najprije začula strahovita eksplozija, a zatim je izbio ogroman plamen koji je prijetio zahvatiti i stambene zgrade u blizini. Osim autobusa koji je potpuno uništen, oštećena su i druga vozila parkirana uz njega.

Glasnogovornica Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) Kantona Sarajevo Ljiljana Sakić potvrdila je da se eksplozija dogodila pola sata iza pomoći, no nije mogla priopćiti više detalja o događaju, navodeći da nije bilo ljudskih žrtava te da je policijska istraga u tijeku. Prema njezinim riječima, pripadnici Federalnog i Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo, uključujući posebnu ekipu protudiverzijske zaštite počeli su očevid u utorak u 8.30 sati, a ekipu za očevid predvodi zamjenik sarajevskog županijskog tužitelja Mirsad Trika. "Preuranjeno je govoriti o čemu se radi, a ako budu pronađeni tragovi, oni će biti upućeni na vještačenje", kazala je Ljiljana Sakić.

"Naš grad sve više podsjeca na Belfast. Živimo u strahu od toga gdje će se dogoditi sljedeća eksplozija. Zar nam sve ovo treba nakon onoga što smo prošli u ratu", kaže jedan Sarajlija koji se zatekao na licu mjesta.

Ova eksplozija je još jedna je u nizu sličnih incidenata koji su se posljednjih desetak dana dogodili u Sarajevu. Podsjetimo, bomba je podmetnuta pred kuću Hrvatice Spomenke Markulj u naselju Stup, pod automobil u vlasništvu kompanije "Stanić". Zatim je ručnim raketnim projektilom gađana kuća Hilme Selimovića, direktora i većinskog vlasnika Sarajevske pivovare. Eksplozivni materijal pronađen je i u najpopularnijoj sarajevskoj slastičarnici "Palmi" u naselju Hrasno, a ručna bomba je pronađena i u Šenojnoj ulici, u samom središtu glavnog grada, u neposrednoj blizini zgrade Županijskog suda.

U sarajevskoj policiji tvrde da intenzivno istražuju ove incidente, te da u

SRBIJA I CRNA GORA SPREMNA BESPLATNO KROZ BOSNU I HERCEGOVINU GRADITI AUTOCESTU

Autocesta u zamjenu za odbacivanje tužbe radi genocida

MOSTAR - Vlasti iz Beograda su navodno spremne besplatno izgraditi 100 kilometara koridora 5C ako BiH odustane od tužbe za agresiju pred Međunarodnim sudom pravde u Den Haagu, objavio je u utorak navečer TV BiH pozivajući se na neimenovane izvore. Ta je vijest objavljena kao udama u središnjem TV dnevniku. Politički analitičar Međunarodne krizne skupine u BiH Senad Slatina rekao je kako ne vjeruje da bi i jedan političar u BiH pristao na takve nagodbe, jer bi to značilo "političko samoubojstvo". "Izgradnja koridora 5C je ekonomski projekt koji BiH treba ostvariti korištenjem ekonomskog instrumentarija i financijskim pogodbama, a ne političkim ili sudskim kompenzacijama", kazao je Slatina za TV BiH. Prometni smjer 5C trebao bi povezivati Budimpeštu i hrvatsku luku Ploče. Vijeće ministara BiH od sada je o izgradnji dijela tog koridora koji bi trebao prolaziti kroz BiH prve kontakte imalo s privatnom bosansko-malezijskom tvrtkom "Bosmal". Prihvaćena je ponuda da ta tvrtka osigura početna sredstva nužna za izradu studije izvedivosti i projektnu dokumentaciju. "Bosmal" ima obvezu za četiri mjeseca osigurati 300 milijuna eura a ako u tome uspije, nastavili bi se razgovori o dodjeli koncesije za gradnju autoceste. (Hina 8.8.)

HDZ BiH kažnjen s dvadeset tisuća eura jer ometa ujedinjavanje škola

SARAJEVO, 25. kolovoza (Od Vjesnikova dopisnika) - Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini Paddy Ashdown kaznio je HDZ BiH zato što su predstavnici te stranke u tijelima Županije Srednje Bosne odbili provesti naputak o ujedinjenju školskih administracija u "školama pod jednim krovom". Naime, u tim se školama nastava odvojeno provodi po hrvatskom, odnosno bošnjačkom programu. HDZ BiH kažnjen je novčano s 40 tisuća konvertibilnih maraka (20 tisuća eura, odnosno više od 150 tisuća kuna), nakon što je 22. kolovoza istekao rok za ujedinjenje administracija u etnički podijeljenim školama.

Ako vlasti Županije Srednje Bosne nastave opstruirati naputak o ujedinjavanju školskih administracija do 29. kolovoza, HDZ-u će za svaki dan kašnjenja biti oduzimano novih 40 tisuća konvertibilnih maraka. To će mu se oduzimati od novca koji ta stranka dobiva iz županijskih, entitetskih te iz državnog proračuna. Možda će biti razmotrene druge mjere poput kažnjavanja općina koje su osnivači škola.

Ashdown je rekao u ponedjeljak da su čelnici HDZ-a Bariša Čolak i Dragan Čović još u petak obaviješteni da će stranka biti kažnjena nakon što istekne rok za provedbu naputka. "Srednjobosanska županija izdala je tek danas takav naputak. Moramo ga najprije proučiti i vidjeti ispunjava li uvjete", rekao je u ponedjeljak visoki predstavnik. Ukidanje segregacije u

rasvjetljavanju slučajeva sudjeluje poseban tim istražitelja. "Teško je reći jesu li eksplozije koje su se posljednjih dana dogodile u Sarajevu na neki način povezane. Sve opcije su moguće, ali za rješavanje ovakvih slučajeva treba vremena", rekla je glasnogovornica sarajevskog MUP-a.

Povodom učestalih slučajeva ugrožavanja sigurnosti u Sarajevu, predsjednik Federacije BiH Niko Lozančić zatražio je još početkom tjedna od federalnog ministra unutarnjih poslova Mevludina Halilovića poduzimanje energičnih policijskih mjera s ciljem zaustavljanja daljnjeg destabiliziranja sigurnosnog stanja. Te mjere, kako tvrdi Lozančić, moraju uključiti pojačano preventivno djelovanje policijskih snaga, intenziviranje mjera na otkrivanju počinitelja, zakonito procesuiranje izvršitelja, kao i njihovih nalogodavaca i organizatora.

Ministar Halilović sastao se u ponedjeljak s ravnateljem Federalne obavještajne službe Ivanom Vukšićem te ravnateljem federalne policije Zlatkom Miletićem, a oni su također ocijenili da su posljednji bombaški napadi u Sarajevu pogoršali sigurnosno stanje u glavnom gradu ali i cijeloj Federaciji, te su odlučili zatražiti konkretniju suradnju s državnim ministarstvom sigurnosti i Koordinacijskim timom za borbu protiv terorizma.

Ipak, veliko je pitanje koliko su policijske i obavještajne službe u BiH u ovom trenutku doista spremne ispuniti ozbiljne zadaće koje se pred njih postavljaju budući da ih potresaju unutarnji sukobi i brojne afere. Spomenimo tek bizarni podatak da u vrijeme možda i najgore eskalacije bombaških napada u glavnom gradu, lokalni MUP potresa grozničava borba oko dodjele činova. Posebno je zanimljivo da su najnoviji događaji postali predmet političkih razračunavanja između vlasti i oporbe koje se međusobno optužuju da stoje iza terorističkih napada. Vlast optužuje oporbeni SDP kako izazivanjem incidenata želi isprovocirati održavanje izvanrednih izbora, a s druge strane iz oporbe uzvraćaju da je politika aktualne vlasti zapravo dovela do postojećeg stanja, koje predstavlja raj za kriminalce svih vrsta, te da je to stvarni uzročnik eskalacije nasilja.. (Večernji list 6.8.)

Srbija prijeti BiH protutužbom za genocid

ZAGREB, 12. kolovoza - Ministar pravosuđa Srbije Vladan Batić pozvao je u utorak Bosnu i Hercegovinu da povuče tužbu za genocid i zahtjev za ratnu odštetu protiv Srbije i Crne Gore pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu. Najavio je da će, u protivnom, tom sudu priložiti opsežnu dokumentaciju koja dokazuje da je i nad srpskim narodom počinjen genocid za vrijeme rata u BiH, javila je agencija Beta. Batić je na konferenciji za novinare rekao da posjeduje dokumentaciju Odbora za prikupljanje podataka o zločinima protiv čovječnosti i međunarodnog prava, koji je prešao sa savezne na republičku razinu i sada je u nadležnosti njegova ministarstva. Objasnio je da će ta dokumentacija o ratnim zločinima biti prosljeđena Haaškom sudu za ratne zločine, kao i specijalnom tužitelju za ratne zločine u Beogradu, neovisno o tome hoće li BiH povući tužbu protiv SCG-a pred Međunarodnim sudom pravde. (Vjesnik 13.8.)

školama jedna je od obveza koju je BiH prihvatila nakon ulaska u Vijeće Europe.

Prema naputku o ujedinjenju, uspostavlja se jedna školska administracija. Predviđeno je da se nastava pohađa u istim smjenama, zajednički se koriste sportske dvorane, knjižnica... Time se smanjuju troškovi u 52 škole koji su dosad bili udvostručeni, a djeca i nastavnici razdvojeni prema etničkoj osnovi. Inače, problematičan je ostao još samo status gimnazije u Mostaru, no tu je riječ o tome koje će sve škole pod jednim krovom biti ujedinjene.

Predstavnici međunarodne zajednice tvrde da ujedinjenje neće ugroziti pravo hrvatske djece da se školuju na materinskom jeziku, što je navodno glavni razlog zašto se neke hrvatske strukture protive tome. "Ujedinjavanje znači postavljanje jednog ravnatelja, jednog upravnog odbora i jedne administracije. Nedopustivo je da takve škole imaju dvostruki broj čuvara i čistačica jer je to bacanje novca", izjavio je u Sarajevu voditelj misije OESS-a u BiH Robert Beecroft. Ashdown tvrdi da reforme neće utjecati na nastavu na hrvatskom jeziku, niti na program. Ocijenio je da je tim opstrukcijama HDZ ugrozio stanje u BiH i doveo u pitanje izradu studije izvodljivosti kao idućeg koraka na putu prema europskim integracijama.

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Netko će od vas, dragi moji čitatelji, reći ljeta je vrijeme godišnjih odmora, razbibrige i zašto izvlačiti neke "crne teme", nešto što i nije za čavrljanje, nešto što ne opterećuje - nije u domovini sve baš tako jedno, ružno, besperspektivno. Imate pravo, jer je još i gore.

Izlozi trgovina, robnih kuća, butik puni plještavila, raskoši, "styling" (kako se to kod nas voli reći) europski, svjetski. Kiosci koji nude tisak puni časopisa, revija, što tjednika, što mjesečnika, raskošnih, sjajnih naslovnica, rubrika punih bogatih društvenih zbivanja, atraktivnih revija, modno glazbenih fešti, filmskih, dramskih i sličnih festivala, ljetnih igara, brodovi i jahte, glamour do neba i još malo iznad. Raj na zemlji! (Jesam li vam već ispričala da je sigurno utvrđeno da su Adam i Eva bili Hrvati? Živjeli su u raju, a bili su goli i bosii!)

Dok tako razmišljam listajući neki blistavi časopis, upade mi u oči članak pod naslovom "Kome služe javna događanja u Hrvatskoj?". Novinarica se poput mene pita zašto javni ljudi ne odlaze na velika inozemna turistička putovanja, na genijalne kineske, meksičke, zapadno-američke ture, a imaju za to love. Pa nisu ljudi na to trošiti vlastiti novac (to će najvjerojatnije moći ostvariti u sklopu nekog službenog putovanja), kad primjerice možete besplatno ljetovati na račun kulture: "Biste li se iskeširali kad iz memljive unutrašnjosti odete se kupati i šminkati u Dubrovnik. Avionom potom letite do Pule. Ako je tamo dosadno još uvijek vrijedi pozivnica za Brijune... može se kombinirati i s unutrašnjosti: ribe s tartufima, fužima i ombulicima, i eva nas u Motovunu... možete se ići odmoriti i na neki festival, tamo ipak nema toliko gužve.

I onda vam je sasvim svedjedno što Brijuni nisu okupirani kao u blizoj i daljoj povijesti, što predsjednik države, premijer, predsjednik Sabora kao i dobar dio viđenijih i značajnijih političara i stranačkih prvaka ipak ljetuje na vlastiti račun ili kod prijatelja, obitelji, rodbine i znanaca.

Autorici spomenutog članka ne čudi što nije dobila akreditaciju za motovunski festival o kojem je željela pisati, ali se pita kako bi tek tamo mogao stići obični smrtnik, posjetitelj - filmofil ili ne. Možda to ne bi uspjelo ni vašoj Valentini, osim ako baš netko ne bi procijenio (iz te samozvane elite) mogućnost izvlačenja neke koristi.

Stotine i stotine tisuća ljudi u ovoj maloj, i kako to volimo reći, napaćenoj zemlji, svakodnevno se pita isto kome to služi, sva ta javna, glamurozna, snobovska, često iritirajuća i degutanatna događanja u zemlji siromašnoj, opljačkanoj, privatiziranoj? Običnim smrtnicima koji predstavljaju tri četvrtine ili barem dvije trećine populacije sigurno ne. Posebice ne onima zaposlenima u gospodarstvu. Zna se i zašto: ovih je vrućih dana, valjda za hlađenje, objavljen podatak o prosječnim plaćama za prvih pet mjeseci ove godine. Najniža mjesečna plaća je u kožnoj industriji - 1.975 kuna, u proizvodnji odjeće 2.159 kuna, u preradi drveta 2.345, u tekstilnoj industriji 2.431 kuna, u proizvodnji namještaja 2.592 kn (samo kratkoročni primjedba: Hrvati i dalje odlaze u Italiju, Mađarsku i Austriju po proizvode iz navedenih grana gospodarstva jer su domaći zbog cijena uglavnom nedostupni).

Najviši su prosjeci u zračnom prijevozu - 6.614 kn, u proizvodnji RTV i komunikacijskih aparata i opreme 6.223, u financijskom posredovanju 5.953 kn, u osiguranju i mirovinskim fondovima 5.882 kn.

Na nivou države prosječna plaća iznosi 3.372 kn. Umirovljeničke su udruge ovih dana opet sa zaprepaštenjem otkrile toplu vodu, izjavivši da 70% umirovljenika ima mirovinu ispod 2.000 kuna, točnije oko 1.700 kuna, što ih je ponukalo na ponovno podnošenje prijedloga Ustavnom sudu za donošenje odluke kojom bi se odredio način povratka duga umirovljenicima. Ako se sjećate to je još uvijek ona neriješena odluka iz 1998. godine donešena u korist umirovljenika nakon što je godine 1993. Vladinom uredbom ograničen rast mirovina. Umirovljeničke udruge ističu da bi, ukoliko će nezadovoljna umirovljenička populacija apstinirati na idućim izborima, to moglo ponovno dovesti na vlast HDZ što ne bi nikako bilo dobro jer ih je HDZ-ova vlast dovela u takvu ponižavajuću i bezizlaznu situaciju. Do 1993. visina prosječnih mirovina iznosila je 70% od prosječne plaće, a sada je taj postotak sramotnih 4% do 44%. (Spomenuh bih i ovih dana objavljen podatak da na pr. u Francuskoj nijedna mirovina ne smije biti manja od 85% zajamčene minimalne plaće koja iznosi 1.150 Eura (tj. cca 8.800 kuna - u našoj zemlji je minimalac 1.500 kuna, životni troškovi u oba zemlje slični).

Zašto sam sve to nabrojila? Potaknuo me na to članak iz "Nacionala" (možda ste ga i pročitali) u kojem je novinar poredao primanja hrvatskih biznismena počev od Franje Lukovića - predsjednika Uprave Zagrebačke banke u iznosu od 166 tisuća kuna, pa do onih bijednih 87 tisuća direktora "Konfeja" Darka Ostoje (nekadašnjeg DOMFOND). Tu je negdje i direktor Reiffeisen banke sa plaćom između 70-90 tisuća kuna. Jasno, sve je to mjesečno. Po menadžerskim i sličnim plaćama spadamo u Europu, jer su im

primanja poput onih u Francuskoj, Italiji i Njemačkoj. (I tu prestaje svaka sličnost.) Vratite se malo na onaj podatak o minimalnoj plaći u Francuskoj i onim našim prosjecima. Francuzi su nezadovoljni, a Hrvati ne bi znali gdje bi im bio kraj kad bi mogli dobiti takav 'minimalac'.

Odnos prema radniku je posebna priča: ponižavajući i bez griznje savjesti, smijem reći, diskriminirajući - do granica robovlasničkog sustava. Radnik je (čast izuzetcima) postao "res se moventus", stvar koja je kraće predodređena samo da puni džepove tih nazovi bogataša, poduzetnika tj. tajkuna. Neka se ne uvrijede menadžeri i poduzetnici među našim čitateljima, jer ovi domovinski stasali niokuda i niiz čega, nisu to postali po svojim zaslugama, još manje pameti, ne čak ni po onoj Titovoj floskuli "snadi se, druže", već po još prljavijem i nemoralnijem snalaženju u našoj privatizaciji (bez rada i novaca) omalovažavajući i ponižavajući radnike do granice izdržljivosti (u karlovačkim trgovačkim kućama žene, čije je radno vrijeme do 8 sati navečer, dolaze kući tek oko ponoći - bez traženja naknade ili slobodnih sati, dana) sa plaćom između 1.500 i 2.000 kuna za najmanje 12 sati rada na dan. Normalno, završena srednja škola se podrazumijeva. Svaki i najmanji propust kažnjava se negativnom stimulacijom i otkazima. Njihova bahatost i bezobzornost graniči sa bolesnim ponašanjima bolesnih umova kojima bi prije svega trebala hospitalizacija. U stanju su se hvaliti željenom stegom koju su uveli u "svoje" tvrtke, gdje se iscrpljeni radnici ne usude ići na bolovanje, a i porodijski je priča za sebe. Na godišnji se ide po "befelu". Neki se jedva izbore za sedam, osam dana, a subote, nedjelja se računaju radnim danom.) Nedodirljivi i Bogomdani (uvijek napominjem čast izuzetcima) svjesni da im nitko ništa ne može, zaštićeni i sustavom i zakonom kao lički medvjedi, šepure se iritirajući mase, a ako im se i slučajno nešto dogodi osigurali su sebe i svoje potomke generacijama unaprijed.

Pitate se zašto narod šuti? Zato što im je svih ovih desetak i nešto godina uništavano samopouzdanje, obezvrijeđen rad i prava, jer su ih oni bahati i nezasitni i k tomu još i nesposobni i menadžeri i poduzetnici indoktrinirali, bolje rečeno, filali floskulama da su radnička prava otišla zajedno sa samoupravljanjem i socijalizmom.

Pravo na život nije socijalistička umotvorina. Nije to ni pravo na zaradu, na plaću, na galeb, na godišnji odmor, na porodištvo, na spavanje. Čitala sam dokument jedne dobro poznate tvrtke u kojoj su se dvije dnevne stanke od po 10 minuta radi odlazaka na WC i ženskih fiziološko-bioloških potreba odrađivale jednom mjesečno subotom - bez evidencije i prava na plaću! Zaprepašujuće u današnje vrijeme, u pravnoj državi, u 21. stoljeću, ali istinito.

Već sam pisala o sličnim temama. Sada su me na to ponovno potakle ovoljetna događanja u našem brodogradilištu "Viktor Lenac" i ponašanje njihovog donedavno čelnog čovjeka, predsjednika uprave Damira Vrhovnika, koji je harao tom finom 16 godina i sada iz privatne svicarske klinike proziva Vladu i premijera, optužujući političare za propast brodogradilišta. Ministar gospodarstva, javno priznaje da je Vlada već pet puta spašavala "Lenac" i davala novac s kojim se je netko neodgovorno igrao. "Tako više neće ići!", poručuje ministar, a premijer dodaje "Vlada više nije krava muzara" Oporba se naslađuje, misleći si valjda: "Svatko ima svoga Kutlu!"

"Sapunica" se nastavlja.

Vaša,

Marina

NEKOLIKO POLITIČKIH STRANAKA I NEVLADINIH ORGANIZACIJA POTPISALO PLATFORMU O POLOŽAJU VOJVODINE U BUDUĆEM USTAVU SRBIJE

Vojvodani traže punu autonomiju

NOVI SAD - Nekoliko političkih stranaka i nevladinih organizacija potpisalo je Platformu o položaju Vojvodine u budućem ustavu Srbije kojom se traži puna autonomija za Vojvodinu. Među potpisnicima su i stranke dvaju potpredsjednika vlade Srbije, Reformisti Vojvodine Miodraga Isakova i Savez vojvodanskih Mađara Jožefa Kase, objavio je beogradski Radio B92. Platformu o punoj autonomiji Vojvodine nije potpisao Nenad Čanak, dodaje se u toj informaciji. Stranke autonomnaškog bloka predstavile su Platformom svoje viđenje položaja Vojvodine u novim ustavnim rješenjima. Riječ je o punoj autonomiji, koja prije svega podrazumijeva izvršnu, zakonodavnu i sudsku vlast u Pokrajini.

Predsjednik Skupštine Vojvodine Nenad Čanak nije se pojavio na sastanku u četvrtak navečer i nije potpisao dokument jer je, kako je ranije obrazložio, on "kao predsjednik ustavne Potkomisije za teritorijalnu organizaciju Srbije ne može potpisati dokument stranačkog karaktera. Jedan od potpisnika Platforme Jožef Kasa je rekao za B92 "kako ipak vjeruje da Čanak podržava dokument". (Većernji list 23.8.)

Hrvatska književnost

NAŠE SELO I NAŠI SELJAČKI KNJIŽEVNICI

Pišući o ovoj temi mislim, da je već samo postojanje seljačkih književnika u nas Hrvata dovoljan razlog, koji opravdava ovo pisanje i koji će suzbiti može biti čiji prigovor, što se piše o njima pod natpisom "seljački književnici", jer da tobože seljački staleži i književni talenat nisu dva spojiva pojma. No u ovoj je prilici važnije njihovo postojanje od njihove kvalitete ili bolje rečavši od mjere, kajom ih tko mjeri, jer kad su oni -- onakvi kakvi su -- već tu, kvaliteta će se po prirodi napretka sama od sebe pročitati i poboljšati. Kad njih uopće ne bi bilo, onda bi trebalo strepiti za budućnost hrvatske kulture, no budući da već postoje, valja samo žaliti što nisu bolji, i željeti da budu bolji. Prije nego se stigne na vrhunac, odakle se vidi cijelo obzorje, treba preći sve strmine, koje vode do vrha i na kojima počiva njegovo sljeme suncem okrunjeno.

Treba odmah istaći: kad bi se književnost naših seljačkih književnika ocjenjivala načinom i argumentima, kojima strogi građanski kritici ocjenjuju svoje pisce, onda bi ona dobrim dijelom ostala ispod nivoa, koji se mora dostići, da tko bude proglašen književnikom u građanskom smislu bez obzira na stupanj svoje nadarenosti. No i tu, kod gradskih kritika, ima više metoda, više ukusa i više škola, pa će jedan ili više njih mimoišavši nedostatak u postavljanju problema mali broj tema, skučenost fantazije, odsustvo psihologije itd., ipak priznati u njima književnika, samo s drugim interesima, s drugim kulturnim i staleškim krugom, s drugim pobudama, s drugim svrhom pisanja itd. Vidjet će naime, da je njihov hod -- odlučno i bez nakane, da se ikad više vrati natrag na niže -- usmjeren na više, onamo, gdje se nalaze ti, koji ih ne će da priznaju ili ih priznaju kroza zube. Jer oni vode sa sobom veliko mnoštvo svoje braće, koji napreduju polagano i samo u intervalima, zadržavajući se pri radu svojih ruku, koji je znoj za njih, a plod i blagoslov za druge. A nisu mnogo zakasnili za onima, koje žele dostići, oni -- orači nederute rose, hodači po negaženom snijegu i pjevači naših šuma, koje im se jekom odazivaju. Njihov govor već postaje jasan i onome, koji ga rodivši se u gradu nije nikad razumio, i onome, koji ga je rodivši se na selu, bio već zabravio. Isporedimo li naime naše književnike prije 50, 40, 30 godina, književnike koje je književna povijest priznala takovima, s današnjim našim seljačkim književnicima, vidjet ćemo, da je samo gornji broj godina u različiti življenja jednih i drugih kriv, što i ove današnje seljačke književnike službena školska historija ne vodi u svojem popisu i što će ih može biti konačno izostaviti iz računa. To je ujedno dokaz, da umjetnost kao i svu kulturu, stvarajući klase, koje se nepriznavanjem brane jedna od druge ili: koje ne priznajući tuđe hoće da istaknu vrijednost svoja.

Kako je došlo do toga, da je naše selo progovorilo svojim originalnim jezikom i da je postiglo uspjehe, kojima nema tako blizu primjera (no i ako ga ima, naše se selo opet ne treba stiditi), o tome dakle, kako je naše selo došlo do toga perporoda u kulturi i književnosti, ovdje ne ću govoriti, jer bi za to trebao segnuti i u politiku, kojoj u ovom članku nema mjesta niti mu je ona svrhom, a i zato, jer smo svi bili pratioci i suvremenici toga. No treba odmah poslije toga ograničenja na jednoj strani istaknuti na drugoj, da je naše selo u duši svojoj zdravo, da je nadareno i umno i moralno, kad ga je taj kratkotrajni prosvjetni rad od tridesetak-četdesetak godina mogao toliko dignuti, da se lati pera, i to ne u iznimkama, koje bi, da se to zbilo, zaista potvrdivale krivo mišljenje nekih, da je naš narod u svojim najširim slojevima nesposoban za samostalno kulturno stvaranje ili uopće ili još kroz dugi niz godina. Budući pak da se naš narod u cjelini kao narod odazvao tomu stvaranju, znači da je on u svojoj punoj širini počeo kulturno disati, misliti i pisati. Izražavati svoje misli javno, perom i govorom, to je prva i najvažnija potreba i oznaka kulturnoga čovjeka, kod kojega žeda za kulturom i saznavanjem istina nije manja od glada za kruhom. Pa kad dakle vidimo to i kod seljaka i kod radnika, onda moramo da priznamo i njima ono, čime se tako rado pred njima dičimo i što im tako rado odričemo, naime kulturu. Malo prije rekoh: da se samo koji seljak -- njih jedan ili dva -- javljaju perom u javnosti, vidio bih u tome. samo individualnu nadarenost i želju njihovu, da se izdvoje iz sredine, koju su umno i duševno prerasli i da se dokuče onih viših, gdje se traže školovanost, umnost i kultura prije svega, pa i prije poštenja i etike. No kako se naše selo javlja tako rekavši kolektivno, kako ono listom diže svoja srca prema svijetlu kulture, kao što je nekad dizalo u vis svoja blistava koplja bojna, valja zaključiti, da je to vlastita kultura našega sela, koja je vjerni odraz njegove duše i talenta i od koje u budućnosti očekujemo mnogo, poslije zasićenosti različitim tudim elementima.

Tko je potekao sa sela i tko ga poznaje (ne pozna naime sela svaki onaj koji se tamo i rodio), taj će znati, da je etičnost našega naroda duboka i da on ne zaostaje -- rekao bih -- ni za jednim evropskim narodom u tome. Možda će koga čitača zbuniti ta odlučna tvrdnja pa će pitati: A što znače oni

kriminalni slučajevi na selu? što one parnice? što ona ubijstva? -- Istina je, to su činjenice, koje u statistici, kod suhoga zbrajanja, govore otvoreno i jasno, no one kod ispitivanja psihologa i etičara gube svoju oštrinu, jer čovjek može biti sudski odgovoran, a da ipak nije prestao biti etičan. Što više, često baš najetičniji postaju žrtvama zakona i društvenih uređenja, jer je u životu zlo aktivnije i nasrtljivije od dobra, kojemu preostaje jedino samoobrana, a to se zbiva tako rekavši u podsvijesti društvenog organizma, kamo zakoni ne dosižu svojom površnom interpretacijom.

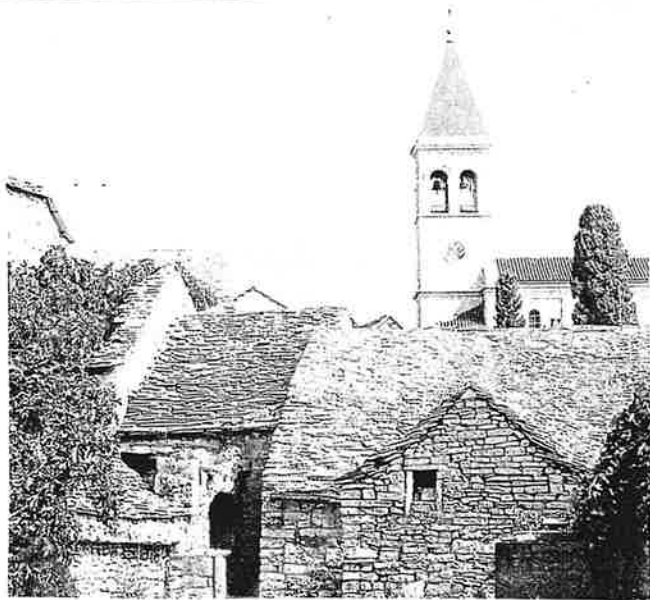
Hrvati su dokazali svoj osjećaj za etiku i socijalnu pravdu mnogim primjerima u svojoj povijesti, a osobito seljačkim bunama, koje nisu rijetke, premda laici znadu samo za bunu Matije Gupca. Njihov je motiv bio u prvom redu otpor protiv društvene nepravde ondašnjega doba i želja, da se odnos seljaka i vlastele postavi na čovječniju i pravedniju osnovu. Iz tih etičkih motiva proistekli su mnogi važni momenti u našoj prošlosti, pa i oni, za koje ne bismo na prvi pogled to ustvrdili. Čak bi se i ilirski pokret, a kasnije i jugosla-venski dao svesti na te motive, jer samo iz etički nadarenog naroda može nik-nuti ideja, da uzme novo ime, da bi se tako mogao približiti svojim srođnicima i da bi tako kao ubrzao hod historije, koja prema Mommsenu ide za ne-prestanim ujedinjavanjem. No tu se ne smije pustiti s vida, da je u svrsi historije ujedinjavati samo onda, kad prestanu djelovati različiti faktori, koji su prije razjedinjavali. Takvi faktori bili su nekad religija, socijalno porijeklo i drugi, a danas su nacionalni osjećaji, kulturne orijentacije, geopolitičke tendencije itd.

Listajući po četiri godišnjaka "Seljačke prosvjete" uvjerio sam se, da su ti isti motivi, naime u prvom redu izricanje etičkoga suda nad neetičkim zbivanjem u svijetu, bili pokretači pisanja naših seljačkih književnika. Miškina (Mihovil Pavlek), seljak i autor knjige pod simboličkim natpisom "Za svojom zvijezdom", u prvom je redu ideolog i programatist poniženih i uvrijeđenih, a tek je u drugom redu, a gdje gdje i vrlo malo, realizator tih osjećaja u strogoj umjetničkoj formi. "Može li se i smije li se čovjek, jedan čovjek, veseliti, dok drugi plaču" -- "da pridignu one pogažene, da oslobode čovječanstvo iz prljavih ruku" -- "moramo raditi na tome, da se čim prije ostvari Kristov program, da svi ljudi postanu ljudi i braća" -- "a ljudi još nijesu ljudi" -- eto ti općečovječanski i socijalni motivi vode Miškinu pri njegovu pisanju, a to su dublji i širi osjećaji od onih, u kojima se zrcali samo lična želja ili potreba. Ne može slavuj da opjeva tragediju svijeta -- veli dobro neki pjesnik, pa isto tako ne može ni individualist, pjevajući o boli ili radosti svoje ličnosti, da opjeva tragediju milijuna. Svaka Miškina crtica ili novela ima svoj program i svoju moralnu refleksiju, pa se tako on odozdo diže k cilju, kamo silaze mnogi građanski pisci iz svoje kule u oblacima, t. j. nastoji se umjetnost oživjeti socijalnim temama i sadržajem iz najobičnijeg miljea, koji je nekad bio prognan iz umjetnosti (Odi profanum vulgus et arceo). Sve su njegove tvorevine meditacije na postavljenu temu, a teme su opet uzimane iz seljačkog miljea, doživljavane u ratu samom ili pak u njegovu zaleđu. Pacifizam je osnovni ton meditiranja, a bol zbog ponižavanja čovjeka i želja, da se ljudi zbliže, najviši je i najčešći glas. No i ako postoji kod Miškine socijalna ideja i osjećaj za pravdom, nema da tako rečem političke ideje, t. j. oblika u kojem bi se to imalo oživotvoriti. Miškina naime zamišlja Prosvjetu kao ideal i ostvarenje boljega društva, ali previda, da i prosvjeđeni ljudi ratuju ne manje od neprosvjeđenih. Isto se tako ne može Kristovim programom doći do toga; da se svi ljudi osjećaju kao braća, jer je Krist naučao preziranje zemaljskih dobara, a u ljudi postoji osobita ljubav prema njima. Prosvjeta može da posluži samo kao sredstvo do cilja, a ne može da bude sama sebi svrhom. Odrediti pak Prosvjetu tu posrednu ulogu ne znači ujedno degradirati je, ne znači reći Miškini, da nije u pravu, već samo odrediti pravu ulogu Prosvjete, jer dosadašnje kulture nisu bile zamišljene na pismenosti širokih masa, već samo na klasnoj bazi gornjih deset hiljada, pa su zato i bile ekskluzivne, aristokratske, individualne.

Miškina piše još i rasprave, prigodne članke i lirске pjesme. U pjesmama je disponiran posve drukčije nego u svojim proznim stvarima.

Mihovil Pavlek Miškina

Grohote - gospodarske kuće i crkva

sreću u glasu gosp. Bezića: pričao mi je o tome kad su smokve zrelile, dolazile su ptice "volici" na smokve. Djeca i momci bi pripremili jednu vrstu zamke, tzv. "svilo" (iz žica kišobrana), pa su se volici uhvatili u tu zamku. Kako kaže gosp. Bezić: "To je bila fešta, kad smo priredili volice" Jeli su ih popržene na vatri ili rižot. Jasno, i ova se hrana jela tek oko 2 mjeseca, u kasno ljeto, jer vrijeme zrijenja smokvi nije dugo. Vjerojatno u to doba nastala je i ova pjesma:

*Veseli volici, kad se smokve beru
A kad se oberu, po ždračan se veru.*

U ljetu, priča dalje, gosp. Bezić, Šoltani su hvatali male ribice "gavune" ili "girice", pa bi majke kuhale od njih brudet s groždem. Ovo se jelo žlicom, dodala bi se k tome blitva. "To je bila glavna i prava fešta", govori gosp. Bezić, uz široki osmijeh!

Grohote - kapelica u zidu

Pred mnogo, mnogo godina (Bože, kako vrijeme brzo ide) bila sam, kao djevojčica na Šolti. Tamo sam provela nekih dva tjedna sa Dječjim zborom zagrebačke televizije (kažu da sam kao malo dijete dobro pjevala). I danas se sjećam hladna Nečujima, (jer tamo smo bili), bistrog i hladnog mora, dugih večeri, prekrasnih zalazaka sunca. U sjećanju su mi lijepi dani provedenih tamo - meni, koja sam provela tamo tek kojih dva tjedna! Zamislite onda kako se osjećaju oni koji su tamo rođeni, a morali su napustiti svoje rodno mjesto, jer kruha nije bilo! Grohote su rodno mjesto gosp. Bezića, tamo je proveo dio svog djetinjstva, do svoje 11. godine, i onda otišao u Split u školu, pa dalje u Dubrovnik, pa onda nešto kasnije za El Shatt, iz kojeg je nakon samo tri dana pobjegao sa 10-oricom mješтана, Englezi su ih odveli na Crveno more, pa u Aleksandriju, Jeruzalem, onda za Italiju, pa za Kanadu. Dugačak životni put, no uspomene na ono posebno lijepo - djetinjstvo na Šolti - ostaje i dalje u srcu čovjeka, koji nikad nije zaboravio svoje rodno mjesto, i stalno ga pomaže. Čak mu je i supruga Šoltanka porijeklom, no nije

rođena na Šolti. Posebno se gosp. Bezić sjeća svog prvog "povratka" na Šoltu. Pričao mi je: "Kad sam došao na Šoltu 1969. godine, to je bilo prvi puta nakon što sam ju napustio 1943. godine. Punih 26 godina! Kad sam se iskrcao sa parobroda, spustio sam se u žalo, ušao u more,... To je bilo pri kraju studenog. Hladno... Morem sam si oblio lice i ruke, smočio noge i cipele. Šoltani me gledahu..."

Kad sam došla po "malo" materijala, dao mi je toliko toga da bih knjigu mogla napisati, a imamo samo dvije stranice! Zato mi dozvolite da se samo malo poslužim materijalom gosp. Bezića, jer zaista je interesantan. Na Šolti se izdaje godišnjak "Baščina", koja je prepuna interesantnog materijala. Tako na naslovnoj stranici Baščine br. 7 stoji slika kapelice, uzidane u zidu. Po riječima gosp. Bezića, na Šolti su i danas tako kapelice uzidane u zidovima. Na Šolti su bila u prošlosti (jer tada je bilo dosta djece i mladih) mnoga društva: muzičko društvo "Olinta" (koja još postoji), "Orlovi", "Mladenacki napredak" (križari), folklorasi (poznati šoltanski plesovi su pržunera, spaso, kvadrilja, podcvit i drugi), tečajevi šivanja i vезenja, okupljali su se u bratovštine itd. Taj mali otok dao je čak 16 što poznatijih, što manje poznatih slikara! No jedan od najpoznatijih poslova koje su radili Šoltani bio je "japjenje" (vapjenje). (Govor Šolte je potpuno drugačiji od govora Brača ili Splita, dosta težak za razumijevanje nas sa kopna). U "Baščini" br. 9 ovako piše:.... Zapravo svaka japjenica mora jemat dušnik - odušak kroz koji izlazi dim, a isto tako i uliza zrak. Na zaudobite, ako vas "vrag natanta" izgradi japjenicu, morate je užgat s blagoslovenjima fulminima (šibicama), i morate je oškropit s kršćenom vodon, a ako van je pri ruci suhoga lišća iz brimenca od Božjega dana, morete i to lišće koristit za užgat japjenicu. Prin nego je užgete, morate maknut križ s parapeta (vrha). I još ništa, ako vas kuriožitada odvede vidit japjenicu u žegu (naravno ako je kogod izgradi), ne zaudobite, gvardiju triba pozdravit s faljen Isus. Triba gvardiji reč: dobra sriča, dobri judi. Ne odite prazni ruk, vaja gvardiji čago donit, makar boksu duvana....

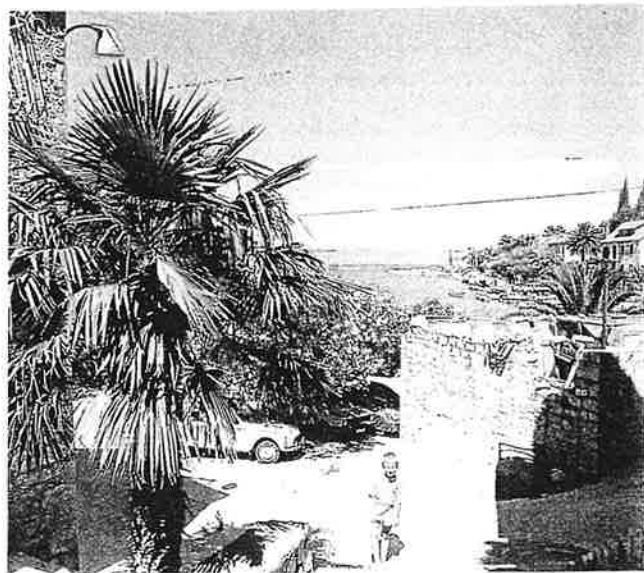
I pri kraju članka, progovorimo koju i o običajima na Šolti: kumstvo je slabije nego ženidbena veza, ali je jača od običnog poznanstva. Na Šolti ako kumče ostane bez roditelja, dužnost je kuma da materijalno uzdržava ili dovede kumče u svoju kuću. Ili recimo, relativno je česta pojava da muškarac dolaskom u ženinu kuću dobije kao nadimak ženino prezime, koje kasnije potpuno istisne osnovno prezime roda. Pa kad smo kod prezimena, pogledajmo od kuda dolazi prezime "Bezić". Po pisanju don Frane Bilića, poznatog arheologa, to prezime dolazi od riječi "beg", "begić", - Bezić. Dr. Rubić smatra da dolazi od arbanaske riječi "Bez" značenja "željezni obruč", jer predaja govori da su Bezići došli na Šoltu iz Kotora, a druga predaja govori da su bili kovači, a on tada nije znao da su Bezići već 1442. godine opstojali u Bihaću. Međutim, jedna tvrdnja je da riječ "Bezić" dolazi od riječi "Bez", koja kod Bosanaca znači "svileno platno", jer su valjda Bezići u Bihaću bili tkalci. Rodoslovlje imena Bezić na otoku Šolti potječe od 1668. godine.

I još jedan podatak: po riječima gosp. Dušana Bezića, osim par policajaca, svi Šoltani su uvijek bili SAMO Hrvati.

I došli smo do kraja, iako bi mogli danima pričati o Šolti i njenoj ljepoti. Hvala, gosp. Bezić na vremenu i sjećanjima, a mi se, dargi čitatelji vratimo na sam početak ovog članka i zamislimo se nad riječima pjesnika, don Ante Škoblj, župnika iz Gornjem Selu. Jer....

*U početku stvori Bog Šoltu
i Duh Božji lebdješe nad njom.....*

Valentina

Stomorska - pjaceta

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

Kultura

JOSO ŠPRALJA U FOTOKLUBU SPLIT

Joso Špralja kao fotograf nije ni izbliza poznat ni priznat koliko zaslužuje. Jedan od razloga je njegovo dugo izbjivanje iz domovine. Drugi je razlog taj što je fotografija tek jedna od Špraljinih djelatnosti. Naime, Josko Špralja je napravio istaknutu karijeru kao pjevač, do te mjere da je svojedobno imao svoj show na kanadskoj televiziji. Nastupao je na raznim mjestima i zabavljao ugledne goste po elitnim hotelima, među njima i Salvadora Dalija koji mu je darovao vrijedni stari misal. Također, ovaj Dugootočanin je stekao reputaciju u Kanadi i kao cijenjeni ugostitelj. Špraljina fotografija zasad ima veći odjek u Zadru u kojem je imao samostalne izložbe i gdje je nagrađen na Međunarodnom trijenu fotografije "Čovjek i more".

Izložba Špraljinih fotografija je u rasponu '53. do '58. koja se odvija u splitskom Fotoklubu, vrlo dobra prilika za splitsku javnost da se upozna s ranim opusom ovog umjetnika. Izložba More donosi prizore iz malomišćanskog ribarskog života. Špralja u gusto zasićenim tonovima prikazuje karakteristične genre scene pokazujući sigurno vladanje kompozicijom i zakonima kadra. Za razliku od drugog dijela izložbe, na kojem dominiraju izolirani portreti, u prvom dijelu izložbe, s prikazima iz ribarskih mjesta, svaki detalj ulazi ravnopravno u kadar, zbog čega su te fotografije "guste" s podacima. (...) (Slobodna Dalmacija, 12. 8.)

GRISIA OKUPILA 300 SLIKARA

Rovinj ima svoj Montmartre, starogradsku Grisiju, najslikarskiju ulicu u zemlji koja se već 36 godina svake druge kolovoske nedjelje pretvara u veliku galeriju pod vedrim nebom. Tako je i jučer (10.8.), u organizaciji Zavičajnog muzeja grada i Likovne kolonije, od Balbijeve vrata na ulazu u stari grad, do crkve Sv. Eufemije svoja djela izložilo blizu 300 izlagača, od poznatih i priznatih umjetnika kao što su Lj. Škrnjug, V. Brešić, B. Mascarelli, S. Vuličević, M. Brajnović, P. Goll do J. Skorup-Krmet koja je jučer kao živa pokretna galerija svoja djela "prošetala" Grisijom, noseći ih na sebi, ili niza samoukih slikara po vokaciji i brojne djece, među kojim su svoj kutak imali i štitenici "Rovinskog sunca" - centra za brigu o zlostavljanoj djeci i majkama. Bila je to prava jednodnevna slikarska republika i umjetnički hepening na rovinskim starogradskim ulicama u kojem je sudjelovalo desetak tisuća posjetitelja. Stručni sud dodijelio je nagrade ovogodišnje Grisije. Tradicionalna prva nagrada - pršut - otišla je u ruke T. Bičić, dok je sir sinoć na zatvaranju uručio D. Rapaiću. Nagrada Zavičajnog muzeja pripala je D. Stipanović, dok je nagradu za primijenjenu umjetnost ponijela D. Stipanović. Dodijeljeno je i devet otkupnih nagrada sponzora Grisije. (Večernji list)

SJAJAN KONCERT PAVICE GVOZDIĆ

Dobitnica nagrade Osorskih glazbenih večeri za 2002. godinu, primadona glasovira Pavica Gvozdić, stalni gost Hrvatskog glazbeno-scenskog festivala, priredila je recital u petak, 8. kolovoza u bivšoj stolnici Marijina Uznesenja, kao 14. koncert ovogodišnjeg Festivala.

Prvi dio recitala ispunile su dvije sonate Ludwiga van Beethovena. Obje su Beethovenove sonate izvedene uz visok opseg izvodačke napetosti, tako da je taj napon djelovao očaravajuće, a ujedno zračio mirnoćom vrhunske ugođnosti i ljepote donosa glazbenih misli velikog skladatelja. U programskom dodiru s Beethovenom svaki će skladatelj biti u kušnji. Praizvedba skladbe "Za Pavicu", iskusnog hrvatskog skladatelja Stanka Horvata, na početku drugog dijela programa, koji je pišući djelo za virtuozu, pijanisticu kojoj kliče: "Pavica je jedinstvena, neponovljiva", ovim djelom otklonio rečenu opasnost, napisavši glasovirski pitko djelo u habitusu modernog izraza, s nadahnućem što ga jednako zrcali sama glazba, kao i tekst pridodan kao objašnjenje njegovog ushićenja umjetnicom, koja je sav svoj život podredila glasoviru s najvišim umjetničkim stremljenjima.

Završetak koncerta Pavice Gvozdić pripao je dvojici ruskih skladatelja. Bila je to, kao predzadnja točka prekrasna Sonata-fantazija za glasovir br. 2 op. 19 Aleksandra Skrjabina. Romantičko ozračje sjajnog pijanizma Pavice Gvozdić nastavilo se unutar zadnje točke od šest preludija Sergeja Rahmanjinova. Ljepota dugačkog ljetnog koncerta produžila se nizom program primjerenih, jednako sjajno izvedenih dodataka. (Vjesnik)

KONCERT MONIKE LESKOVAR

U romantičnoj atmosferi Malog rimskog kazališta 1. kolovoza je u pulskom Kaštelu nastupila poznata violončelistica Monika Leskovar. Unatoč prohladnoj noći, dvjestotinjak ljubitelja njezina umijeća uživalo je u dvosatnom koncertu u sklopu bogatog programa 4. međunarodnog Histria festivala. Kraj koncerta mlade violončelistice popraćen je burnim pljeskom. (Večernji list)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 124, 01. IX 2003.

SLOBODAN ULAZ U MASONSKU LOŽU

Do kraja prosinca svaki posjetitelj izložbe o osječkoj slobodnozidarskoj loži Vigilantia, tj. Budnost, moći će osobno ući u masonsku ložu. Naravno, radi se o rekonstruiranom unutrašnjem izgledu lože na čijem se podu nalazi šahovsko opločenje. Posjetitelji mogu vidjeti i stol Velikog majstora, pregaču, mačeve, čekiće, šestar, dakle prepoznatljive simbole masonstva. Osim same lože, publiku čeka i soba izgubljenih koraka, tj. predvorje svakog slobodnozidarskog hrama, te soba pripreme za sam ritual koji je vrlo zorno prikazan i u Mozartovoj "Čarobnoj fruli".

Autori izložbe Grgur Marko Ivanković i Ante Grubišić odlučili su izložiti oko četiri stotine predmeta, sakupljenih u Hrvatskoj i inozemstvu, pogotovo u Budimpešti. Za postav intrigantne izložbe zadužen je Željko Kovačić, koji je osmislio i tzv. Bijeli stol, mjesto gdje su se slobodni zidari okupljali nakon svakog ritualnog rada lože i to pri profanijim poslovima, pri jelu i razgovoru.

Osim izložbe, koja obuhvaća 200 četvornih metara muzejskog prostora, zainteresirane za masonstvo čeka i opsežan katalog u kojem se može saznati da je slobodnozidarska loža u Osijeku osnovana još 1773. godine. Izložba kao i katalog prati povijest masonstva u Osijeku, industrijskom i kulturnom središtu, sve do zabrane slobodnog zidarstva zbog fašističkog pritiska 1940. godine. (...) (Večernji list)

RETROSPEKTIVA IVE DULČIĆA

Glavna ljetna likovna atrakcija u Zagrebu bit će dosad najveća retrospektiva slika, ulja, crteža, akvarela hrvatskoga slikara Ive Dulčića (1916.-1975.) koja se otvara 31. srpnja u Modernoj galeriji. Velebno je to podsjećanje s gotovo 350 radova nastalih od 1941. do 1975. koje je obradio Igor Zidić želeći aktualizirati izuzetan opus dubrovačkoga umjetnika koji je svoj neprijeporan talent stavio u službu prakse koja nije robovala konvencijama, pobunila se protiv socrealizma. U duhu kršćanske i humanističke tradicije upravo je Dulčić bio umjetnik koji je uz pitanja slikarstva i majstorstva svih tehnika usvojio i pitanja savjesti i siromaštva. Bljesnut će na izložbi sakralne teme - Krist, Posljednja večera, Križni put, freske i vitraji. (Večernji list)

MOTOVUN ODAJE POČAST RELJI BAŠIĆU

Na ovogodišnjem Motovunskom festivalu proslavljen je zlatni jubilej Relje Bašića, uglednog kazališnog, filmskog i televizijskog glumca, koji je svojim ulogama obilježio hrvatsku kinematografiju. Bašić je debitirao ulogama u filmovima "Kameni horizonti" Šime Šimatovića i "Koncert" Branka Bauera i prije nego što je počeo studirati glumu. Najviše je priznanja pobrao za ulogu u intelektualnom profinjenom filmu s urbanom temom "Rondo" Zvonimira Berkovića, a najveću slavu i popularnost stekao je kao Gospodin Fulir u "Tko pjeva, zlo ne misli" Kreše Golika. U Bašićevoj međunarodnoj filmskoj karijeri važna je bila činjenica što govori pet stranih jezika pa je nastupao u velikom broju inozemnih filmova i koprodukcija, čak i više nego što je radio u domaćim filmovima. A može se pohvaliti suradnjom s velikim imenima svjetskog filma poput Petera Ustinova, Orsona Wellesa, Kenetha Branagha, Richarda Burtona i drugih. Dodjela nagrade za životno djelo samo je nastavak tradicije koje Motovun odaje od prvoga festivala hrvatskim umjetnicima za njihov pedesetogodišnji rad na filmu, a među prvima su ju dobili Branko Bauer, Vatroslav Mimica i Tomislav Pinter. U povodu ovogodišnjega slavlja Relje Bašića publika će pogledati film "Miliuni na otoku" Branka Bauera snimljen 1955. godine. (Vjesnik, 31.7.)

Oliver imao manji moždani udar!

SPLIT - Srca brojnih obožavatelja stegnula su se kad su čuli da je naš popularni pjevač Oliver Dragojević zbog lakšeg moždanog udara završio u splitskoj bolnici.

No, vijesti koje nam je poslao ravnatelj Odjela neurokirurgije KB-a "Firule", mr. dr. Miro Jurinović, jako su dobre. - Kod Olivera se radi o prolaznom grču krvnih žila, stanje mu je povoljno, dobro se osjeća i u petak bi trebao biti otpušten iz bolnice. Njegov slučaj više je neurološki, ali je smješten na našem odjelu jer su ovdje uvjeti, što se tiče klimatizacije, malo bolji. Sve ovo što se Oliveru dogodilo jasna mu je poruka da mora smanjiti gas. Tempo kakvim on živi teško je izdrživ, čini mi se da će morati malo više računati povesti o sebi - rekao je mr. dr. Jurinović. (Večernji list 8.8.)

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

Zanimljivosti

SLAVODOBITNIK ALKE - MARIO ŠUŠNJARA

"Bili smo nevjerojatno mirni, i ja i moj konj Faust II." - kazuje 25-godišnji apsolvnt Ekonomskog fakulteta u Zagrebu čiji se život promijenio onog dana kada ga je otac Ivan doveo na sinjski hipodrom.

Kada je slavodobitnik 288. sinjske alke Mario Šušnjara u nedjelju na večer u osobnom vozilu prošao most na Cetini, noseći svojoj obiteljskoj kući u Vedrine slavodobitnički plamenac hrvatske trobojnice, koji se vijorio na koplju što se uzdizalo kroz otvor na krovu vozila, prolazio je kroz špalir Triljana koji su pozdravljajući svog viteza užarili dlanove. Kako i ne bi kada je to prvi slavodobitnički plamenac pristigao u triljski kraj poslije pola stoljeća, a prvi put u svojoj povijesti albarskog slavodobitnika u liku plavokosog viteza Marija dobila je vedrinskih loza Šušnjara.

U kući Šušnjarih, oca Ivana, dipl. ekonomista, i majke dr. Vesele, liječnice, koji uz Mariju imaju još kćerku Ivanu, odnedavno profesoricu španjolskog i talijanskog jezika, u nedjelju na večer bilo je kao u košnici. Stizale su stotine čestitara, rodbine i prijatelja, koji su junaku Mariju željeli stisnuti junačku desnicu i podijeliti radost s njim i njegovima. Na Mariovo slavlje u obiteljskom domu stigli su svi alkari i gotovo svi albarski momci, te cijela albarska uprava i Časni sud. Došli su i političari koji su Mariovu pobjedu vidjeli iz svečane albarske lože, generali i drugi, a među najdražim gostima obitelji bio je don Stipe Ljubas, triljski (i vedrinski) župnik i dekan Cetinskog dekanata, koji je Mariju prije polaska na nadjeljno nadmetanje ulio duhovni mir i zazvao na njega Božji blagoslov. Pršuta, sira, pečene janjetine i odojka potrošeno je u nevjerojattim količinama, a o vinu, pivu i sokovima da se i ne govori. Bila je to gozba koju će triljski kraj pamtit i prepričavati dugo, ako se Mariju ne zalomi pa u Vedrine donese drugi, slavodobitnički plamenac. U toj nevjerojatnoj gužvi s Mariom i njegovim albarskim momkom Darkom Bogdanom uspjeli smo razgovarati "na refule".

Jednostavno mi se sve poklopilo. Prije početka nadmetanja osjećao sam nevjerojatni mir, a miran mi je bio i konj Faust II. Bio je to, očito, naš dan. Ciljajući, u prve dvije trke vidio sam "sridu". Imao sam veliko samopouzdanje. U trećoj trci, kada je Ante Runje sa pet punata promašio, startao sam bez kalkulacija, s jedinim ciljem da pogodim albarsku metu. U tome sam uspio - kazuje 288. albarski slavodobitnik.

Taj 25-godišnji apsolvnt Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, koji će u rujnu na posljednji preostali ispit, a potom ga još čeka diplomski, zračio je srećom, naročito kada su mu došli čestitati njegovi prijatelji među kopljanicima, mladi "albarski lavovi".

- Ante Runje, Nenad Marić, Ivo Zorica, Ivica Filipović Grčić i ja smo nerazdvojni prijatelji, zajedno smo sve slobodno vrijeme, a na albarskom trkalištu smo "ljuti neprijatelji". Jednako kao ja, moja obitelj i moj albarski momak, oni se vesele i raduju mojoj pobjedi - veli Mario.

Darko Bogdan postao je albarski momak 1997., iste godine kada i Mario alkar. Na Mariov prijedlog da bude upravo njegov albarski momak, nije se dvoumio, a pokazalo se da nije ni pogriješio.

- Prve godine Mariova albarskog natjecanja, na 285. alci, osvojio je dva trofeja, Baru i Čoju, i to sa po tri pogotka "u sridu", a, što je bilo još važnije, osvojio je simpatije gledatelja - ističe Darko i u nastavku opisuje svoje raspoloženje na trkalištu: Kada alkar pogodi "u sridu", njegov momak je neopisivo ponosan i sretan. Srce lupa, adrenalin raste. Zahvaljujući Mariovoj čvrstoj desnici i izoštrinom oku, ja sam imao zadovoljstvo taj osjećaj doživjeti puno puta.

Najveću "krivicu" što je Mario Šušnjara postao vrsni alkar snosi njegov otac Ivan. Živeći u Šibeniku, vodio je Marija na sportske priredbe i poticao sina da se bavi sportom. Mario je na očev nagovor probao u nekoliko sportova, ali sve je bilo uzalud dok ga jednom nije doveo na sinjski hipodrom. Otada se Mario nije micao od konja. Kao osnovnoškolac, svaki vikend provodio je s konjima i na konjima. Da bi bio što više na hipodromu, odlučio je srednju školu pohađati u Sinju pa mu nije teško palo što je on sam živio u Vedrinama, a ostali članovi obitelji i dalje u Šibeniku. Mario je sebi postavio cilj postati alkarom. To je ostvario, a na 288. sinjskoj alci slavodobitno se zlatnim slovima upisao u anale Sinjske alke.

(Slobodna Dalmacija, 6. 8.)

UTRKA LAĐA NA NERETVI

"Prvaci smo, nek se zna, maratona lađama, nek vijore zastave, prvaci smo Neretve", pjevali su lađari Komina i Rogotina, koji su istodobno uveslali na cilj u Pločama postavši tako apsolutnim pobjednicima maratona lađa "Neretva 2003", dok su iz ruku predsjednika Republike Stjepana Mesića i premijera Ivice Račana, na velikoj svečanosti na pločanskoj rivi, primali 27 kilograma težak štit kneza Domagoja.

Oni su lađarsku rutu, dugu 22 kilometra, od Metkovića do Ploča izveslali za 2 sata i dvadeset minuta, čime su stekli naslov nepobjedivih neretvan-

skih gusara, koji će narednu godinu dana čuvati Domagojev štit, čast i ponos neretvanskog maratona lađa, koji je, svjedoci smo, već odavno prešao granice naše zemlje. Drugi, nedugo iza pobjednika, tek slabiji za nekoliko zaveslaja, na cilj su stigli lađari ekipe Donjani Donji.

U grčevitom srazu s Kominjanima i Rogotinjanima nisu uspjeli sačuvati prošlogodišnju pobjedu. Međutim, Donjani misle da fizička spremnost nije presudila na maratonu, već konstrukcija i dimenzije lađa Komina i Rogotina, pa su natjecanje ocijenili neregulanim. Njihov predstavnik Mario Sršen odbio je primiti brončani štit i znak protesta, a sve je prokomentirao riječima da je maraton "umro u Pločama".

Ipak, ako se izuzmu slična pojedinačna nezadovoljstva među lađarima, maraton je nesumnjivo postao turističko-zabavna atrakcija, što potvrđuje nazočnost brojnih uglednih gostiju, predsjednika i premijera, ministara, saborskih zastupnika, čelnika gotovo svih političkih stranaka u Hrvatskoj.

Cestitajući lađarima na velikom uspjehu, premijer Račan i predsjednik Mesić posebno su istaknuli primjer pobjedničkih ekipa, što dolaze iz dva susjedna sela, koje su unatoč "malomišanskom" antagonizmu uspjeli pokazati zajedništvo odlučivši istovremeno uveslati na cilj.

Njihovo zajedništvo i odlučnost mogli bi biti primjer za odnose na državnoj razini, dometnuli su u šali. Predsjednik Mesić je ovom prigodom obećao da će poduprijeti ideju organizatora, Udruge lađara Neretve za izgradnju novih jednakih neretvanskih lađa, koje će ostati budućim generacijama. To bi ujedno bio i poticaj očuvanju tradicionalne neretvanske lađe, bez koje u močvari i riječnim rukavcima nije bilo moguće živjeti, a danas je, na žalost, uzmakla pred novim i modernim tehničkim dostignućima.

Ipak, maraton lađa otrgnuo je zaboravu i iz mulja izvukao tradicionalno neretvansko plovilo - lađu, koje, zahvaljujući neumoljivim neretvanskim lađarima, živi danas. Stoga gotovo proročki zvuče stihovi lađarskog pjesnika Denisa Batinovića Pekme koji kaže: "Neće više školjke, alge prekrivati tvoje tilo, neće više sunce žarko doživat te mило, srce brže stat će kucat kada te vide u tvom sjaju od zaborava ukradena, pristupak tvoj te čeka."

(Slobodna Dalmacija, 11. 8.)

OMANSKI SULTAN STIGAO U DUBROVNIK

Omanski sultan Qaboos bin Said Al Said sa svojom mnogobrojnom pratnjom stigao je u subotu u Dubrovnik. Nešto prije 15 sati jedan manji zrakoplov kao prethodnica te dva privatna jumba 747 u bojama sultanata Oman, s ukupno oko stotinu putnika, uglavnom članova omanske vlade, sletjela su u dubrovačku zračnu luku, odakle je kraljevska svita luksuznim automobilima krenula prema dubrovačkim hotelima, odnosno prema megajahnama sultana Qaboosa na vezu u gruškoj luci. Po izlasku iz zrakoplova sultan Al Said, koji se u javnosti nikad ne pojavljuje bez turbana, čak je okupljenim novinarima mahnuo u znak pozdrava.

Sultana Qaboosa i njegovu pratnju, kako je to običaj na svim njegovim putovanjima, i u Dubrovniku su po izlasku iz zrakoplova među brojnim luksuznim automobilima dočekali njegovi mercedesi i bentlayi, inače smješteni u garaži njegove megajahte Fulk Al Salamah koja ima i hangar te palubu za slijetanje helikoptera. Jahta Fulk Al Salamah prateće je plovilo jahte na kojoj boravi sultan Qaboos i duga je 136,33 metara, dok je jahta Al Said (103,8 metara duga) ploveća sultanova rezidencija te oba plovila opslužuje ukupno tristotinjak članova posade. Dio gruške luke u kojemu su megajahte na vezu više od tjeđan dana iznajmljen je sultanu, kako se nagađa, za oko milijun eura, te je u tu zonu moguće ući jedino uz posebnu dozvolu.

(Slobodna Dalmacija, 10. 8.)

Akcija "Hvala ti, moj dobri anđele" dobila 100.000 kuna

Humanitarna akcija Moj dobri anđele, koju je prije mjesec dana s dvadesetak estradnih zvijezda pokrenuo Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida (HSUTI), od Gradskog je poglavarstva ovih dana dobila 100.000.kuna potpore. Cilj je projekta osnovati pri HSUTI-ju tzv. tihi fond u koji će se prikupljati sredstva za uklanjanje arhitektonskih barijera što će invalidima omogućiti lakše kretanje po gradu, lakši prilaz mjestu stanovanja, kretanje po stanu i zgradi... U prvoj fazi takve probleme valja riješiti kod stotinjak najtežih slučajeva. Pokrovitelji akcije su Ministarstvo za obrt, srednje i malo poduzetništvo, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo te Poglavarstvo Grada. Kako su nam rekli u HSUTI-ju, televizijske i radijske postaje počele su emitirati spot i pjesmu autora Nene Ninčevića i Mire Buljana »Hvala ti, moj dobri anđele«. Izvodi ih hrvatski Band Aid Dobri ljudi, a sudjeluju i osobe s invaliditetom.

Cilj je pjesme, naglašavaju u Udruzi, rušenje barijera u glavama sugrađana, odnosno predrasuda kako su invalidi osobe koje zbog svojeg hendikepa ne mogu biti korisne društvu. »To nije točno, jer možemo biti jednaki drugima, ako nam se stvore dodatni uvjeti«. U promociju projekta uključeni su i tiskani i elektronski mediji a u akciju će se i dalje uključivati osobe iz društvenog i javnog života, političari, liječnici i drugi. (VJESNIK 7. kolovoza)

Prošetajmo Hrvatskom....

Mojim očima i srcem

U početku stvori Bog Šoltu

I Duh Božji lebdješe nad njom.....

(dio recitala "Božja Šolta")

To su početne riječi recitala župnika iz Gornjeg Sela, na Šolti, o postanku tog prekrasnog hrvatskog otoka, a i naš Oliver pjeva u jednoj od svojih pjesama "kroz ponistre se vidi Šolta"... posebno za vrijeme pune mjesečine. Prekrasan je to otok....Danas posjećujemo ovaj pravi dalmatinski otok, udaljen od Brača 700 metara, a od Splita 9 nautičkih milja. Male je površine, tek 58,9 četvornih kilometara, dugačak 19 kilometara, a najveća mu je širina 4 kilometara! Nakon jednog vrlo interesantnog razgovora s gosp. Bezićem, odlučila sam posjetiti ovaj otok, no o pravom razlogu ovog članka nešto malo kasnije.

Što govore knjige o ovom otoku: otok je jednolično brežuljkast, sa dobro razvedenom obalom. Zapadna strana Šolte je pošumljena, a istočna bez raslinja.

Sudbina i život Splita i Šolte od davnina su isprepleteni, ne samo gospodarskim i interesnim, već i obiteljskim vezama. Šolta je bila do prije nekoliko godina jedna od mjesnih zajednica tadašnje Skupštine općine Split, a godinama je i najomiljenije splitsko kupalište i izletište.

U pristupačnim uvalama Šolte ponegdje su se smjestile ribarske kućice, a jedna od poznatih uvala je i Senjska, uz koju je vezana i priča o kraljici Teuti, čiji su se dvori nalazili na brdu Gradac iznad uvala. Običaj je, pak, nalagao tamošnjim ribarima da od svog ulova bace dio natrag u more, na sve četiri strane svijeta, kako bi u predstojećim ribolovnim pohodina opet imali sreće i bogat ulov.

Grohote na otoku Šolti

Šolta se prvi puta spominje u IV. stoljeću prije Krista, pod imenom Olyntha. Rimljani ga zovu Solenta, a u splitskom Statutu iz 14. st. već je Šolta. Najveća otočka mjesta su Donje Selo, Grohote i Gornje Selo. Na obali nalazimo mjesta Stomorsku, Maslinicu, Rogač (glavna trajektna luka Šolte), Nečujam, koji je poznat i za mnoge najljepša uvala na sjevernoj strani Šolte. Posebnu joj draž daje nekoliko manjih uvala i uvalica. U jednoj od njih, uvali Piskera bili su smješteni ljetnikovci, teme i ribnjaci podanika imperatora Dioklecijana, a u uvali Supetar ostaci su ranokršćanske crkve sv. Petra. U Nečujmu su ljeta provodili razni poznati hrvatski slikari i književnici. Tako je tamo boravio i Marko Marulić, pišući svoje poznato djelo "Judita". Pedesetak godina kasnije Petar Hektorović je upravo tamo završio svoje idilično djelo "Ribanje i ribarsko prigovaranje". Grohote su središnje otočko naselje još iz antičkih vremena. I danas su središte života ovog otoka, a nalaze se 107 metara nad morem.

U svoje najbolje vrijeme na Šolti je bilo oko 3600 stanovnika, no danas je taj broj puno manji. Šoltani su se rasuli po svijetu i ima ih na svim kontinentima. Ovaj mali otok dao je i nekoliko poznatih ljudi: slikara Eugena Buktenicu, prvog počasnog konzula u Kanadi, gosp. Dušana Bezića, bivšeg hrvatskog ambasadora Andriju Jakovčevića, Vjenceslava Elezovića, pjesnika, Blašković Fabijana, Blašković Stjepana - oba makarski biskupi i druge. U Torontu i okolici Šoltani su Ante Bavčević s obitelji, kao i Srećko Cević, Tomislav Bezić (brat gosp. D. Bezića), Frane Mateljan, Mary i Santo Buktenica, roditelji glumca Ray Buktenice, Viktor Bezić i obitelj, obitelj Vice

Markoč, obitelj Richard Mateljan (treća generacija), obitelj Pipunić itd.

Šolta, kao i svi drugi dalmatinski otoci, obiluje pticama (morski vranac, vjetruša, čaplja volac, siva čaplja, jarebica kamenjarka, bijela čioa, lastavice, pčelarice, piljak, sova (čivuta - otuda nadimak Šoltanima "Čivutari") itd...). Na Šolti ćete naći čak 105 vrsta ptica, 33 porodice. Na otoku gnijezdi 46 vrsta, a narednih 48 vrsta seli preko otoka ili na njemu zimuje. Za 11 vrsta nije utvrđeno da li gnijezde na otoku. Flora Šolte poznata po Dalmaciji svojom raznolikošću. Tamo ćete naći ružmarin, kadulje, različite vrste bušina, tetivike, dubrovačkog zečina itd. Zahvaljujući izvanrednoj klimi, ovaj otok je zaista pogodan za sve vrste životinja i biljaka. Dio otoka je danas obrastao alepskim borom, ima čak i ciklama! O ribama neću niti govoriti! Ulov je izvanredan, no ne tako bogat kao u doba djetinjstva gosp. Bezića, Malo tko zna da je otok Šolta zaslužan za maslinarstvo - dala je novu, vrijednu i korisnu sortu masline: levantinku.

Tu malo zastanimo i poslušajmo priču gosp. Dušana Bezića, s kim sam razgovarala o njegovom rodnom otoku. Pitala sam ga kad misli o otoku svog djetinjstva na što misli, i odgovor je bio, dosta sjetan: "Mislim na groblje oca i majke, djeda i bake, kuću u kojoj sam se rodio, a koja je prazna od 1957 godine, na crkvu u kojoj sam godine 1935. primio prvu Sv. Pričest, na prvi razred u godini 1932, kada nas je bilo oko 30-etero, a danas je živih možda samo pet, na djetinjstvo..." I tu mu je zaigrala iskrica u očima. Kaže on:"Sjećam se sebe kako smo kao djeca, kad smo narasli do svoje sedme godine (kupali smo se u Banjama i Rogaču) uzeli metarjal s kišobrana za kupaće gaćice, a otac je to otkrio tek u jesen kad je počela padati kiša. Jasno je da sam dobio batine!"

Mnogo toga se sjeća gosp. Bezić, pa i svog prvog susreta sa braćom franjevcima. Priča on kako je došao izvjesni franjevac u njihovo selo (a kad god su dolazili po vino ili ulje morali su imati pismo od gvardijana, koje bi ih predstavilo svećenicima i stanovništvu Šolte) jedan brat franjevac nosio je na ramenima darovano vino u mjeħuru (tako se tada nosilo vino), a djeca su (i mali Dušan Bezić) britvicom (mali nožić za sklapanje) potajno, iza leđa franjevcu, ubadali u mjeħur, i, jasno, sve je vino iscurilo. Priča se pročula, i Dušan Bezić je bio jako u strahu, što će učiniti otac, jer je on morao nadomjestiti vino koje je iscurilo. Bila je noć i mrak. Pobjegao u konobu s bačvama i sakrio se u jednu praznu bačvu. No zapeo je odjelom za nešto i ostao visjeti u zraku, razmišljajući kako je već došao vrag po njega. U tom trenu pokazala se jedna ruka - a mali Bezić, sav u strahu, uvjeren je bio da je to vragova ruka došla po njega! A ono, to je bio njegov otac koji ga je izvukao van iz bačve. Jasno, batine su slijedile ujutro od mame, a u krevet je otišao bez večere.

Pričao mi je gosp. Bezić o mnogo čemu iz svog života na Šolti, i sad dolazimo na razlog ovog članka: u jednom trenu spomenuo je "stol časti" i "stup srama". Ne znam da li znate što je to "stol časti"? To je stol na koji su seljani stavljali svoje proizvode, a kupci bi odmjerili koliko žele, ostavili novac i otišli. Na "stupu srama" bili su postavljeni oni koji su sagriješili. Jasno, u doba djetinjstva gosp. Bezića toga više nije bilo, ali bilo je takovih "stolova časti" i "stupova srama" i po drugim mjestima Hrvatske. Ne čini li vam se da bi nam ponovno trebali "stolovi časti" i "stupovi srama", posebno nama u ovoj zajednici, jer mi se čini kako su nam se u zadnje vrijeme nekako pobrkali u glavama pojmovi "časti" i "srama", pa tako potpuno neđužne ljude, koji se bore za pravdu i istinu, na jedan način stavljamo na "stupove srama"?

No, podimo dalje po Šolti, ostavimo sada te "sramne stupove" drugima za razmišljanje. Kao i obično pitala sam gosp. Bezića koje se hrane najviše sjeća i ima li neke hrane za kojom čežne? Kako smo ovaj dio razgovora obavljali telefonom, u glasu mu se čuo smjeh, zadovoljstvo, jer, govorio je on, "moja je majka, inače dobra kuharica, spremala neka jela, koja ne mogu naći ovdje u Kanadi". Prva hrana, koje se dobro sjeća gosp. Bezić, svakako su bajame, mekane, prije nego su sazrijele i jele su se s kruhom. Te hrane bilo je tek nekih 20-etak dana. Zatim djeca Šolte su u njegovo doba voljela "parati lupare". "Lupari" su morski priljepci koje su djeca skidala s nožem kad se more povuklo, jeli ih onako žive, ili donosili kućama, pa su majke radile rižot ili brudet s krumpirom. No, kod je govorio o idućem jelu, čula sam upravo

Gosp. Dušan Bezić (iz mlađih dana)

other side of the main square, in the street of Gajeva, there is the Café Charlie, where you can go on Saturday or Sunday mornings in warm months and see all kinds of famous citizens, including actors and singers, but also politicians and businessmen. The nearby street of Bogovičeva offers another nice sight: a line of cafés, bars and ice-cream parlors with a big golden sun right in the middle of the street. The Lenuci Café & Restaurant in Zrinjevac was named after the urban planner Milan Lenuci, the man behind the splendid group of city squares and parks called the Green Horseshoe or Lenuci's Horseshoe.

The charm of old Tkalča

The cafés in Zagreb hotels are also comfortable. If you go for a walk in the Upper Town, you can take a rest in several quaint little places. The Café Žabica in the street of Opatička, near the edifice of the Croatian Parliament and the picturesque square of Markov Trg, is a piece straight from the old times, while Café Palainovka on the square of Ilirski Trg is a regular exhibition space, almost a small gallery.

The old street of Tkalčičeva, or "Tkalča" if you are a local, is really something special. It runs along the bed of the old stream of Medveščak (Crikvenik), which was the border between Gradec and Kaptol until 1898. The water of this stream used to power mills, but now the old charming houses in Tkalča are a string of café after café, restaurant after restaurant. When it is warm and the tables hit the streets, go to Tkalča in the evening and participate in the carnival of colors, sounds and energy. It is true that you will see mostly the youth of the city, but you will certainly enjoy yourself regardless of your age.

Of course, the parts of Zagreb outside the center also have nice cafés, places where even the most demanding customer will be satisfied. In the second half of the last century, there was a time when it seemed that the classical café tradition would die out. Fortunately, it did not happen. The roots of the tradition were too strong, and the citizens would not let them wither. Kafić has replaced kavana, but the tradition of high-quality content and rich

"Old Tkalča", a string of café after café, restaurant after restaurant.

offer continues to delight the citizens and their guests.
(Welcome to Zagreb, Spring 2003.)

Have you heard?

Immunity for US Troops

Sarajevo (CNSNews.com) - Croatia appears likely to give U.S. troops some sort of immunity from prosecution at the world's first international criminal court, though the U.S.-imposed deadline to do so passed almost two months ago. "What we'd be willing to sign would be an agreement that would meet U.S. concerns and our legal obligations," said Croatian deputy foreign minister Ivan Simonovic by telephone from Zagreb. He said another round of talks was slated for this fall.

Croatia was one of three Balkan countries that did not sign a bilateral immunity agreement with the United States by the July 1 deadline.

Bush administration officials fear politically motivated prosecutions of U.S. citizens by the International Criminal Court (ICC), and therefore Congress introduced the American Servicemembers' Protection Act (ASPA), which bars military aid to countries that refuse to grant immunity to U.S. troops. Several weeks ago, the U.S. suspended \$47 million in military aid to 35 countries that had refused to sign by the deadline.

Simonovic said the money - which in Croatia's case amounts to \$6 million to \$7 million in State Department funds annually - is not the issue. "It's far more important in some symbolic sense," he said. "The support of the United States and NATO membership is far more important than the military aid."

The other important issue, he said, is that Croatia has applied for membership in the European Union. The E.U. has stated that applicants should not undermine the 1998 Rome Agreement that created the international court. "It is uncomfortable (for us) because we appreciate very much the relationship we have with the United States, and we have submitted our candidacy to the European Union," he said. "There have been a couple of statements on behalf of the E.U. that the behavior of the candidate countries will be closely monitored with their obligations arising from the Rome treaty," he said.

Serbia and Montenegro officials have expressed similar concerns, but it appears that they will follow Croatia's lead. Most officials agree that they can ill afford to lose U.S. military aid. Nearby Bulgaria has not agreed to the immunity deal. Reuters reported this summer that the government has shrugged off the \$10 million in aid they were to receive from the U.S.

One of the four Balkan countries that did sign the deal was Bosnia and Herzegovina. Though media reports after the May 16 signing accused the government of caving in to U.S. pressure, a source in the country's foreign ministry said they signed because they didn't want to lose the 1,500 US peacekeepers stationed here.

"(Applying ASPA) to our country would ultimately affect the stay of the U.S. contingent to the NATO Stabilization Forces," said the source, who took part in the negotiations with the United States. Macedonia, which escaped a near-civil war in 2001 thanks to prompt E.U. and U.S. intervention, signed just before the deadline.

Romania and Albania are the two other Balkan countries that have signed immunity agreements with the United States. (Aug.20)

Kostelic recovering well from knee operation

ZAGREB (AFP) - Croatia's triple Olympic champion Janica Kostelic is recovering well from recent surgery on her troublesome right knee ahead of the new season, Croatia's ski federation spokesman Ozren Mueller told AFP. Mueller was speaking after Kostelic returned from a medical in the eastern Austrian town of Schruns where she underwent her third knee operation in July.

"We decided to consult doctors because Janica was complaining that her knee was bothering her. The check-up showed it was only inflammation," Mueller said Wednesday. He added that doctors said the knee was healing well and that Kostelic will be back on skis in September. The 21-year-old dual World Cup winner has already started with basic preparations for next season on the southern island of Badija.

Kostelic, dubbed the Snow Queen, had her first operation in March and the second in May. (Aug 20)

We are recommending...

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

"Arise Baron, Washington is Calling"

The foreign policy of the Croatian government, especially the issue of cooperation with the International Court for war crimes, has deeply divided Croats in the USA. On one side are organizations such as the Croatian American Association and the Croatian Catholic Union of the USA, who openly express dissatisfaction, while on the other side are the Croatian Fraternal Union and National Federation of Americans of Croatian heritage (NFCA), who work well with the Government and its diplomatic representatives in the USA. The differences were best brought into light a couple of months ago when the traditional yearly manifestation of lobbyists of the Croatian American Association, 'Croatian Days on Capitol Hill', was held in Washington. "The Croatian government is leading a policy contrary to the interests of American Croats which we, frankly speaking, do not support", said George Rudman, president of the CAA.

That was preceded by a rather remarkable warning by George Rudman to the diplomatic representatives of the Republic of Croatia and Bosnia and Herzegovina who arrived to greet their meeting. From the podium of one of the rooms of the American Congress, Rudman said that a growing number of members of his organization, especially those in Los Angeles, were expressing dissatisfaction with the official policy of Zagreb. "We have a sense that the bond between the Croatian community in the USA and your diplomatic representatives was broken", said Rudman to representatives of the two governments.

Leaders of the CAA are, first of all, unhappy with the attitude of Croatian authorities toward The Hague tribunal indictment against General Ante Gotovina. It is worthwhile to mention that the CAA is a sponsor of the Internet site www.antegotovina.com. Persisting in the assertion that the principle of command responsibility cannot be applied in the case of Ante Gotovina, they called upon the American administration and Congress to support the rejection of that approach.

Although the Bush administration does not have any major issues with the way The Hague court works, the main criticism of the CAA, however, is not directed toward the American government and its unquestionable influence over the court, but toward Croatia and its attempts to implement what it is asked to do.

Neither did the engagement of Croatian President Stjepan Mesic in the case of Gotovina satisfy the leaders of the CAA. "Mesic's words are empty. His alleged involvement in the case only occurred because he saw an opportunity to reap political points", asserts George Rudman, adding that the Croatian President must use his influence abroad so that "the political indictment against Ante Gotovina is withdrawn".

In an attempt to identify deeper reasons for dissatisfaction of the Croatian American Association (CAA) with the policy of the Croatian government, we uncovered that, in most cases, it is an issue of ideological disagreement. Some members of the CAA we spoke to during their stay in Washington during the manifestation of 'Croatian Days on Capitol Hill' told us that the current government in Croatia represents that which pressured them into leaving their homeland and this is, they believe, confirmed in the case of General Gotovina.

"Although they persecuted us during the reign of Yugoslavia we were ready to extend the hand of reconciliation. Meanwhile, we concluded that something like this was impossible", told us a member of CAA who asked to remain anonymous. "They wanted to organize a celebration to commemorate the tenth anniversary of the opening of the Embassy in Washington where they would distribute medals for our monetary contributions. We realized that they were doing this only to reap political points before the upcoming elections", he said.

Tensions between the CAA and the Croatian embassy in Washington, as an exponent of official Zagreb policy, were smoldering for some time and only intensified recently. For example, prior to the traditional gathering of CAA lobbyists in Washington, a dispute arose over whether Ambassador Ivan Grdesic was invited to the gathering or not. A CAA statement said that Ambassador Grdesic was invited, but this was denied by the embassy. Moreover, as we were told by Croatian diplomats in Washington, the doors of the embassy are, as always, open to CAA members. The other side, again, states the opposite.

Be that as it may, the truth is that relations between Croatian diplomatic representatives in the USA and organizations of American Croats were tense in the past, although in most cases it was an issue of less important disagreements.

Croatian diplomats in Washington say that George Rudman's assertion of a growing division between the Croatian community in the USA and Croatian diplomacy is incorrect and point out to the excellent cooperation with the National Federation of Croatian Americans (NFCA) and with the Croatian Fraternal Union. And as far as relations with the CAA are concerned, the embassy reminds that Frank Brozovich, former president of that organization, was recently named as honorary consul in Seattle.

When we asked him to comment about the assertion of a division with Croatian diplomatic representatives and Croatian government policy, Frank Brozovich directed us to current president George Rudman who repeated his belief that Croatian foreign policy does not satisfactorily represent positions of Croatian Americans. Do other American Croatian organizations agree with this view?

One of the leaders of the Croatian Catholic Union of the United States, Melchior Masina, supports the position of George Rudman and the CAA. In commentary available on the web site of his organization, Masina strongly criticizes the Croatian government and media, not so much due to the issue of Gotovina as much as it is ignoring the difficult situation facing the Croatian people in Bosnia and Herzegovina.

"Greased with the money of current corrupt politicians, there are very few cases where Croatian politicians, so-called intellectuals or journalists, who gladly investigate corruption cases of former politicians, cross the line and explain what happened, let alone investigate or bring those responsible before justice or even ask that our people return to their homes. Shame on them", writes Melchior Masina.

And while the Croatian Catholic Union of the USA, obviously, reacts critically to the policy of the RH government, the National Federation of Croatian Americans (NFCA) has a different position. Namely, an interesting initiative was developed by that organization that should be realized shortly, in which American and Croatian companies would be directly linked through the office of the American-Croatian chamber of commerce in Zagreb.

"We closely cooperate with the embassy and government, as we did with the prior and tomorrow, maybe, with some other. For us the prosperity of the Republic of Croatia is most important, not politicking", said Steve Rukavina from the NFCA. "Priorities were different in the beginning of the 90's. Politics was more important since there was a war where Croatian was being attacked. Often I went to the State Department to explain our positions to American officials. Today, I believe, economic development is most important for Croatia", notes Rukavina. He added that the NFCA surely has members who "are not enthusiastic with government policy", but he stresses that it is their legitimate right. "We do not support any political party in Croatia nor any political option. Our main goal is to help the homeland", contends Rukavina.

Bernard Luketich, President of the Croatian Fraternal Union was brief. "We do not share the positions of CAA." From other sources we learned that the president of the largest Croatian organization outside of the homeland was disappointed with the messages coming from the Croatian American Association.

Therefore, Croatian organizations in the USA are deeply divided in their views of Croatian government policy. According to some, it only reflects the division that exists in the Croatian political arena.

Responding to suggestions that the CAA represents HDZ policy, former Croatian ambassador in Washington Miomir Zuzul was categorical: "HDZ has nothing with this."

Experts state that divisions between Croatian Americans existed before and will likely remain in the future. "It is sad that other Croatian American organizations believe that we are politicizing issues. We worked on the recognition of Croatia while others waited to see how the situation in the territory of former Yugoslavia would end up. We do not view the fact that we question the policy of Croatian authorities as politicizing but our democratic right", responds Rudman.

It seems that positions are sharpening with the end of the limit to hold elections in Croatia. Although all organizations of Croats in the USA categorically reject sympathies for any political party, it seems that, as far as the USA is concerned, the election campaign has already begun.

'Feral Tribune', August 9, 2003

Vladimir P. Goss: Beauty, Sense, and Relevance - Some Istrian Examples

I was fortunate to be present, on August 10, at the opening ceremonies of the 31st annual session of the Mediterranean Sculpture Symposium in Dubrova near Labin. It can be best described as a creative human intervention within landscape. As such it can be (and in this case it is) a great, new enhancement, to what has been handed down to us. The project launched by Josip

Diminic, Professor at the Fine Arts Department at the University of Rijeka and himself one of the greatest living sculptors - not just in Croatia - has been going on for over thirty years.

The proceedings took place in another remarkable spot within the sculpture park, the Amphitheater, a rounded area dug into the richly red Istrian soil and backed up by rocks, old walls, and tree branches. On circular rows of stone seats some two hundred invitees listened to inspired words by Mr. Josip Diminic, by representatives of local Government, by Dr. Matijasic, Dean of the Faculty of Philosophy at the University of Pula, and by Diminic's long-time associate, Ms. Gorka Ostojic who presented the two laureates of this year's session, the bards of Croatian art, Dusan Djamonja and Edo Murtic. These two august authors would weld their creativity to a series of noble predecessors in another Symposium project by fashioning, this year, their segments of the "White Road" a splendid path penetrating the landscape and, in principle, a never ending manifestation of human spirit leaving its creative mark on its environment.

On a stretch of plain covered by yellowish summer grass, with bluish Istrian hills and the huge hump of Učka as a natural backdrop, among Mediterranean trees and bushes, some of the finest contemporary sculptors (such as Marija Ujevic, Milena Lah, Ivan Kozaric, Sime Vulas...) have left their mark in stone, the primordial material, the spirit and the blood of the Mediterranean art. Here a man has left his imprint on nature, on environment, has done it in the language appropriate to his own time; the artist has listened to the sun, the wind, the soil, and the grass, and has created something new, noble, and beautiful. That such a project could have occurred to Josip Diminic is no surprise, as he, in his art, brings back to us, of course within his own, magic yet contemporary language all the riches of the spirit of old Mediterranean civilizations, of Crete, Mycenae, Archaic Greece, of Etruscans, and Illyrians.

There is no secret that I have been for quite some time fascinated by Josip Diminic's art and his projects. I can also fairly well define why. They strike me as so right. Right for the spirit of our land, right for the spirit of her people. And, I want to make it abundantly clear, not just for the "Mediterraneans" among ourselves. And not just "ourselves," as they possess a universal quality as any great art does. The Dubrova project, for me, is first of all a great example of creating a new "human" landscape, an act of cooperation of nature and human beings. As such, it is a show piece of what I dare call "cultural ecology," that so hard to define mix of the human and the natural, which is actually the most sublime step in creativity, and which can be read only off the land itself as it is indeed the land itself. A mix which can be upset so easily, and of which Croatia luckily still possesses many an unspoiled stretch.

Two weeks later I was in Istria again. I went to Vrsar where I visited, in the company of renowned Croatian art critic, Ms. Lilijana Domic, the laureates of this year Mediterranean Symposium. Just to the North of this model Istrian township, Dusan Djamonja has created his own miracle environment, a gallery and a park of his sculptures, the latter open to visitors (which kept coming as I visited); another marvelous environment created by a great artist around buildings of a typical Istrian country estate. Again, the old was respected but it is the new art which gives the area its specific stamp and grandeur. I re-experienced the thrill which I felt when, at the age of 18, I was introduced to early Djamonja works, his historical burnt wood covered by welded nails which brought the young artist instant acclaim world wide. I was taken by his newer works, in particular by a huge anti-war piece, which, when watched from a side appears like a symphony of waves, but when approached from a sharp angle turns into an aggressive monster grinding any resistance.

Then, in the twilight, we drove to the top of the Vrsar hill and visited another artist "den", the beautiful home of one of the greatest Croatian (and not only Croatian) painters of our times, Edo Murtic and his artist wife, Goranka Vrus. We were prepared by a Murtic environment as we had spent the morning visiting Murtic's exhibition in at the Marin Gallery in Umag.

Like his paintings, the Murtic-Vrus living space is color, shadows, and light. And a stupendous view of the sea and the Western Istrian Archipelago toward Porec. As I said, it was twilight, but the Murtic energy was there, maybe subdued by the shadows of plants, walls, columns, but definitely present; as it is present in his powerful colorism at the Marin gallery; or as it was present in a wonderful painting of the skyscrapers of Manhattan he painted about a half a century ago, and which is in the possession of my late father's cousin, "Aunt Branka" Defilips in Rijeka. A photo of which I brought for Mr. Murtic as I had promised.

I can hardly wait to see the Murtic and Djamonja segments of the "White Road." Next morning we drove to Labin, and at the beginning of the road we met with Josip Diminic. We walked, up and down, the existing segments of the road, and then took shelter from the blistering heat, first in the atelier of Josip's wife, Jasna Maretic, painter, a native of Vinkovci and a poet of Slavonian lowlands, its forests and rivers. And from the peak of the Labin town we then moved to the cool interior of the Kvamer Restaurant and talked "about it all." About the career of Josip's and Jasna's daughter, Mirta Diminic, a sensitive non-figured painter known for her superb use of light. About the Symposium, its triumphs, and its recurring problems, not the least being the recurring one of funding (could WE all do something to help?!), about our experiences and ideas on how to look at, how to enjoy, how to improve, and most of all, how to creatively preserve our Croatian human environment, our country's cultural ecology. By the time Lilijana and I were ready to leave for Rijeka, we all had reached the same conclusion I offered at the end of my latest Iskra piece: we must do whatever we can to preserve the beauty of our land. Dr. Ivan Rogic Nehajev, well-known Croatian scholar and writer, wrote a couple of years ago that one of the goals of Croatia, in order to find its niche in the gallery of world's nation should be "clean country and beautiful people." I only wish some Croatian politicians thought so!

Vladimir P. Goss

Pope leads prayers for rain in Croatia, Europe

Pope John Paul II has led prayers for rain as temperatures across Europe continue to soar. Speaking to hundreds of pilgrims and tourists visiting him at his summer residence south of Rome, the Pope expressed sorrow for deaths caused by the relentless heat. He also regretted the damage wreaked on the environment by forest fires which have destroyed woodland from Portugal to the Netherlands and Greece.

Forecasters have warned that the high temperatures are unlikely to drop until mid-August.

"I ask you to join me in my prayer for the victims of this calamity and urge all of you to ask the Lord fervently to grant the thirsty Earth the coolness of rain," the Pope said. He was speaking in Castel Gondolfo, a lake-side town where the weather is generally much cooler for the 83-year-old Pontiff.

Raging wildfires

Temperatures across the continent have regularly exceeded 40 degrees Celsius (104 Fahrenheit) over the past two weeks, leading to some 40 deaths. It is not just humans who are suffering in the heat. Summer fires have also destroyed tens of thousands of hectares of pinewood and brush across the continent, most of it in Portugal. They are still burning in Spain, Croatia, Greece, the Netherlands, Italy, and France. The extreme heat is being partly attributed to intense monsoon activity in sub-Saharan Africa which has poured hot desert air over Europe while keeping out cooler Atlantic lows.

(CroWorldNet@aol.com)

US Library of Congress recognizes CROATIAN language

Just wanted to share great news with everybody, especially with all Croatian physicians at home and in the world. Croatian and Serbian are now considered to be separate languages. US Library of Congress finally recognizes CROATIAN language!

CroWorldNet@aol.com, Aug.12,2003)

Come and visit Croatia

CAFES IN ZAGREB

Café owners in Zagreb have always taken great care of the needs of their most demanding guests, going as far as importing specialties from other cities in the region

If there were no cafés in the world, the citizens of Zagreb would certainly invent them. A chat over a cup of coffee in a cozy place has long been an irreplaceable element of the city tradition. Although much has changed during the last few decades, when classic cafés (kavana) got rarer or even had to close business, their younger and more trendy relative, kafić, took over the stage as a more suitable place for the character and ways of the current generation.

Zagreb, with its love for coffee and its tradition of going to cafés to enjoy all kinds of small pleasures, is similar to many European cities in the wider region. It would be hard to identify the founding date of the first café in the city. The ancestors of cafés were the kavotočja, tents which were set up in the town fair under the walls of Kaptol and next to the stream of Manduševac, on a piece of land jointly arranged by the rival settlements of Kaptol and Gradec. They appeared between 1636 and 1641. The first written record of a café in Zagreb dates from 1749 and describes how a certain "coffee man" called Leopold Dun imported sugar, Holland tea, chocolate and other specialties from Graz to offer them in his tavern. It means that Dun tried to meet the different tastes of his guests, who must have been as demanding as the customers of today, and he intended to please them all. The principle of meeting the customers' wishes and giving them the best has remained a feature of most cafés to this day. Another document, this one from 1756, confirms that the caffearius Valentius Horro was given Zagreb citizenship. We can conclude that he managed a café and that he came from a European country, but his land of origin is unknown. Many other café owners came from Europe to open establishments in Zagreb in the 18th and 19th centuries. They were usually Austrians, Germans, Belgians or Moravians. In the palace in the street of Demetrova, a man called Jacobus Leiber opened the Theater Kaffeehaus (Theater Café) in 1794. It even had a stage for theater performances. A few decades later, in 1837, a theater café and restaurant was opened across the new theater on the square of Markov Trg.

Do you want milk with that?

At that time, several cafés, taverns and inns opened their doors in Zagreb. Some of them emerged as the hottest spots in town: the Tavern Matejna, at

Hotel »Dubrovnik«

"Small café" at the heart of Zagreb, Trg Bana Josipa Jelacica

the crossing of Basaričekova and Demetrova, and the Café Zum Kaiserwirt. An inn had a weird name: "K crncu" (The Black Man). The Inn Zur Römischen Kaiser (The Roman Emperor), at the crossing of Harnica and Ilica, was the favorite meeting place of state officials and notables from Croatia and abroad. Emperor Franz II spent the night there when he came to Zagreb in 1818 with his wife Caroline. In that epoch, the citizens usually went to cafés to drink café-au-lait or cappuccino, preferring them to black or Turkish coffee, which they considered a "lowly drink". In fact, many people today drink cappuccino or café-au-lait instead of "ordinary" coffee.

All the Central European cafés of old, including those in Zagreb, were furnished in a similar Viennese style. Guests sat at round tables with marble tabletops and wooden chairs. Walls were lined with sofas or divans separated by low partitions. That way, each guest could see the entire café, as people mostly came there only to see and be seen. Customers could order cakes, which were usually displayed to lure those with sweet teeth, but they could also peruse newspapers and magazines, both Croatian and foreign. This tradition has remained alive even in the new generation of kafić.

To sit at your usual table in a corner of your usual café, to immediately get your favorite drink because the waiter already knows your tastes and preferences, to leaf through the morning papers fastened to a stand - this was and still is the irreplaceable daily ritual of many citizens of Zagreb, especially on weekends when there is time for leisure. Those who are not solitary types go to crowded places, where they can discuss the latest political, cultural and other events, or whisper the hot gossip of the town. Enflamed discussions sometimes resulted in people composing and reciting inspired patriotic verses, which were undesirable under some regimes, such as: Puna srca, pune čaše, neka živi što je naše (Fill the hearts, fill the glasses, long live what is ours)!

Some cafés in Zagreb acquired cult status during the past decades, and some have retained it, even though in a different garb. The Kazališna Kavana (Theater Café), popularly known as "Kavkaz", stands next to the Croatian National Theater in the square of Trg Maršala Tita. It has long been a favorite meeting place of artists and those who felt a genuine or snobbish attraction to art circles. The Gradska Kavana (City Café), on the main city square of Trg Bana Jelacica, was closed for a time. When it was renovated and reopened, it was a first-rate event. Today, it shares the main square with three other cafés: the ever-popular Mala Kavana (Small Café), Ban Café, and the café of Dubrovnik Hotel. They are always teeming with life, in summer and in winter, when the citizens get in from the cold or when they want to get away from hot streets, looking for a restoring drink and a small conversation in the midst of the bustling city.

Only a few steps away from the square of Trg Bana Jelacica, in the street of Jurišićeva, you will come across the small but popular Café K&K, managed by Zvonko Milčec, the well-known writer and chronicler of Zagreb. This café is keeping alive the tradition and spirit of an old city café. On the